

100 ΗΜΕΡΕΣ

50 άρθρα

4.000 αναγνώστες

Paragalo M

[FRONT PAGE](#)

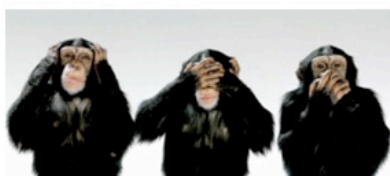
[ABOUT](#)

Αν φιμωθούν τα blogs, τότε...

July 16, 2009 · [Leave a Comment](#)

Να προχωρήσουμε σε πλήρη κάθαρση του μιντιακού τύπου. Οι ad hoc πολιτικές εξυπηρετούν μόνο τις συγκυριακές επιδιώξεις του ενός ή του άλλου. Επομένως, αν καταργηθεί η ανωνυμία (πώς άραγε; Στην Κίνα πρόσφατα το προσπάθησαν, αλλά απέτυχαν) και φιμωθούν τα blogs, τότε:

Να καταργηθούν και τα «ρεπορτάζ» που στηρίζονται σε ανώνυμες αλλά «έγκυρες», «αποκλειστικές» και

Στο blog αυτό δημοσιεύονται σχόλια και αναλύσεις για την πολιτική και τους πολιτικούς στην Ελλάδα, καθώς και για κείριας σημασίας ζητήματα της επικαιρότητας. Η ώρα έχει έλθει για να ξεπεραστούν οι μικρο-κομματικές σκοπιμότητες, τα συμφέροντα και οι προσωπικές φιλοδοξίες ανθρώπων, που θίγουν την αξιοπρέπεια της χώρας, την πίστη των πολιτών στα δημόσια πράγματα, την πορεία προς το μέλλον.

RECENT

- [Αν φιμωθούν τα blogs, τότε...](#)
- [Η Κυβέρνηση στο δωμάτιο με τους καθρέφτες](#)
- [«Χαρισματικές Ηγεσίες» 2](#)

papagalomegalo.wordpress.com

papagaloM@gmail.com

Σεπτέμβριος 2009

Περιεχόμενα

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ	V
1] ΔΥΟ ΗΜΕΡΕΣ ΜΕΤΑ	VI
2] ΤΡΕΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΜΕΤΑ	VII
3] Η ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	VII
4] ΡΑΪΣΑΝΤ	VIII
5] ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ, ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ...	IX
6] BLOGS RULE...	X
7] Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ	X
8] Η «ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»	XI
9] Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΡΗΤΟΡΕΙΑΣ (ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ)	XII
10] COP KILLERS	XIV
11] ΟΥΔΕΝ ΝΕΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΟ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ...	XV
12] ΨΕΥΤΟ-ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΨΕΥΔΟ-ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ	XVI
13] ΣΕΙΡΑ ΈΧΟΥΝ ΤΑ ΚΑΝΆΛΙΑ;	XVII
14] ΟΙ «ΑΚΆΛΥΠΤΟΙ» ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΟΚΗΣ	XVIII
15] ΤΑ «ΦΪΛΤΡΑ» ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΪΡΗΣΗΣ	XX
16] ΘΑ ΠΕΤΪΧΕΙ ΤΟ STRESS TESTING ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΝΔ;	XXI
17] ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΆ ΤΟΥ ΗΓΕΤΗ	XXII
18] Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΪΣ ΕΚΠΡΪΣΩΠΪΣ	XXIII

19] ΠΟΡΕΙΑ ΠΛΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΜΙΧΛΗ	XXIV
20] FORENSIC POLITICS	XXV
21] ΓΙΑΤΙ ΕΝΟΧΛΟΥΝ ΤΑ BLOGS	XXVI
22] ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ	XXVII
23] Ο «ΠΡΩΪΝΟΣ ΚΑΦΕΣ»	XXVIII
24] ΑΠΛΟΪ ΠΟΛΙΤΙΚΟΪ ΚΑΙ ΗΓΕΤΕΣ	XXIX
25] ΤΑ BLOGS ΑΝΤΙΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΤΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ	XXX
26] «ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΗΓΕΣΙΕΣ» 1	XXXII
27] Η ΟΙΚΟΝΟΜΪΑ ΚΑΙ Ο «ΜΥΣΤΙΚΟΣΎΜΒΟΥΛΟΣ»	XXXIII
28] ΤΟ “ΤΡΙΛΗΜΜΑ” ΤΟΥ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ	XXXIV
29] Η ΑΪΣΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΆΓΜΑΤΑ	XXXVI
30] ΤΑ ΑΠΟΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	XXXVII
31] «ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΗΓΕΣΙΕΣ» 2	XXXVIII
32] Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟ ΔΩΜΆΤΙΟ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΘΡΕΦΤΕΣ	XXXIX
33] ΑΝ ΦΙΜΩΘΟΥΝ ΤΑ BLOGS, ΤΟΤΕ...	XL
34] ΔΕΝ ΑΡΚΕΪ Ο ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΣΜΌΣ; ΧΡΕΪΆΖΕΤΑΙ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΎΠΟ;	XLI
35] ΤΑ BLOGS ΒΕΛΤΪΩΝΟΥΝ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΪΑ	XLIII
36] ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΨΗΛΟΥ ΡΪΣΚΟΥ Ή ΈΛΛΕΙΨΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ;	XLIV
37] ΔΕΝ ΧΡΕΪΆΖΕΤΑΙ ΑΝΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΌΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	XLV
38] Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ, ΣΗΜΕΡΑ, ΉΧΙ ΧΘΕΣ	XLVII
39] ΠΕΡΪ ‘ΤΡΥΦΗΛΌΤΗΤΑΣ’ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	XLVIII

40] ΕΙΜΑΙ ΚΕΝΤΡΩΟΣ ΚΑΙ ΕΙΜΑΙ ΚΑΛΑ	XLIX
41] «ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΕΣ» ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ	L
42] ΕΚΛΟΓΕΣ Ή ΑΛΛΑΓΕΣ;	LII
43] Η «ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ (;) ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ» ΤΟΥ ΜΙΝΤΙΑΚΟΥ ΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΟΥ	LIII
44] BLOGS: ΕΠΩΝΥΜΑ Ή ΑΝΩΝΥΜΑ;	LIV
45] ΠΟΙΟΣ ΈΧΕΙ ΣΗΜΕΡΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ;	LV
46] ΣΕ ΜΙΑ ΑΣΤΡΑΨΙΔΑ ΤΟΥ ΝΟΥ...	LVII
47] Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕΣΟΠΕΛΑΓΑ...	LVIII
48] ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	LIX
49] ΟΙ 200 ΧΡΥΣΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ [Η ΜΗΠΩΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ;]	LX
50] ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	LXII

Αντί προλόγου

Το ιστολόγιο αυτό ξεκίνησε δύο ημέρες μετά τις Ευρωεκλογές. Αυτή η πρώτη ψηφιακή έκδοση δημιουργήθηκε μόλις συμπληρώθηκαν οι πρώτες 100 ημέρες λειτουργίας του. Συγκεκριμένα το Σαββατοκύριακο της 74^{ης} ΔΕΘ, αφού ο Κώστας Καραμανλής προκήρυξε εκλογές, το ΠΑΣΟΚ γιόρτασε τα 35 χρόνια του κινήματος με μεγάλη συγκέντρωση στο Θησείο, και την πολιτική σκηνή ήδη να έχει πάρει φωτιά.

Ήταν μία περίοδος συμβολική αλλά και ουσιαστική για τον στρατηγικό σχεδιασμό και την εφαρμογή του από μία κυβέρνηση, η οποία αποδοκιμάστηκε από τους πολίτες στις 7 Ιουνίου 2009. Μία κυβέρνηση που υποσχέθηκε να κάνει τη διαφορά στα πολιτικά πράγματα. Μία κυβέρνηση που είχε τη δυνατότητα να το πράξει, αλλά δεν τα κατάφερε.

Κυβερνητικό έργο έχει παραχθεί αλλά ουδείς το γνωρίζει. Σε θεσμικό επίπεδο έχουν γίνει πολλά, έχουν τεθεί οι βάσεις. Το αποτέλεσμα όμως είναι απογοητευτικό. Για να αναφερθώ με όρους της κατεστημένης και κυρίαρχης πολιτικής σκηνής, ήταν σαν όλοι να αναλώθηκαν να κάνουν τα σχέδια, να πάρουν την άδεια από την πολεοδομία (αυτό δεν είναι δύσκολο), να κάνουν την εκσκαφή, να στρώσουν το μπετόν καθαριότητας, να χτίσουν τα πέδιλα, να ρίξουν τις πλάκες και να σταματήσουν λίγο πριν τα τούβλα. Το οικοδόμημα μπάζει από παντού, είναι εκτεθειμένο, δεν παρέχει προφύλαξη, δεν μπορεί να φιλοξενήσει ενοίκους.

Εκεί βρισκόμαστε σήμερα. Και παραμένουμε, 100 ημέρες μετά. Οι εκλογές δεν είναι λύση. Η μόνη διέξοδος είναι η δουλειά, η συνεργασία, η κοινή πορεία μπροστά. Είναι επίσης η επανίδρυση της πολιτικής, ή καλύτερα, του τρόπου που οι πολιτικοί βλέπουν τα πράγματα. Οι περιπέτειες που είναι μπροστά μας μπορεί και να μάς βάλουν μυαλό. Να αλλάξουμε τη ζωή και την πολιτική, σε μία χώρα που περιμένει να κάνει το άλμα προς τα εμπρός.

Paragalo M

Η κεντρική άποψη που διέπει τα γραφόμενα και συνοψίζει την κειμενική φιλοσοφία του blog είναι ότι η ώρα έχει έλθει για να ξεπεραστούν οι μικρο-κομματικές σκοπιμότητες, τα συμφέροντα και οι προσωπικές φιλοδοξίες ανθρώπων, που θίγουν την αξιοπρέπεια της χώρας, την πίστη των πολιτών στα δημόσια πράγματα, την πορεία προς το μέλλον.

Η ιδέα του ιστολογίου γεννήθηκε από τους γαλάζιους και πράσινους παπαγάλους που κυριάρχησαν κατά την προεκλογική περίοδο των Ευρωεκλογών 2009 στην Ελλάδα. Στόχος είναι να σχολιάζει την επικαιρότητα με ειλικρίνεια, ουσιαστικό τρόπο, και σκωπτική διάθεση όταν οι περιστάσεις το επιτρέπουν. Ήταν ένα πείραμα πολιτικής γνώμης, το οποίο βρήκε ανταπόκριση από πολλούς δικτυακούς τόπους ανά την Ελλάδα, που με τίμησαν με αναδημοσιεύσεις. Σύντομα θα ακολουθήσει το επόμενο, με νέο όνομα, το οποίο θα είναι το ίδιο μαχητικό και ελπίζω ουσιαστικό προς τους αναγνώστες του.

Ως δυναμικό blog, η συλλογή των κειμένων του Paragalo M που ακολουθεί διαβάζεται και από το τέλος.

1] Δύο ημέρες μετά

9.6.09

Σήμερα, Τρίτη 9 Ιουνίου, οι **προσδοκίες** εκείνων που ακόμη πιστεύουν στον **Κώστα Καραμανλή** κινούνται κατακόρυφα. Η ανησυχία για το μέλλον είναι έκδηλη. Το μήνυμα της **αποχής** και της **διαφοράς** των 4,4 μονάδων με την οποία προηγήθηκε το ΠΑΣΟΚ στις εκλογές, μάλλον δεν είναι κατανοητό απο τις ηγεσίες, κυβερνητική και κομματική. **Είναι απολύτως ξεκάθαρο, όμως, για τους πολίτες, οι οποίοι πλέον δεν έχουν άλλα περιθώρια υπομονής.** Αναμένουν από τον Πρωθυπουργό να αρχίσει, επιτέλους να δρα.

Όμως, η τακτική της **“εν θερμώ” αδράνειας** έχει μπει και πάλι σε εφαρμογή. Ήδη το εσωτερικό spin εκδηλώνεται με φράσεις “δεν έγινε τίποτα”, “θα το ξεπεράσουμε”, “το ΠΑΣΟΚ δεν τα κατάφερε”, “η αποχή είναι μπλε”, κ.λπ.

Αυτά τα σχόλια καταρχάς **προσβάλουν εκείνους που επέλεξαν να απέχουν.** Οι απέχοντες, δεν απέχουν γιατί είναι δυσαρεστημένοι Νεοδημοκράτες. Οι λόγοι είναι βαθύτεροι. Αρκεί κανείς να διαβάσει το χθεσινό πρωτοσέλιδο σχόλιο της ΕΣΤΙΑς. Λόγια απλά και ουσιαστικά. Χωρίς παπαγαλισμούς και προπαγάνδα. Τα αίτια της αποχής και γιατί η κεντροαριστερά κερδίζει έδαφος και προβάδισμα, το οποίο δείχνει μη αναστρέψιμο.

Όταν η κυβερνητική προπαγάνδα, σε στιγμή απελπισίας, αλλά και με αλαζονεία χαρακτηρίζει τους “απόντες” των εκλογών ως οπαδούς ΝΔ, τούς αποξενώνει ακόμη περισσότερο. Τούς κάνει να μην θέλουν να επιστρέψουν ποτέ. Αν ήταν εκεί από την αρχή, βέβαια... Γιατί μην ξεχνάμε ότι σε ποσοστό περίπου 70% η αποχή εκφράστηκε “ως πολιτική στάση” από πολίτες κάτω των 35 χρόνων, ομάδες στις οποίες η ΝΔ είναι by default αδύναμη.

Είναι η **νέα γενιά, δηλαδή, που επιλέγει να απεμπλακεί από το μέλλον που υπόσχονται τα κόμματα, και εκφράζει την απογοήτευσή του προς έναν άνθρωπο που πίστεψε ότι μπορεί να αλλάξει τα πράγματα.** Τότε, το καλοκαίρι 2004, το καλοκαίρι της ελπίδας, της ψυχικής ανάτασης. Το καλοκαίρι που οι Έλληνες πίστεψαν ότι ήταν ικανοί – και έτοιμοι – για όλα. Αλλά δεν το αξιοποίησε κανείς. Με έλλειψη στρατηγικής, καλλιέργεια του επικοινωνισμού, χωρίς θάρρος, με κυρίαρχη τακτική την αυτοπροστασία και το φοβικό σύνδρομο των άγνωστων focus groups, που μετρούν και καθορίζουν το θάρρος των Κυβερνώντων...

2] Τρεις ημέρες μετά

10.6.09

Εκείνοι που είχαν αγωνία χθες, Τρίτη για τις αλλαγές στις οποίες έπρεπε να προχωρήσει ο Πρωθυπουργός μετά την ήττα της κυβέρνησης στις Ευρωεκλογές σήμερα, Τετάρτη 10 Ιουνίου αρχίζουν να αντιλαμβάνονται ότι αδίκως αγωνιούσαν.

Οι αλλαγές που έπρεπε να γίνουν μάλλον δεν θα γίνουν. Ούτε στο κόμμα της ΝΔ, ούτε στην Κυβέρνηση. Ούτε καν στην επικοινωνιακή τακτική, γιατί η στρατηγική είναι ανύπαρκτη.

Ο **Αντώνιος** θα συνεχίσει να ενημερώνει τους πολιτικούς συντάκτες και το πανελλήνιο, ο **Ζαγορίτης** μάλλον παραμένει, η **Φεβρωνία** θα βγάλει και άλλες “Αλήθειες και Ψέμματα”, ο κομματικός **Μαλούχος** θα συνεχίζει το «επικοινωνιακό» έργο προς τους δημοσιογράφους, το Οργανωτικό γλύφει τις πληγές του και η νεοδημοκρατική ζωή (ή ραστώνη) συνεχίζεται. Άλλωστε το καλοκαίρι είναι μπροστά μας.

Η διαχείριση της ήττας συνοψίζεται σε δύο λέξεις: «**εικονική πραγματικότητα**». Κάτι σαν την περίοδο Σημίτη... προς τα τέλη της όμως. Και απ’ ότι φαίνεται χωρίς να υπάρχει το δακτυλίδι για να παραδοθεί στο επόμενο πολιτικό όνομα. Θα μάς πάει ο ίδιος ο **ΚΚ** στις εκλογές όποτε κι αν αυτές γίνουν και θα ποντάρει σε χαμηλό πήχη, που ίσως αυτή τη φορά περάσει από πάνω.

«**Δεν συνέβη τίποτα**» είναι το μότο των ημερών, ή μάλλον συνέβησαν δύο πράγματα, τα οποία το σύστημα των παπαγάλων θα «παίζει» εφεξής: «Δεν νίκησε το ΠΑΣΟΚ» και «έχασε ο ΣΥΡΙΖΑ». Οι Οικολόγοι μάλλον δεν παίζουν ρόλο, στα όρια της εισόδου στη βουλή ...σύριζα που λένε. Α, επίσης «νίκησε και ο Καρατζαφέρης», αλλά δεν τού μιλάμε... Αφήνουμε να μάς μιλά αυτός...

Έτσι, η «**ανάταξη**» Κυβέρνησης και ΝΔ αναμένεται να έρθει από μόνη της. Η μήπως όχι;

3] Η πτώση της πολιτικής

10.6.09

Την τελευταία πενταετία, η ελληνική κοινωνία έζησε μία κατάσταση πρωτόγνωρη. Οι Έλληνες είδαν τις **υπέρμετρες προσδοκίες** στην πολιτική και τα πρόσωπα που την εκφράζουν να εξελίσσονται σε φενάκη, πότε από πρόθεση και άλλοτε γιατί δεν γίνεται αλλιώς, λόγω των ιδίων

χαρακτηριστικών του επαγγέλματος. Κινήθηκαν, έτσι, **από τα ύψη προς τα βάθη της ψυχολογίας**.

Αυτά συμβαίνουν σε έναν κόσμο που αλλάζει με ταχύτητα. Τις αλλαγές ελάχιστοι δείχνουν να αντιλαμβάνονται. Όσοι πράγματι γνωρίζουν, βρίσκονται στο περιθώριο του «πολιτικού συστήματος». Τα παραδείγματα αρκετά, ακόμη κι αν δεν τούς γνωρίζει το ευρύ κοινό, διότι, ως είναι φυσικό, προσπαθούν να διασώσουν την εικόνα τους και να αποφύγουν την ταύτιση με τη διαδικασία **πτώσης της αξιοπιστίας** και την **κατάπτωση των πολιτικών αξιών**.

Ο δυνητικός «πάγκος» της πολιτικής, τουλάχιστον στο κεντροδεξιό στρατόπεδο «κρύβεται». Οι περισσότεροι γνωρίζουν ότι αν ξεμυτίσουν, κινδυνεύουν να τούς δοθεί η επόμενη ηλεκτρική καρέκλα ενός συστήματος που φθίνει.

Όπως κατέδειξαν οι Ευρωεκλογές, **οι νέοι άνθρωποι απομακρύνονται από την πολιτική** με τη σημερινή της μορφή. Είναι φυσικό. Ειδικά, ο τρόπος με τον οποίο υλοποιήθηκε η προεκλογική εκστρατεία, με την **επανάκαμψη του παλαιοκομματισμού** (σαν να μην έλειψε ούτε μία ημέρα από τα κομματικά επιτελεία) και τα αποκρουστικά φαινόμενα των συγκεντρώσεων (με τον μεταφερόμενο κόσμο και τη ρύπανση) την αφισοκόλληση (με την εικόνα του ηγέτη να επαναλαμβάνεται με γελοίο τρόπο από κολώνα σε κολώνα), τις φωνασκίες και τα γραφικά κομματικά προσκλητήρια.

Στη Βρετανία λένε ότι όταν δεν παραδέχεσαι τα αυτονόητα, τότε η πολιτική καταντά παιδαριώδης.

Η πολιτική πέθανε. Ζήτω η πολιτική. Αντί καταληκτικής παραγράφου, αντιγράφω με ζήλια από το εξαιρετικό antinews.gr : «Η Ιστορία γερνούσε γοργά ωριμάζοντας σταθερά από νέα και πυρακτωμένα συμφέροντα», έγραφε ο Μπαλζάκ στο «Χαμένες ψευδαισθήσεις» περιγράφοντας την κρίση της αστικής κοινωνίας στη Γαλλία του 19ου αιώνα».

4] Païasant

10.6.09

Είναι ένα παλιό είδος στην ελληνική πολιτική, που νομίζαμε ότι φθίνει. Όμως, στο όνομα του **παλαιοκομματισμού** και για τις ανάγκες της **εικονικής πραγματικότητας**, αναβίωσε προσωρινά και – δυστυχώς για το ίδιο – έλαβε απότομα δημοσιότητα. Η κοινωνία το πρόσεξε, όπως το πρόσεξαν και οι εσωκομματικοί αντίπαλοι. Και ο **paisant** “αποστομώθηκε” πολιτικά. Έγινε point of reference στα πάνελ. “Μή μιλάτε σαν ...”, “αυτά τα λέει ο...”, κ.ό.κ. Κρίμα, γιατί ήταν καλός με τα νούμερα. Έλεγε ότι τα καταλάβαινε... Ή έτσι νόμιζε...

5] Μετά τους πολιτικούς, οι δημοσιογράφοι...

11.6.09

Αν οι πολίτες ήξεραν τη φιλική σχέση που οι πολιτικοί έχουν με τους δημοσιογράφους δεν θα τούς άρεσε καθόλου. Είναι αλήθεια ότι η σχέση πηγών πληροφόρησης και επαγγελματιών της ενημέρωσης είναι από τους πιο ευαίσθητους τομείς του επαγγέλματος και σε μεγάλο βαθμό καθορίζει και την επιτυχία σε αυτό.

Στον κόσμο των δημοσιογράφων, **η δικτύωση αποτελεί πρωταρχικό μέλημα**, τα δε χαρακτηριστικά των «πηγών», και οι συναφείς πληροφορίες είναι πολύτιμο περιουσιακό στοιχείο.

Στην Ελλάδα, όπου όλα είναι σχετικά και οι κανόνες διατυπώνονται μόνο και μόνο για να παραβιάζονται, **η δεοντολογία πάει περίπατο**. Δεν υπάρχει αυτό που αγγλοσαξωνικά ονομάζεται «η άλλη πλευρά του φράκτη». Όλοι βρίσκονται στο ίδιο καφενείο, συναναστρέφονται με άνεση, ανταλλάσσουν χάρες, συχνά και χρήμα, ενώ σε ιδεολογικό επίπεδο, τα ρεπορτάζ είναι μοιρασμένα και οι ομάδες και οι επιδιώξεις τους ξεκάθαρες. Στις πιο ακραίες περιπτώσεις, πολιτικοί και δημοσιογράφοι είναι ένα και το αυτό. Συχνά δε, οι δημοσιογράφοι μεταπηδούν με άνεση στο στρατόπεδο το οποίο περιγράφουν στα γραπτά τους, ή «κριτικάρουν» στις στήλες των Μέσων.

Οι πρόσφατες ευρωεκλογές ανέδειξαν την ανεπάρκεια της πολιτικής. Η διαπίστωση του φαινομένου οφείλεται, εν μέρει και στη **δημοσιογραφία**, η οποία, το καιρό αυτό **στρέφεται ενάντια στην αγελάδα που την τρέφει**, ασκώντας την εξουσία της δημοσιότητας με υπερβάλλοντα ζήλο.

Η **αιτία** είναι γνωστή σε εκείνους που γνωρίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της αγοράς. Η **κρίση** που χρόνια τώρα μαστίζει τη βιομηχανία. Οι εφημερίδες πεθαίνουν σιγά σιγά, τα περιοδικά έχουν ήδη καταρτηθεί ως Μέσα, και η ραδιοτηλεόραση έχει αρχίσει να νοιώθει ασφυκτική πίεση. **Είναι η παραδοσιακή αγορά που σταδιακά αντικαθίσταται από το διαδίκτυο.** Εκείνοι που θα επιβιώσουν, θα είναι μόνο όσοι έχουν να προσφέρουν χρήσιμο **περιεχόμενο** στους πολίτες.

Σε επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, τα προβλήματα είναι ακόμη μεγαλύτερα. **Ήρθε η ώρα να εκκαθαριστεί το επάγγελμα από τους αργόσχολους, τους ουσιαστικά ανεπάγγελτους, εκείνους που η δράση τους επιβαρύνει το συλλογικό συμφέρον.** Είναι σίγουρο ότι κανείς δεν θα το πράξει αυτοβούλως, γιατί κανείς δεν μπορεί να φέρει αποτέλεσμα – ούτε η ΕΣΗΕΑ, ούτε τα αυταρχικά νομοθετήματα μιας άλλης εποχής, ούτε η αυτορύθμιση του κλάδου.

Μόνο η ψηφιακή τεχνολογία έχει την υπομονή και τις ικανότητες του killer των παλαιών media...

6] Blogs rule...

11.6.09

Η επανάσταση των blogs αποτελεί την ανάπτυξη, στην αρχή ερασιτεχνικού και κατόπιν πρωτότυπου ψηφιακού περιεχομένου, το οποίο, στη συνείδηση των χρηστών, **σταδιακά αντικαθιστά το κεντρικά ελεγχόμενο περιεχόμενο που παράγεται από τις κατεστημένες πηγές.**

Πέρα όμως από τις παραγωγικές διαθέσεις των ερασιτεχνών bloggers, δημοσιογράφοι, αναλυτές, ερευνητές, ακαδημαϊκοί, αλλά και απλοί πολίτες που είναι σε θέση να συνεισφέρουν στον **δημόσιο διάλογο** επωφελούνται από τις ιδιότητες του διαδικτύου ως μίας εξαιρετικά ευέλικτης πλατφόρμας παγκόσμιας διείσδυσης και αποδοχής, πάνω στην οποία μπορούν να διατυπώνουν απόψεις, θέσεις και αναλύσεις επί παντός επιστητού. Οι τεχνολογικές λύσεις είναι διαθέσιμες και το κόστος υλοποίησης διαρκώς μειώνεται.

Τα παραδείγματα πολλά. Μερικά από αυτά έντονα συνδεδεμένα με γεγονότα παγκόσμιας εμβέλειας. **Η διαδικασία ωρίμανσης του blogging συμβαδίζει με γεγονότα μαζικού ενδιαφέροντος.** Εκλογές, καταστροφές, συρράξεις, κοινωνικές αλλαγές ισχυροποιούν τη δημοσιογραφία των πολιτών. Η αξιοπιστία του κατεστημένου των Μέσων τίθεται σε αμφισβήτηση.

Δεν είναι τυχαίο που στις πρόσφατες Ευρωεκλογές, το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των πολιτών εκδηλώθηκε στο διαδίκτυο και στη **μπλογκόσφαιρα**, όπου ανεξάρτητες απόψεις, αλλά και υπερβολές διάνθισαν την κατά τα άλλα πολωμένη και για πολλούς αδιάφορη προεκλογική καμπάνια...

7] Η ανάγκη για το νέο

12.6.09

Όταν ο **Δημήτρης Αβραμόπουλος** έκανε τις πρώτες του εμφανίσεις στην τηλεόραση στις αρχές της δεκαετίας του 1990, αρκετοί ήταν εκείνοι που δήλωναν ενθουσιασμένοι με τη νέα παρουσία στην πολιτική. Με νέο πολιτικό λόγο και επίδειξη κοινής λογικής, ο τότε εκπρόσωπος του ΥΠΕΞ κέρδισε τους πολίτες και έγινε αντικείμενο συζήτησης. Ήταν ένα νέο πρόσωπο με εικόνα που ξεχώριζε από τη θολούρα της πόλωσης των ετών που είχαν προηγηθεί στα τέλη της δεκαετίας του '80, με τις απανωτές εκλογικές αναμετρήσεις, το Κοσκωτικό και την κρίση της εγχώριας πολιτικής σκηνής.

Την ίδια περίοδο, ο **Αντώνης Σαμαράς** κυριαρχούσε στην πολιτική σκηνή, ανεβαίνοντας δυο-δυο τα σκαλιά της πολιτικής ιεραρχίας. Φάνταζε ως η λύση του μέλλοντος, στο μυαλό των πολιτών που διέκριναν τον πολιτικό πολιτισμό, που αργότερα έμελλε να γίνει κύριο επιχείρημα της Κεντροδεξιάς. Η ευγενική καταγωγή, η μετριοπάθεια, ο σύγχρονος πατριωτισμός και το καθαρό πνεύμα του Αντώνη εύρισκαν απήχηση σε όλες τις ηλικίες, διέσχιζαν οριζόντια το εκλογικό σώμα.

Είναι δύο παραδείγματα ανθρώπων που ενέπνευσαν τους Έλληνες. Η συνέχεια δεν τούς αξίζει. Η στιγμή όμως ήταν χαρακτηριστική. Εξέφραζε αυτό που έχει ανάγκη η κοινωνία. Νέους ανθρώπους, με γνήσιο λόγο, με γωνίες, αναφορές καθημερινότητας, με όσο το δυνατό λιγότερη επιτήδευση, απαλλαγμένους από την στενές μικρο-κομματικές σκοπιμότητες. Τότε εκείνοι, άλλοι έκτοτε και στο μέλλον εκφράζουν αυτό που έχει ανάγκη η κοινωνία σήμερα, σε μία φάση αυτοπαγίδευσης μεταξύ του ονείρου που δεν ευδοκίμησε και του υποψηφίου που δεν «κάνει για τέτοια».

Σε τέτοιες στιγμές, της συνειδητής επιλογής, πάνω στην οποία κτίζονται **προσδοκίες εθνικών διαστάσεων, ο ενθουσιασμός του Έλληνα για την πολιτική έχει μια γνησιότητα** που αφήνει πίσω της τα συνηθισμένα πάθη, τα συμπλέγματα των οπαδών, τον μηδενισμό που απαιτεί η κομματική αντιπαλότητα. Αυτό ήταν και το κυρίαρχο συναίσθημα το καλοκαίρι 2004, όταν η Κεντροδεξιά αναλάμβανε την διακυβέρνηση του τόπου. Ήταν τότε που ο **νέος Καραμανλισμός**, κρατώντας την λαϊκή card blanche κοιτούσε γύρω του με αυταρέσκεια.

Ήταν τότε, που για μία ακόμη φορά, οι Έλληνες είχαν επενδύσει το μέλλον τους σε κάτι νέο...

8] Η «δημοσιογραφία των πολιτών»

14.6.09

Κοινή είναι η διαπίστωση ότι ο ρυθμός μετάβασης στη ψηφιακή εποχή σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από την **ψηφιακή μας καθημερινότητα**, από τις **ενημερωτικές μας συνήθειες** και **τακτικές**, από τον τρόπο που επιλέγουμε να διαθέσουμε τον –πλέον – λιγοστό ελεύθερο χρόνο μας.

Γνωρίζω ανθρώπους της ενημέρωσης και της πολιτικής, οι οποίοι σταθερά κινούνται σε ένα επιλεγμένο **μενού ιστοτόπων**, πατώντας refresh, προκειμένου να διαβάσουν ότι τελευταίο έχει 'φορτωθεί'. Τους τελευταίους μήνες, στο μενού αυτό της πληροφόρησης, **ο αριθμός των blogs ολοένα και αυξάνεται**. Τις περισσότερες φορές οι πληροφορίες είναι έγκυρες, ενώ οι απόψεις έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Αρκετό από το περιεχόμενο τροφοδοτείται από τη "**δημοσιογραφία των πολιτών**" (citizen

journalism), η οποία τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται ραγδαία, και κινείται έξω από τις παραδοσιακές νόρμες του προστατευτισμού και της θεσμικής διαμόρφωσης του επαγγέλματος.

Έτσι, με λίγα λόγια, η ενημέρωση παύει να είναι μονοπώλιο του κατεστημένου. Άλλωστε, το κόστος εισόδου στον κυβερνοχώρο είναι μηδαμινό. Και αν έχεις κάτι να προσφέρεις, τότε οι πολίτες ανταποκρίνονται και σε ανταμείβουν με την προτίμησή τους. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό, γιατί ο ανταγωνισμός, ο συνάδελφος blogger ή το κατεστημένο Μέσο είναι μόλις ένα κλικ μακριά.

Τελευταία τα blogs βρίσκονται στο στόχαστρο. Αφορμή η δημοσίευση δημοσκοπικών δεδομένων που όλοι γνωρίζαμε και η Κυβέρνηση ξόρκιζε. Αυτή είναι η αφορμή. Η αλήθεια είναι προϊόν κοινής λογικής. **Καμμία κυβέρνηση δεν αισθάνεται ασφαλής με πλατφόρμες ή Μέσα όπου επικρατεί απόλυτη ελευθερία.** Τα blogs είναι ένα τέτοιο παράδειγμα. Αν εξαιρέσουμε τα “παραμύθια” που κατεστημένα και μη Μέσα σερβίρουν στις μέρες μας, η ενημέρωση στο διαδίκτυο αποκτά **κοινωνικά ερείσματα, διευρύνει την ατζέντα, είναι άμεση, υπόκειται σε λιγότερα φίλτρα, έχει λιγότερες εξαρτήσεις, ασχολείται ακόμη και με το ατομικό αίτημα-πρόβλημα, αν αυτό δεν προκαλεί την κοινή λογική.** Τέλος, αν προκληθεί πρόβλημα, τα μαζεύουν και μετακομίζουν σε ένα άλλο κυβερνο-οικόπεδο και αρχίζουν από την αρχή. Και είμαστε μόνο στην αρχή.

Η δημοσιογραφία, η επικοινωνιακή βιομηχανία, η σχέση δημοσιογραφίας – πολιτών αλλάζουν με ταχύτητα που κανείς από το Κράτος, την Κυβέρνηση και τα κατεστημένα Μέσα μπορούν να παρακολουθήσουν. Και ακόμη δεν έχουμε δει τίποτα.

Πολύ σύντομα, οι ευκατάστατοι bloggers ή διάφορες ομάδες δημοσιογράφων με άκρες θα δημιουργήσουν **Web TV**, εκτός τους «ρυθμιστικού συστήματος» που όλοι νομίζουμε ότι σήμερα λειτουργεί. Και τότε τί θα γίνει όταν η αίσθηση του blogging γίνει τηλεοπτική; Και βέβαια δεν είναι πάντοτε απαραίτητο να φαίνονται τα πρόσωπα...

9] Η διαφορά μεταξύ πραγματικότητας και ρητορείας (στη ζωή και την πολιτική)

16.6.09

Έχει υποστηριχθεί ότι η εντύπωσή μας για τον κόσμο είναι προϊόν **διαμεσολάβησης**, των Μέσων, του πολιτικού λόγου, των απόψεων που διαμορφώνουν οι άνθρωποι και ο περίγυρός τους για τα δρώμενα.

Η διαμεσολάβηση είναι **τεχνική δόμησης της «πραγματικότητας»** από τις κυρίαρχες δυνάμεις του πολιτικού συστήματος, τα κόμματα, τις περιφερειακές πολιτικές δομές, τα Μέσα Ενημέρωσης, που κινούνται στον ίδιο ρυθμό και μοιράζονται τους ίδιους στόχους. Συχνά σε αντίθεση με το κυρίαρχο μήνυμα που οι πηγές αυτές εκπέμπουν, **η εμπειρία της καθημερινότητας**, η αίσθησή μας για τα πράγματα είναι η πιο κοντά στην πραγματικότητα που βιώνουμε, τη ρεαλιστική μορφή της πολιτικής που ειδικοί και ανειδίκευτοι επιδιώκουν να ωραιοποιήσουν για προφανείς λόγους.

Στην πολιτική επικοινωνία, η διαμεσολάβηση δομείται **είτε για να στηρίξει και να μεγεθύνει τα θετικά, είτε για να συμπληρώσει τα κενά**. Εκεί αναπτύσσεται και ο **επικοινωνισμός**, η επιφανειακή θεώρηση των πραγμάτων, η στρέβλωση των μηνυμάτων, η αντικατάσταση της ουσίας από τα λόγια.

Οι λόγοι προφανείς. Είναι **η μετάθεση της προσοχής του κοινού από τα πραγματικά προβλήματα της ζωής, στα ψευδο-γεγονότα που σκηνοθετούν οι πολιτικοί με στόχο τη συντήρηση των επιδιώξεών τους**.

Ο Ιούνιος 2009 δεν ξεκίνησε καλά για την κυβέρνηση. Μετά την ήττα στις Ευρωεκλογές, τα **συμπτώματα του καλοκαιριού** ήδη εμφανίζονται με ένταση. Εκατοντάδες πυρκαγιές σε ολόκληρη τη χώρα, ελλιπής οργάνωση πυροσβεστικών μέσων, ενδείξεις για ένταση στον συνδικαλιστικό χώρο και δοκιμασία του ΕΣΥ με την απότομη αύξηση των συμπτωμάτων της νέας γρίπης, που φέρνει ο τουρισμός.

Από το άλλο μέρος, **η κυβέρνηση απαντά** με τα εγκαίνια του Μουσείου της Ακρόπολης, τη Σύνοδο του ΟΑΣΕ στην Κέρκυρα και τη συνάντηση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος στην Αθήνα. Αυτά έως τα τέλη του μήνα. Τότε που **αναμένονται και οι πρωτοβουλίες του Πρωθυπουργού**. Για αλλαγές στο κόμμα της ΝΔ και στην Κυβέρνηση, με στόχο την επόμενη εκλογική αναμέτρηση, όποτε και αν γίνει, φέτος, την άνοιξη 2010 ή στη λήξη της τετραετίας.

Έως τότε οι συμβολισμοί παραμένουν πολλοί και ανεξέλεγκτοι. Οι περισσότεροι από αυτούς πηγάζουν από την ίδια την κοινωνία και τα σοβαρά προβλήματα της συγκυρίας και είναι πολύ πιο ισχυροί από τα **photo opportunities με ηγεσίες ξένων κρατών**. Και έτσι, ενώ θα οδεύουμε προς το μέσο του **ελληνικού καλοκαιριού**, το κοινωνικό (και πολιτικό) ζητούμενο θα παραμένει και θα απαιτεί σηκωμένα μανίκια και την όσο το δυνατό λιγότερη ...διαμεσολάβηση.

10] Cop killers

18.6.09

Στην πρόσφατη τρομοκρατική επίθεση από τη «Σέχτα Επαναστατών», η **ένταση της εκτέλεσης εξέπεμψε πολιτικό μήνυμα τρόμου προς όλες τις κατευθύνσεις**. Η Κυβέρνηση, δια στόματος του εκπροσώπου της στην αρχή έκανε πως δεν κατάλαβε, αργότερα προσπάθησε να δικαιολογήσει τα συνήθη προβλήματα, την ελλιπή οργάνωση, την αδυναμία έγκαιρης δράσης, την αναποτελεσματικότητα της αστυνόμευσης.

Το γεγονός αυτό καθαυτό είναι ισχυρό και κυριαρχεί στα Μέσα Ενημέρωσης, σε **μία εβδομάδα μάλλον ισχνή σε εντυπωσιακά γεγονότα**. Και με άνεση επισκιάζει το Μουσείο Ακρόπολης, το οποίο, αν και έχει ενδιαφέρον, μόλις λίγες ημέρες μετά τις εκλογές και με νωπό το πολιτικό μήνυμα, δεν αφορά και πολύ τους πολίτες, οι οποίοι μάλλον ενδιαφέρονται περισσότερο να δουν τι έγινε με το μήνυμα που έστειλαν στην κάλπη, και λιγότερο για την προετοιμασία του celebrity show των εγκαινίων.

Ακόμη, η ισχύς του γεγονότος (εκτέλεση αστυνομικού από τρομοκράτες με 25 σφαίρες σε γειτονιά των Αθηνών) θα πρέπει, κανονικά να προκαλεί συγκίνηση στους πολίτες. Και βέβαια, έρχεται να προστεθεί σε **σειρά παρόμοιων περιστατικών το τελευταίο διάστημα, που έχουν ως θύματα αστυνομικούς**.

Στη χώρα μας όμως, τα πράγματα παραμένουν σε σύγχυση. Οι **σχέσεις πολιτών – αστυνομίας** βρίσκονται σε διαρκή δοκιμασία και δεν θέλουν πολύ για να τεθούν υπό αμφισβήτηση. Για παράδειγμα στη Βρετανία, οι **μαθητές δημοτικού**, όταν συναντώνται με αστυνομικούς τούς χαιρετούν με χαμόγελο. Στην Ελλάδα, τούς πετάνε πέτρες και μπουκάλια με νερό. Αν και επιφανειακά επουσιώδη, και τα δύο είναι ιδιαίτερα σημαντικά συμπτώματα και επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την αποτελεσματικότητα της αστυνόμευσης.

Και τα δύο φαινόμενα είναι αποτελέσματα **πολιτικών επιλογών**. Στη Βρετανία είναι η κατάληξη μιας μεγάλης προσπάθειας αναδιοργάνωσης της Σκότλαντ Γιάρντ και **επανασύστασης της εικόνας της στην κοινωνία**, η οποία αποδείχθηκε ιδιαίτερα επιτυχής διότι τέθηκαν σε εφαρμογή επιστημονικές τεχνικές οργάνωσης, διαχείρισης, αλλά και πληροφόρησης και επικοινωνίας. Ο Sir Kenneth Newman, επικεφαλής των βρετανικών διωκτικών Αρχών στα μέσα της δεκαετίας του 1980, τότε που κτίστηκε η νέα **επικοινωνιακή πολιτική της Βρετανικής Αστυνομίας**, έχει υποστηρίξει σθεναρά ότι οι σχέσεις του κοινού με την Αστυνομία μπορούν να βελτιωθούν μέσω της δημοσιότητας και των καλών σχέσεων με τους πολίτες.

Στην Ελλάδα ο δρόμος ήταν, είναι και θα παραμείνει μακρύς, αν δεν ληφθούν **ριζοσπαστικές αποφάσεις**. Ένα πρώτο βήμα ίσως θα ήταν η κατάργηση της κομματικοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών, των

πελατειακών σχέσεων, της αναξιοκρατίας, αλλά και των διαφόρων “επετηρίδων”, το θεσμοποιημένο “δημοκρατικό” μέσο εξέλιξης των φελών στη χώρα μας. Μερικές φορές οι λύσεις είναι απλές. Το κακό είναι ότι, όπως σχεδόν όλα στη χώρα μας έχουν πολιτικό χαρακτήρα, και επενδύονται με το ανάλογο πολιτικό κόστος. Είναι όμως έτσι στην πραγματικότητα;

11] Ουδέν νεότερο από το κυβερνητικό μέτωπο...

20.6.09

Στις 10 Ιουνίου, στο «[Τρεις ημέρες μετά](#)» γράφαμε ότι «οι αλλαγές που έπρεπε να γίνουν μάλλον δεν θα γίνουν. Ούτε στο κόμμα της ΝΔ, ούτε στην Κυβέρνηση. Ούτε καν στην επικοινωνιακή τακτική, γιατί η στρατηγική είναι ανύπαρκτη... Η διαχείριση της ήττας συνοψίζεται σε δύο λέξεις: «**εικονική πραγματικότητα**». Κάτι σαν την περίοδο Σημίτη... προς τα τέλη της όμως. Και απ’ ότι φαίνεται χωρίς να υπάρχει το δακτυλίδι για να παραδοθεί στο επόμενο πολιτικό όνομα. Θα μάς πάει ο ίδιος ο ΚΚ στις εκλογές όποτε κι αν αυτές γίνουν και θα ποντάρει σε χαμηλό πήχη, που ίσως αυτή τη φορά περάσει από πάνω».

Έχουν περάσει δύο εβδομάδες από την Κυριακή των Ευρωεκλογών και **το μήνυμα των πολιτών έχει ήδη αρχίσει να ξεφτίζει στο κυβερνητικό στρατόπεδο**. Υπήρχαν αρκετοί που τα πρώτα εικοσιτετράωρα κράτησαν την αναπνοή τους, γιατί ήταν βέβαιοι ότι «δεν μπορεί», ο Καραμανλής επιτέλους έχει καταλάβει το πρόβλημα. Πολίτες εκτός κομματικού συστήματος έδειχναν την αγωνία τους, ρωτώντας καθημερινά «αν υπάρχει κάποιο νέο». Και ελάχιστοι, οι συνηθισμένοι από τα παλιά, έλεγαν ότι μάλλον δεν θα γίνει και τίποτα σπουδαίο, ή πιο σωστά, **«ακόμη και αν γίνει κάτι, θα γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να μην συμβολίζει κάτι το ιδιαίτερο»**.

Η σημειολογία των αντιδράσεων του Μαξίμου στα προβλήματα είναι ιδιαίτερα χρήσιμη. Με πρόσχημα την «**εν θερμώ αδράνεια**», οι αντιδράσεις εκδηλώνονται σε δεύτερο χρόνο, λαμβάνουν την ελάχιστη δυνατή έκταση έκταση και συνήθως θεωρούνται πανάκεια από τους σχεδιαστές τους. Κοινό χαρακτηριστικό των μεγάλων αποφάσεων – ιδιαίτερα σε επίπεδο αλλαγών προσώπων – είναι ότι καταδεικνύουν τις αδυναμίες τους την ίδια στιγμή που ανακοινώνονται.

Στη Βρετανία λένε ότι **όταν στην πολιτική δεν παραδέχεσαι τα αυτονόητα, τότε η πολιτική καταντά παιδαριώδης**.

Μετά τη χθεσινή συνέντευξη του Κώστα Καραμανλή στις Βρυξέλλες, εκείνοι που ανησυχούν για τις θέσεις τους ξεφύσηξαν ανακουφισμένοι, τα κομματικά στελέχη άρχισαν να ετοιμάζονται για διακοπές, οι γνωρίζοντες στρατηγική κούνησαν το τάβλι και **το παίγνιο που είχε ξεκινήσει στις**

αρχές του χρόνου τελείωσε ξαφνικά.

Όλοι άρχισαν να προετοιμάζονται για τα λαμπρά εγκαίνια του Μουσείου. Πολιτική, εκκλησιαστική, επιχειρηματική και φυσικά εκδοτική ηγεσία του τόπου... Μετά έχουμε ΟΑΣΕ στην Κέρκυρα, ΕΛΚ στον Αστέρα και μετά ...**ραντεβού στη Μύκονο, την Πάρο, την Τήνο και στους υπόλοιπους κοντινούς «πολιτικούς» προορισμούς του καλοκαιριού...** Πέρσι το καλοκαίρι δεν το ευχαριστήθηκαν και πολύ... Φέτος όμως έχουν ενδιαφέροντα θέματα να συζητήσουν...

12] Ψευτο-ειδήσεις και ψευδο-εφημερίδες

22.6.09

Χθες στην ανεξάρτητη μπλογκόσφαιρα (βλ. [pressmee](#), [nonews](#) και [antinews](#)) δημοσιεύτηκαν άρθρα και αποσπάσματα από τον Κυριακάτικο Τύπο σχετικά με μία **ανύπαρκτη συνάντηση δύο πρωθυπουργών στην Αθήνα**. Ήταν η επίσκεψη Ερντογάν που ματαιώθηκε την τελευταία στιγμή, που κυριολεκτικά μπέρδεψε τις **κονσέρβες-εκδόσεις της Κυριακής**, με αποτέλεσμα να μην προλάβουν να αλλάξουν τα ρεπορτάζ, τουλάχιστον στα πρώτα φύλλα.

Οι πρώτες εκδόσεις τριών εκ των μεγαλύτερων Κυριακάτικων εφημερίδων της χώρας περιείχαν «πληροφορίες» από τη «συνάντηση» Καραμανλή-Ερντογάν στο Μαξίμου, που τελικώς δεν έγινε.

Το θέμα δεν είναι αυτό. Είναι κάτι που πολλές φορές γίνεται με το ρίσκο που αναλογεί στην ανάγκη να προβλέπει κανείς τις εξελίξεις στο επάγγελμα. Αυτό επιτυγχάνεται με απλές παρελθοντικές αναφορές, που γράφονται με τη δέουσα προσοχή. Κάποιοι όμως προχώρησαν περαιτέρω. Δεν περιορίστηκαν στην πρόβλεψη της είδησης, αλλά επιδόθηκαν στην κατασκευή κλίματος, πληροφοριών, ή αλλιώς στην **«κατασκευή της πραγματικότητας»**, όπως αναφέρεται και στα εγχειρίδια της δημοσιογραφίας (του εξωτερικού, γιατί εδώ στην Ελλάδα, ως γνωστόν, η συζήτηση είναι ανύπαρκτη).

Το **ψευδο-άρθρο** είναι μία **σκαστή περίπτωση, που αξίζει να προσέξουν οι πολίτες που στηρίζουν την ενημέρωσή τους στις εφημερίδες**. Όσοι έχουν απομείνει δηλαδή, γιατί στη χώρα μας, οι μισές εφημερίδες εκδίδονται είτε για τις αρπαχτές της κρατικής διαφήμισης, είτε μόνο και μόνο για να συμπεριλαμβάνονται στην αποδελτίωση των ισχυρών, προκειμένου οι «εκδότες» τους να περνούν τα μηνύματα που θέλουν. Κατά τα άλλα, σε ορισμένες περιπτώσεις οι πολίτες δεν γνωρίζουν ούτε καν την ύπαρξή τους.

Γενικώς, όσοι γνωρίζουν τους τρόπους με τους οποίους λειτουργεί η

βιομηχανία των παραδοσιακών, κατεστημένων Μέσων δεν εκπλήσσονται. Αυτά είναι συνηθισμένα πράγματα. Υπάρχουν πολλοί πολιτικοί συντάκτες που χωρίς τα non papers από τα κόμματα δεν γράφουν τίποτα από μόνοι τους. Τα 'παπαγαλάκια' του κατεστημένου πληρώνονται αδρά για να μεταδίδουν τα συμφωνηθέντα, να εξηγούν στους πολίτες τα «γεγονότα» και να σπινάρουν τις επιθυμίες του εκάστοτε συστήματος εξουσίας.

Απλώς αυτή τη φορά, το ρεπορτάζ «μέσα από το Μαξίμου» ήταν καθαρά «φανταστικό», όπως θα έλεγαν και στην Πάντειο. Ή στη γλώσσα αυτού του blog, ήταν parago maximo...

Στην εποχή μας, η συστημική οικοδόμηση της ψευδοπληροφόρησης είναι ένα από τα όπλα των κυβερνώντων, το οποίο βρίσκεται διαρκώς σε λειτουργία, στο ρελαντί. Όταν προτάσσεται όμως ως καθημερινή και συχνά χοντροκομμένη πρακτική, συνήθως σημαίνει ότι οι καταστάσεις είναι κρίσιμες και οι παπαγάλοι που εκτρέφει ο επικοινωνισμός επιστρατεύονται για να εξυπηρετήσουν μία συγκυρία που δεν βελτιώνεται.

Σημείωση: Το blog του Parago M είναι στην ουσία αντι-παπαγάλος. Είναι μεταμφιεσμένος παπαγάλος [μεγάλος] για να προσελκύει τα παπαγαλάκια και να τα ραπίζει. Με τις λέξεις...

13] Σειρά έχουν τα κανάλια;

22.6.09

Η «πτώση» του Ελεύθερου Τύπου έκανε πάταγο. Προκάλεσε σοκ στην εκδοτική βιομηχανία και πιθανόν αλυσιδωτές αντιδράσεις που θα ακολουθήσουν, όχι λόγω της οικονομικής κρίσης, αλλά λόγω της μόνιμης κρίσης στην οποία βρίσκεται ο ελληνικός Τύπος.

Πέρα από τις στενάχωρες προοπτικές για τους εργαζόμενους, ιδίως εκείνους που βρίσκονται κοντά σε ηλικία συνταξιοδότησης, το λουκέτο που προεκλογικά υπόσχονταν οι γαλάζιοι παπαγάλοι συνέβη και ήταν αποτέλεσμα πολλών παραγόντων. Αναφέρω ενδεικτικά:

Την μεγάλη πτώση της κυκλοφορίας των ημερήσιων πολιτικών εφημερίδων την τελευταία εικοσαετία (περίπου 60%).

Τον μεγάλο αριθμό εφημερίδων σε μία κοινωνία που εκ προοιμίου δεν διαβάζει ιδιαίτερα εφημερίδες.

Τις στρεβλώσεις της αγοράς, όπως το αγγελιόσημο, τα «μαύρα», την ατέλεια κ.λπ., που οδηγούν σε άτυπο, αλλά ουσιαστικό κρατικό προστατευτισμό.

Την ντροπή της κρατικής διαφήμισης, ιδιαίτερα σε φίλους εκδότες με

ανύπαρκτα φύλλα.

Αυτοί είναι ορισμένοι από τους παράγοντες που οδηγούν την έντυπη αγορά σε **επιχειρηματικό μαρασμό**, και προσπάθειες – πρότυπα όπως αυτό του ET σε αποτυχία.

Η περίπτωση του ET είναι **case study που θα έπρεπε να συζητείται στις – έως σήμερα – ανύπαρκτες ακαδημαϊκές σχολές δημοσιογραφίας της χώρας**. Στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Αντ'αυτού η συζήτηση γίνεται στα blogs. Ίσως είναι **πιο υγιές**.

Το μόνο σίγουρο είναι ότι **οι διαδικτυακές επιχειρήσεις αποκτούν προβάδισμα έναντι των παραδοσιακών, δυσκίνητων και κοστοβόρων αναλογικών σχημάτων**. Οι επιδράσεις σε όλους τους τομείς της αγοράς θα είναι δραματικές, ιδιαίτερα σε αγορές, οι οποίες αποτελούν απλούς δέκτες ήδη διαμορφωμένων διεθνών τάσεων. Η ελληνική εκδοτική αγορά βαίνει προς το τέλος της. **Η τηλεοπτική αγορά έπεται**.

Γιατί; Για τον απλό λόγο ότι **η νέα ψηφιακή εποχή προκαλεί την αναθεώρηση πολλών εννοιών που στη σύγχρονη εποχή θεωρούνται δεδομένες**. Μία εξ αυτών είναι **η σχέση του κοινού με τα MME**. Ήδη οι δραστικές αλλαγές στον τρόπο που το κοινό καταναλίσκει το επικοινωνιακό προϊόν έχουν καταγραφεί από τις νέες έρευνες του ψηφιακού περιβάλλοντος. Χαρακτηριστικό εύρημα των ερευνών είναι η μείωση της παρακολούθησης τηλεόρασης από τους νεαρότερους, σε ηλικία, χρήστες του διαδικτύου. Στις ΗΠΑ, τα στατιστικά μεγέθη που περιγράφουν την **τάση απομάκρυνσης του κοινού από τις παραδοσιακές πηγές λήψης ειδήσεων** (εφημερίδες και τηλεόραση) και τη στροφή του προς το διαδίκτυο ήδη λαμβάνει τη μορφή χρονολογικής σειράς.

Οι προτιμήσεις των νέων, ηλικιακά, κοινωνικών ομάδες οδηγούν τις εξελίξεις και καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις μελλοντικές στρατηγικές ανάπτυξης των επιχειρήσεων της επικοινωνιακής βιομηχανίας.

Το μόνο που απομένει στους **παραδοσιακούς τηλεοπτικούς σταθμούς** είναι **να προσαρμοστούν στις εξελίξεις...** Αυτό όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να σημαίνει απλώς και μόνο το κλείσιμό τους...

14] Οι «ακάλυπτοι» της διαπλοκής

24.6.09

Η **κρίση αξιοπιστίας** που χαρακτηρίζει τη δημοσιογραφία ανέκαθεν ήταν αποτέλεσμα διαπλοκής του Τύπου με τρίτους. Κυρίαρχο σύμπτωμα του φαινόμενου είναι η σταδιακή αποδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού στον χώρο της επικοινωνίας. Έχει ως συνέπεια τη **μετατροπή των**

δημοσιογράφων από υπερασπιστές του δημόσιου συμφέροντος σε απλούς εκφραστές συμφερόντων των ισχυρών πολιτικοοικονομικών και επιχειρηματικών ομάδων.

Η κρίση αξιοπιστίας του δημοσιογραφικού επαγγέλματος δεν αποτελεί απλώς προϊόν **απροκάλυπτης διαπλοκής των εφημερίδων στο πολιτικό παιχνίδι και στα προσωπικά συμφέροντα της τάξης των επιχειρηματιών** που αναδύονται την εκάστοτε περίοδο. Έχει τις ρίζες της και στη φτωχή δυναμική του ίδιου του μέσου Έλληνα επαγγελματία, ο οποίος άγεται και φέρεται από τα εκάστοτε **κέντρα οικονομικής, πολιτικής και επιχειρηματικής εξουσίας**, εξυπηρετώντας (συχνά έναντι αντιτίμου) τις στρατηγικές των ιθυνόντων. Προφανές αποτέλεσμα του φαινομένου αυτού, που αποτελεί θέμα διαρκών συζητήσεων στον χώρο, είναι η **συνειδητή ή και ασυνειδήτη στρέβλωση του ειδησεογραφικού περιεχομένου** που διατίθεται προς κατανάλωση στο κοινό.

Η λιγότερο προφανής όμως επίπτωση είναι αρκετά σοβαρότερη και αφορά το **μέλλον του επαγγέλματος**. Συγκεκριμένα, η σταδιακή αποδυνάμωση του ανθρώπινου παράγοντα, τόσο σε επίπεδο εκπαίδευσης και επαγγελματικών δεξιοτήτων όσο και σε επίπεδο ανταπόκρισης στον κοινωνικό ρόλο της δημοσιογραφίας, έχει ως συνέπεια την **απαξίωση ενός πάλαι ποτέ “λειτουργήματος” και την ανάδειξή του σε ένα από τα αγαπημένα αστεία των πολιτών** (βλ. ‘παπαγαλάκια’).

Στη ψηφιακή εποχή, η ανάπτυξη της νέας δημοσιογραφίας, ή όπως γράφαμε της **«[δημοσιογραφίας των πολιτών](#)»**, **οι ανεξάρτητες φωνές ενισχύονται**. Απόδειξη η ανάπτυξη και **[εδραίωση των blogs](#)** στην ελληνική αγορά, τα οποία σταδιακά αντικαθιστούν τα κατεστημένα Μέσα (ακόμη και τις ψηφιακές τους μορφές) στον χώρο του δημοσιογραφικού σχολίου και των πληροφοριών και παρεμβαίνουν με δύναμη στις εξελίξεις.

Από το άλλο μέρος, **τα παραδοσιακά προβλήματα και οι στρεβλώσεις μεγεθύνονται στη ψηφιακή εποχή**, η οποία αναδεικνύει τις ατέλειες του κόσμου μας, σε όλα τα επίπεδα. Έτσι, ο **εκφυλισμός του ανθρώπινου δυναμικού**, σε συνδυασμό με τη συνεχή επέλαση των ψηφιακών τεχνολογιών, εμπεριέχει τον κίνδυνο περιθωριοποίησης των δημοσιογράφων-διαμεσολαβητών και ανάδειξης της πραγματικής δύναμης των κέντρων εξουσίας που θα επικοινωνούν απευθείας με τους πολίτες-καταναλωτές.

Η προοπτική αυτή αλλάζει τα πάντα σε ένα επάγγελμα που ήδη βρίσκεται σε φάση αποσταθεροποίησης...

15] Τα «φίλτρα» της πληροφόρησης

24.6.09

Η ροή των πληροφοριών και η επεξεργασία τους υπόκεινται διαρκώς σε ποικίλους **επηρεασμούς** που προκαλούν αλλοίωση του τελικού δημοσιογραφικού προϊόντος. Τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας, ο «**επικοινωνισμός**» έχει ενισχύσει τους μηχανισμούς παρα-πληροφόρησης, με αποτέλεσμα την **κυριαρχία του παρασκηνίου**. Συχνά, η «είδηση» καταλήγει ακόμη και να «κατασκευάζεται» ώστε να απηχεί τις επιδιώξεις του εκάστοτε ρυθμιστή των πληροφοριακών δεδομένων.

Τα φίλτρα από τα οποία διέρχονται οι πληροφορίες για να μετατραπούν σε ειδήσεις προς κοινή κατανάλωση είναι πολλά και συχνά δυσδιάκριτα στο κοινό. Ιδού 10 από αυτά:

ΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΣ: Η **αυξημένη προσκόλληση των ελληνικών εφημερίδων στα πολιτικά κόμματα** και η τακτική εμπλοκή τους στα προσωπικά πολιτικά «παιχνίδια» και τις κομματικές σκοπιμότητες.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Οι ιδιοκτήτες του Τύπου, οι οποίοι άλλοι λιγότερο άλλοι περισσότερο **παρεμβαίνουν στον τρόπο παραγωγής και απεικόνισης του ειδησεογραφικού προϊόντος**. Όσοι δε εξ αυτών διατηρούν επιχειρηματικά συμφέροντα εξω-εκδοτικού τύπου έχουν επιπρόσθετους λόγους επέμβασης στο δημοσιογραφικό έργο – πέραν της εξυπηρέτησης της ιδεολογίας τους και των απόψεων του κοινωνικού και επιχειρηματικού τους κύκλου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ: Το μικρό μέγεθος της ελληνικής αγοράς και βέβαια το ακόμη μικρότερο μέγεθος της κρίσιμης μάζας των αναγνωστών καθιστούν την πλειονότητα των εφημερίδων **απόλυτα εξαρτώμενες από τη διαφήμιση, ιδιαίτερα την κρατική** (με ό,τι συνεπάγεται αυτό για την ανεξαρτησία τους).

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΣΜΟΣ: Ο **κρατικός προστατευτισμός** προς τον Τύπο, ο οποίος εκδηλώνεται υπό τη μορφή σωρείας κανόνων που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό (ρυθμιστικές παρεμβάσεις στη δημοσίευση ισολογισμών, αγγελιόσημο, ατέλεια κ.λπ.), είναι κύρια αιτία της σημερινής μαλθακότητας των εφημερίδων, οι οποίες ακόμη και στις στιγμές έντονης κριτικής προς την εξουσία, «αλληθωρίζουν» προς την εξουσία και τους πολιτικούς.

ΔΥΝΑΜΗ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ: Η **εμπλοκή των δημοσιογράφων με την επικοινωνιακή πολιτική των πηγών**, δηλαδή τα γραφεία Τύπου που αποτελούν καλά οργανωμένες οδούς διοχέτευσης έτοιμων προς χρήση, πληροφοριών προς τα Μέσα.

ΑΔΥΝΑΜΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ: Η **σταδιακή αποδυνάμωση του ανθρώπινου παράγοντα, τόσο σε επίπεδο εκπαίδευσης και επαγγελματικών δεξιοτήτων όσο και σε επίπεδο ανταπόκρισης στον κοινωνικό ρόλο της δημοσιογραφίας**, έχει ως συνέπεια την

απαξίωση ενός πάλαι ποτέ “λειτουργήματος” και την ανάδειξή του σε ένα από τα αγαπημένα αστεία των πολιτών (βλ. ‘παπαγαλάκια’) (βλ. και «[οι ακάλυπτοι της διαπλοκής](#)»).

ΑΥΤΟΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑ: Ως αποτέλεσμα και του προηγούμενου. Η **αυτολογοκρισία των δημοσιογράφων**, οι οποίοι ακολουθούν τη γραμμή του Μέσου στο οποίο εργάζονται, η οποία, εκτός από τις σταθερές παραμέτρους που την καθορίζουν υπόκειται σε ad hoc προσαρμογές, που εξυπηρετούν έκτακτες ανάγκες των συμφερόντων.

ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ: Η έλλειψη **σχολών δημοσιογραφίας** (όχι επικοινωνίας, έχουμε αρκετές), καθώς και η ελλιπής λειτουργία των επαγγελματικών ενώσεων καθιστούν το επάγγελμα έρμαιο των εξελίξεων. Για λόγους σύγκρισης σημειώνεται ότι η πρώτη από τις εκατοντάδες σχολές δημοσιογραφίας που σήμερα λειτουργούν στις ΗΠΑ ιδρύθηκε το 1904.

ΕΛΛΗΝΟΚΕΝΤΡΙΣΜΟΣ: Η εξέταση των πάντων μέσα από το ελληνοκεντρικό πρίσμα – και παρά την ραγδαία εξάπλωση του διαδικτύου – στερεί τη μεταφορά των καλών πρακτικών από το εξωτερικό στην ελληνική αγορά (π.χ. πρακτικοί κανόνες δεοντολογίας, εργασιακά πρότυπα, νέες επαγγελματικές πρακτικές).

ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΝΟΝΩΝ. Η σημερινή κυβέρνηση απέτυχε πλήρως σε τρεις τομείς: πρώτον, διαφάνεια όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς, δεύτερον, εφαρμογή πραγματικών κανόνων ανταγωνισμού σε μία αγορά, η οποία **απαρτίζεται από επιχειρήσεις που λειτουργούν με σκοπό το κέρδος και τρίτον, εξασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης των υπολοίπων επιχειρηματικών κλάδων, οι οποίοι δεν διαθέτουν ισχυρούς δημοσιοποιητικούς μηχανισμούς.**

16] Θα πετύχει το stress testing Κυβέρνησης και ΝΔ;

25.6.09

Σε πρόσφατη έκτακτη έκθεσή της, η ΤτΕ περιγράφει τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (**stress testing**) που διενεργεί για το τραπεζικό σύστημα. Στόχος είναι η μελέτη υποθετικών σεναρίων με δυσμενείς εξελίξεις για τα μακροοικονομικά και η διαπίστωση της ανθεκτικότητας των τραπεζών στην Ελλάδα. Για όσους αναρωτιούνται, οι τράπεζες τα πήγαν πολύ καλά στα τεστ και έτσι, ο κ. Προβόπουλος είχε την ευκαιρία να αναφερθεί σε «υγιές τραπεζικό σύστημα».

Στον χώρο της πολιτικής όμως, οι **ασκήσεις ανθεκτικότητας** ακόμη βρίσκονται σε εξέλιξη με λογής σενάρια να ‘βολτάρουν’ πέρα δώθε στα πολιτικά και δημοσιογραφικά γραφεία. Η δε επίσκεψη του Επίτιμου στο Μαξίμου και οι **λελογισμένες διαρροές** επέτειναν την ετοιμότητα των σεναριολόγων. Τα [χαλασμένα] τηλέφωνα έχουν αρχίσει («λένε για αύριο»,

«μάλλον θα γίνει σύντομα», «πάμε τελικώς για αλλαγές», «ίσως τη Δευτέρα»)...

Μετά το κακό εκλογικό αποτέλεσμα της 7^{ης} Ιουνίου, το stress testing της Κυβέρνησης και του ίδιου του ΚΚ είναι σκληρό. **Πολίτες και πολιτικοί αναμένουν δραστικές – ουσιαστικές και επικοινωνιακές – ενέργειες**, οι οποίες, αν και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός το απορρίπτει, γιατί όχι, ίσως θα έπρεπε να έχουν – ως ένα βαθμό – και το στοιχείο του εντυπωσιασμού.

Το τελευταίο διάστημα, οι δυνάμεις που αναπτύσσονται και οι **πιέσεις** που ασκούνται προς την κατεύθυνση των αλλαγών είναι έντονες. Έχουν αυξηθεί και τα μηνύματα από εκείνους που ισχυρίζονται ότι «πες-πες, θα τόν καταφέρουμε».

Υπενθυμίζεται ότι αυτός εδώ ο Παπαγάλος, σε προηγούμενο [post](#) έχει εκφράσει την εκτίμηση ότι μάλλον δεν θα γίνει και τίποτα σπουδαίο, ή πιο σωστά, **«ακόμη και αν γίνει κάτι, θα γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να μην συμβολίζει κάτι το ιδιαίτερο»**. Γιατί και ο Παπαγάλος Μ δεν «φοβάται τίποτα», ιδιαίτερα τη διατύπωση εκτιμήσεων.

Έτσι, οι Υπουργοί αναμένουν στο ακουστικό τους, τα στελέχη ανησυχούν για τις καρέκλες, οι λίγοι που πραγματικά νοιάζονται βρίσκονται στα όρια της κατάθλιψης και τα περιθώρια των πολιτών εξαντλούνται. Η Κυβέρνηση σε αναμονή εξελίξεων... Α, καταθέτει και ο Τσουκάτος, μην το ξεχνάμε...

Όσο για το κόμμα της ΝΔ, απ' ότι φαίνεται, στους σχεδιασμούς του κυβερνητικού πυρήνα έρχεται σε δεύτερη μοίρα, ιδιαίτερα αν οι εκλογές γίνουν – για μία ακόμη φορά – «στην ώρα τους».

17] Χαρακτηριστικά του ηγέτη

26.6.09

Προς αποφυγή παρεξηγήσεων, ο Παπαγάλος δεν υπονοεί τίποτα. **Κάθε ομοιότητα με πρόσωπα και πράγματα στη σύγχρονη νεοελληνική πραγματικότητα (αν προκύπτει) είναι παντελώς συμπτωματική.** Μετά από αυτό το disclaimer, επιτρέψτε μου να υπενθυμίσω ορισμένα – βασικά νομίζω – **χαρακτηριστικά του ηγέτη στη ζωή και την πολιτική:**

Να καταστρώνει στρατηγικό σχέδιο με διακριτά βήματα υλοποίησης.

Να οικοδομεί αποδοτικές σχέσεις με τους ανθρώπους που τον περιβάλλουν, στη βάση της τιμιότητας και διαφάνειας.

Να μπορεί να σκέφτεται «out of the box», δηλαδή εκτός του πλαισίου που καθορίζει η καθημερινότητα.

Να είναι ευφυής και να μπορεί να επεξεργάζεται τη σφαιρικότητα των πραγμάτων.

Να προνοεί και να αντιδρά εγκαίρως, καθορίζοντας ο ίδιος τις εξελίξεις.

Να διαθέτει συναισθηματική νοημοσύνη, προκειμένου να αξιοποιεί χρήσιμα και παραγωγικά τις σχέσεις του με το επιτελείο του.

Να συγκεντρώνει γύρω του ανθρώπους με ικανότητες (μπορεί και καλύτερους του σε ορισμένους τομείς), με τους οποίους να ανταλλάσσει νέες ιδέες και απόψεις.

Να είναι σε θέση να ενορχηστρώσει γύρω του δυνάμεις και ανθρώπους με ικανό απόθεμα μεθόδων διαχείρισης και αποσόβησης των αρνητικών εξελίξεων.

Και λοιπά.

Ο πραγματικός ηγέτης (ο οποίος πραγματικά γνωρίζει την ταπεινότητα του πεπερασμένου του) **επιδιώκει να περιστοιχίζεται από στελέχη με αναπτυγμένες γνώσεις και ικανότητες σε αλληλοσυμπληρούμενα γνωστικά αντικείμενα, αξιοποιεί την εμπειρία και τη γνώση τους, ενώ παράλληλα ενορχηστρώνει την επιτελική ομάδα του, προσδιορίζοντας σαφές αντικείμενο στους ασκούμενους επιμέρους ρόλους.**

Στη σύγχρονη πραγματικότητα, «**το κυβερνάν εστί προβλέπειν**». Η συνεργασία εμπνευσμένων ηγετών με ικανές επιτελικές ομάδες είναι το (μοναδικό) κλειδί επιτυχίας και ...μακροημέρευσης.

18] Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος

28.6.09

Πληθαίνουν τα δημοσιεύματα που αναφέρονται στην **ανάγκη αντικατάστασης του Β. Αντώνη** από το πόστο του κυβερνητικού εκπροσώπου και τον ορισμό νέου (;) προσώπου στη θέση αυτή. **Τί θα σημαίνει όμως η αντικατάσταση της μονιμότερης, προσωρινής λύσης που γνώρισε αυτή η θέση; Μπορεί πολλά, μπορεί και τίποτα απολύτως.**

Αν τελικώς αντικατασταθεί ο κ. Αντώνης, **τότε θα είναι ξεκάθαρο ότι ο Πρωθυπουργός επιθυμεί να αλλάξει προσωπείο στην κυβέρνησή του.** Γιατί περί αυτού πρόκειται. Ας μην το ξεχνάμε. **Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος της εκάστοτε κυβέρνησης είναι το «πρόσωπο» που ο ίδιος ο πρωθυπουργός προκρίνει προς τους πολίτες, προκειμένου να τούς υπενθυμίζει, σε καθημερινή βάση, ποιοι κυβερνούν, ποιες είναι οι απόψεις τους, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο επιλέγουν να αντιμετωπίζουν τις πάσης φύσεως εξελίξεις.**

Είναι ο εκπρόσωπος, προσωπικά του πρωθυπουργού. Άλλωστε αυτό

ισχυριζόταν και ο Θ. Ρουσόπουλος και επικαλείται και ο αντικαταστάτης του στο press room, προκειμένου να αποφύγουν τον σχολιασμό δηλώσεων και ενεργειών υπουργών της κυβέρνησης και βαρώνων της παράταξης.

Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος ενημερώνει για το πρόγραμμα του Πρωθυπουργού, δίνει επεξηγηματικές πληροφορίες, «επενδύοντας» επικοινωνιακά τις ανακοινώσεις του, ενώ προσφεύγει σε κοφτές απαντήσεις, ή ακόμη και στην σιωπή («ουδέν σχόλιο»), όταν πρέπει να μειώσει τη σημασία γεγονότων που κρίνονται ως επιζήμια για την κυβέρνησή του. Ειδικά στην Ελλάδα, μπορεί να κάνει και παιχνίδι και με τα κρατικά εργαλεία διαχείρισης της μιντιακής βιομηχανίας, δηλαδή **να διαχειρίζεται τις στρεβλώσεις της αγοράς**.

Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, πέρα από **πυρίμαχες ιδιότητες** (γιατί συνήθως αυτός μεταφέρει τις καυτές πατάτες της διακυβέρνησης), πρέπει να είναι επικοινωνιακός τύπος, **να είναι εμφανίσιμος, να παραπέμπει στο μέλλον και όχι στο απώτερο παρελθόν, να κερδίζει δηλαδή τους τηλεθεατές** (δηλαδή το κοινό του), **μόνο και μόνο με την εμφάνισή του**.

Κατά τα άλλα **εκπέμπει τα μηνύματα που επιθυμεί ο Πρωθυπουργός**. Οργανώνει τις άμυνες, διατυπώνει την κριτική και δίνει την ώθηση σε θέματα και μηνύματα που επιλέγει ο επικεφαλής της εκάστοτε κυβέρνησης.

Γι αυτό και στην αρχή αναφέρθηκα σε «προσωπείο». Με την καλή έννοια, του επικοινωνισμού... sorry, **της επικοινωνίας** ήθελα να πω...

19] Πορεία πλεύσης στην πολιτική ομίχλη

29.6.09

Τα media γράφουν για **νέα δεδομένα που διαμορφώνονται στο πολιτικό σκηνικό**, μετά τη ξεκάθαρη δήλωση του εκπροσώπου Τύπου του ΚΚΕ Μάκη Μαΐλη ότι το κόμμα του δεν θα συμπράξει στην εκλογή νέου Προέδρου της Δημοκρατίας από την υπάρχουσα Βουλή, την άνοιξη του 2010, ακολουθώντας την πάγια τακτική των τελευταίων ετών.

Αυτό, συνεχίζουν οι «αναλυτές», **ανατρέπει το σενάριο περί σύμπραξης ΝΔ-ΚΚΕ-ΛΑΟΣ για εκλογή Προέδρου την επόμενη άνοιξη**, προκειμένου να αποφύγει η χώρα τις εθνικές εκλογές.

Ναι, **καλή η ιδέα να αποποιηθεί των φημών το ΚΚΕ για να ετοιμαστεί το έδαφος, προκειμένου η Κυβέρνηση να «δακτυλοδείξει» το ΠΑΣΟΚ ως το θεσμικά ανεύθυνο για τις επικείμενες εκλογές του Μαρτίου**. Έτσι, μπορεί, για μία ακόμη φορά να επικρατήσει η λανθάνουσα πολιτική στρατηγική να προωθεί τους τακτικισμούς, να έχει πλέον ξεφλουδίσει το δέντρο και να συνεχίζει να χάνει το δάσος, υποβιβάζοντας την

καθημερινότητα, την κοινή λογική, το ένστικτο των πολιτών, που νοιώθουν προδομένοι.

Ο τακτικισμός και ο επικοινωνισμός μπορούν να «γλυτώσουν» τη δεύτερη κυβέρνηση Καραμανλή από τον σκόπελο των εθνικών του 2010. Με διάφορα τεχνάσματα. Μπορεί όμως και όχι. Ο ΓΑΠ το έχει δηλώσει ξεκάθαρα. Προέχει το συμφέρον του τόπου, ό,τι κι αν σημαίνει αυτό. **Και αν θέλει να διατηρήσει τις πιθανότητες εκλογής του, πρέπει να επιμείνει σε αυτό.** Η συνέπεια λόγων και πράξεων είναι προσόν στην πολιτική. **Αν κάνει λάθος, θα το κρίνουν οι πολίτες.** Αν η ΝΔ-διακυβέρνηση δεν είναι ικανή να κυβερνήσει, τότε ο «τόπος» θα επιλέξει ΠΑΣΟΚ. Τόσο απλά. Τότε, η ΝΔ θα έχει κάνει τον George πρωθυπουργό, ο οποίος θα τεθεί επικεφαλής της χώρας σε μία από τις πιο δύσκολες συγκυρίες.

Με ξεφτισμένο όμως το μήνυμα των πολιτών (ήδη συμπληρώνεται ένας μήνας μετά τις ευρωεκλογές), η κυβέρνηση ωθεί τους πολίτες «στα μπάνια». Να περάσει το καλοκαίρι, να πάμε στη ΔΕΘ και τον Προϋπολογισμό να σκαπουλάρουμε το έτος και βλέπουμε...

Με αυτά τα μυαλά, **στις δημοτικές που έπονται το φθινόπωρο 2010 θα έχουμε αντικυβερνητικό πανηγύρι τύπου Γκόρντον Μπράουν.**

Αυτό θα είναι και το **σημείο βρασμού για την Κεντροδεξιά στην Ελλάδα**, η οποία μπαταρισμένη από τις 7 Ιουνίου 2009 πλέει στην ομίχλη. Η μπουρού των εσωκομματικών «αντιφρονούντων» δεν φθάνει για να αποφύγει τα βράχια.

Πρέπει και ο καπετάνιος να είναι στη γέφυρα...

20] Forensic Politics

30.6.09

Στο πλαίσιο της νέας στάσης της κυβέρνησης προς το έγκλημα και την “κοινωνική αναταραχή”, όπως θα έλεγαν και οι Άγγλοι, ο Άρης Σπηλιωτόπουλος προτείνει την **ίδρυση πανεπιστημιακού τμήματος για το έγκλημα.** Ο Άρης πάντα μπροστά, παρεμβαίνει δημιουργικά στο ζήτημα της ασφάλειας (ενόψει και των ομιλιών Μειμαράκη – Μπαρνιέ μεθαύριο στην Αθήνα), **προκρίνοντας την ουσία, μαζί με την επικοινωνία.** Αυτό που λείπει, δηλαδή, από τη “νέα διακυβέρνηση” τα τελευταία πέντε χρόνια.

Ο Άρης, σήμερα, ίσως είναι ο ικανότερος επικοινωνιακά στην κυβέρνηση. Από το μεταπτυχιακό επικοινωνιακής πολιτικής στο City της Βρετανίας έχει κυλήσει πολύ νερό στο αυλάκι. **Ανήλθε, κυριάρχησε, έπαθε και έμαθε.** Και επέστρεψε με μεγαλύτερο βεληνεκές, το οποίο ακόμη, δεν έχει

κληθεί να δοκιμάσει. Και αυτό διότι, οφείλει να ομολογήσει κανείς ότι πραγματικές ασκήσεις εξουσίας με αληθινά πυρά στον χώρο της παιδείας δεν έχουν γίνει ακόμη, επί υπουργίας του. Αυτό από την άλλη, τού έδωσε τη δυνατότητα να δοκιμάσει ορισμένα καλά projects, όπως το νέου τύπου, ψηφιακό σχολείο, αλλά και γενικού χαρακτήρα πολιτικές παρεμβάσεις, μέσω συνεντεύξεων στα Μέσα, με καλές ατάκες, που έδειξαν ότι **βρίσκεται σε καλή φόρμα**. Θα γίνει ο επόμενος κυβερνητικός εκπρόσωπος; Γιατί όχι; Πληροί τα κριτήρια σε μεγάλο βαθμό και θα ήταν μία (απαραίτητη) αλλαγή προς το καλύτερο. **Θα ήταν πάντως πολύ καλύτερος από τις υπόλοιπες «διαρρέουσες» επιλογές.**

Μία καλή ιδέα θα ήταν, μαζί με το πανεπιστημιακό τμήμα για το έγκλημα, να ιδρυθεί και ένα τμήμα **Forensic Politics**. Με τη λειτουργική ευελιξία όμως, **οι διαγνώσεις να γίνονται και εν ζωή και όχι μόνο πάνω σε πολιτικά πτώματα**. Έτσι θα γνωρίσουν οι πολιτικοί και τα στελέχη της κυβέρνησης και του κόμματος τι έφταιξε τα τελευταία χρόνια, ποιά είναι τα περιθώρια αντοχής, πόσα lifting πρέπει και είναι εφικτό να γίνουν, **πώς συνδυάζεται η ουσία του κυβερνητικού έργου με την επικοινωνιακή πολιτική**, και άλλα σχετικά.

Αυτά, δηλαδή, που αγνοούν – δικαιολογημένα, λόγω γνωσιακής ανεπάρκειας - οι μαθητεύομενοι μάγοι του «χθες», που **ταύτισαν την επιστήμη της πολιτικής επικοινωνίας με τον επικοινωνισμό**, και την στρατηγική με τα παρασκηνακά αλισβερίσια.

21] Γιατί ενοχλούν τα blogs

30.6.09

Όταν η ΝΔ ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας, το 2004, τα blogs παγκοσμίως ήταν κάτω από 2 εκατομμύρια. Σήμερα, πέντε χρόνια μετά, ξεπερνούν τα 200 εκατομμύρια, με αριθμό αναγνωστών πάνω από μισό δισεκατομμύριο άτομα σε όλον τον κόσμο.

Ο χρόνος σε ψηφιακό περιβάλλον μετράει διαφορετικά. Είναι κάτι που οι κυβερνώντες δεν αντιλήφθηκαν ποτέ. Ίσως διότι **στον κλειστό πυρήνα της διακυβέρνησης, η εξειδίκευση και τα πτυχία ήταν προσόντα που απαντά κανείς σπάνια**.

Τα πρώτα χρόνια, όταν ο Πρωθυπουργός μιλούσε για νταβατζήδες στον Μπαϊρακτάρη, η ψηφιακή επικοινωνία της κυβέρνησης ήταν στο μηδέν. Ακόμη και στο κόμμα της ΝΔ, όπου θα έπρεπε να γίνονται διαρκώς ασκήσεις επί χάρτου, η ψηφιακή κουλτούρα ήταν ανύπαρκτη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο **απελπιστικά στατικός και**

απηρχειωμένος ιστότοπος του Πρωθυπουργού, όπου, φυσικά, αντανακλάται η φιλοσοφία του κυβερνητικού μάνατζμεντ.

Πέντε χρόνια μετά, η ψηφιακή κοινωνία βρίσκεται σε έκρηξη. Ο διάλογος, η αρθρογραφία, η ειδησεογραφία, τα μηνύματα των πολιτών, το ξεμπρόστιασμα των κακών συμπτωμάτων της καθημερινότητας, όλα αυτά είναι υγιή στοιχεία ενός κόσμου που αλλάζει.

Όμως, οι άνθρωποι του χθες αντιστέκονται. Ή τουλάχιστον νομίζουν ότι μπορούν κάτι να κάνουν. Τα μεγέθη, βέβαια είναι συντριπτικά εις βάρος τους. Η τεχνολογία εξελίσσεται ραγδαία. Η ανάπτυξη του παγκόσμιου ιστού και φυσικά της ψηφιακής κοινωνίας των πολιτών είναι εκρηκτική. Και δεν έχει πισωγυρίσματα. Ιδιαίτερα ό,τι έχει να κάνει με την τεχνολογία.

Το διαδίκτυο εξελίσσεται σε είδος πρώτης ανάγκης, η τηλεόραση χάνει το νόημά της, οι σημερινοί μαθητές του δημοτικού δεν θα πιάσουν ποτέ εφημερίδα στα χέρια τους. Θα είναι γι' αυτούς μια παλιά συνήθεια, σαν το ...κάπνισμα, που η εξέλιξη την κατήργησε, γιατί έπαψε να είναι χρήσιμη.

Τα blogs είναι η ψηφιακή κοινωνία των πολιτών. Και όσες κυβερνήσεις δεν τα αντέχουν είναι διότι είναι στραμμένες στο παρελθόν και όχι στο μέλλον.

22] Πολιτικός λόγος

1.7.09

Έχετε προσέξει ότι κάθε φορά που τα κυβερνητικά στελέχη ερωτώνται για προβλήματα και για την αποτελεσματικότητα των ενεργειών τους, τα 2/3 της απάντησης αφορά το ΠΑΣΟΚ; Βέβαια, εκφράσεις όπως «το χθες», «οι κυβερνήσεις του παρελθόντος» έχουν σιγά σιγά σβηστεί από το λεξιλόγιο, γιατί ήδη διανύουμε τον 6^ο χρόνο της «νέας διακυβέρνησης». Μιας διακυβέρνησης που πάλιωσε γρήγορα, έγινε «σύστημα» και πλέον τείνει να ξεπεράσει το «σύστημα ΠΑΣΟΚ», προκαλώντας εκείνους που για χρόνια ισχυρίζονταν ότι «οι παραδοσιακοί Δεξιοί είναι αφελείς». Βέβαια, από το άλλο μέρος, το γεγονός ότι η σημερινή κυβέρνηση πιστεύει ότι μπορεί να συνεχίσει να παραπλανά (με μοναδικό προσόν το ότι μεγάλη μερίδα των Ελλήνων συνεχίζουν να «γουστάρουν» Καραμανλή), επιστρατεύοντας αφελή επικοινωνιακά τρικ, ίσως και να επιβεβαιώνει τη ρήση.

Στον αντίποδα, η φρασεολογία ΠΑΣΟΚ ολοένα και περισσότερο θυμίζει early Karamanlis κατά την προεκλογική περίοδο του 2004 και λίγο μετά. Νέες λέξεις, έννοιες, πολιτικές, άξονες και επεξηγήσεις προσπαθούν να

στοιχειοθετήσουν την «ανάγκη για αλλαγή», την αλλαγή που οι πολίτες δεν είδαν να γίνεται πράξη την τελευταία πενταετία. Οι λέξεις και τα κείμενα αποτελούν νέο υλικό, το οποίο πλέον έχει απομακρυνθεί από τις **κακές μεταφράσεις του Demos της Βρετανίας**, της πρώτης μετεκλογικής εποχής 2004 (early George). Σήμερα, οι προσαρμογές είναι πιο αποτελεσματικές, η φρασεολογία πιο επεξεργασμένη, τα **νοήματα πιο forward**. Και επίσης είναι πλέον, πιο κοντά στα προβλήματα της οικονομίας, της κοινωνίας, της καθημερινότητας.

Αυτό είναι φυσικό. Μετά από **«μακρά παραμονή στη διακυβέρνηση της χώρας»** (όπως είπε χαρακτηριστικά ο Πρωθυπουργός, σε μία από τις τηλεοπτικές προεκλογικές συνεντεύξεις του), **οι λέξεις και τα νοήματα, αν δεν ανανεωθούν, χάνουν τη σημασία τους**. Και αυτό διότι, τον νέο πολιτικό λόγο είναι κάτι που στη «νέα διακυβέρνηση» αποφεύγουν με πείσμα.

Εν τω μεταξύ, **τα ενεργητικά ενεστωτικά ρήματα σιγά – σιγά εξαντλούνται**, η στασιμότητα – κειμενικά και ουσιαστικά – είναι πλέον αβάστακτη στο κυβερνητικό στρατόπεδο... Τα ευχολόγια και η απόσταση λόγων και πράξεων που διαρκώς μεγαλώνει, **ενεργοποιούν τα «θα», τα οποία ξαναέρχονται στην επιφάνεια...**

23] Ο «πρωϊνός καφές»

2.7.09

Στη ζωή και την πολιτική, ο πρωϊνός καφές έχει ιδιαίτερη αξία. Είναι η στιγμή που το μυαλό ανοίγει, οι σκέψεις καθαρίζουν, **το περιβάλλον γίνεται πιο διαυγές**. Στην πλειονότητά τους οι Έλληνες, τον συνοδεύουν από ένα τσιγάρο, μπορεί και παραπάνω. Ιδιαίτερα μετά τα μέτρα Αβραμόπουλου, η στιγμή αποκτά μεγαλύτερη αξία, γιατί οι επόμενες της ημέρας προσδιορίζονται «δια νόμου».

Σε κάθε περίπτωση, με τσιγάρο ή χωρίς, **οι στιγμές αυτές είναι ιδιαίτερες. Καταστρώνεις σχέδια, μετράς τα δεδομένα, εξετάζεις τις κινήσεις του αντιπάλου, προσπαθείς να διακρίνεις τις προοπτικές σου**.

Ο πρωϊνος καφές στην Ελλάδα έχει συνδεθεί με μία διαδικασία ανασυγκρότησης για το ξεκίνημα της ημέρας. **Στην πολιτική, τα σύνθετα δεδομένα καθιστούν τη συνήθεια αυτή απαραίτητη**. Στου Μαξίμου, σε υπουργεία, σε μεγάλα πολιτικά γραφεία και φυσικά στα γραφεία της αντιπολίτευσης, αυτές τις ημέρες, τα πρωϊνά είναι κρίσιμα.

Και αυτό διότι, **παρά το ελληνικό θέρος, η όψη των πραγμάτων δεν είναι διόλου καλοκαιρινή**. Στο ΠΑΣΟΚ είναι έτοιμοι για όλα, περιμένοντας

τους γνωστούς – πλέον – αιφνιδιασμούς του Πρωθυπουργού, ο οποίος **συχνά αμφιταλαντεύεται ανάμεσα στο αναπάντεχο και το αποτελεσματικό**. Στη ΝΔ, ο πρωϊνός καφές είναι μάλλον διαδικαστικού χαρακτήρα γιατί όλοι κρατούν την αναπνοή τους για τις αλλαγές που (δεν) έρχονται.

Κοινό χαρακτηριστικό όλων των καφε-συναθροίσεων, το ξεφύλλισμα της καθημερινότητας, η ανταλλαγή απόψεων, και οι **πολιτικές ρητορείες** από την πλευρά του καθενός. Εντός των τειχών, σε χαρτί ή λάπτοπ, τα δεδομένα εξετάζονται ξανά και ξανά, με όλους τους **καφερήτορες να έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό. Την προσμονή για κάτι άλλο από αυτό που βιώνουμε σήμερα.**

Όλοι επιθυμούν την αλλαγή. Προς το καλύτερο, προς το τελείως διαφορετικό, ο καθένας όπως το βλέπει. Υπάρχουν και ορισμένοι, οι οποίοι αποφεύγουν την έκθεση στην ουσία των πραγμάτων. Αυτοί δεν είναι αγορητές των καφεενείων, όπως θα έλεγε και ο Παπαδιαμάντης. Στέκονται στη γωνία, σφυρίζουν αδιάφορα, και επιθυμούν σφόδρα τη διαιώνιση της πολιτικής αστάθειας, είτε προς ίδιον όφελος, είτε απλά, ως αναχωρητές, γιατί κουράστηκαν να ασχολούνται...

24] Απλοί πολιτικοί και ηγέτες

3.7.09

Σύμφωνα με τον Άνταμ Σμιθ, **τα επιτεύγματα, η δράση του ατόμου σε περιβάλλον ανταγωνισμού ωφελεί το σύνολο**. Έτσι, η ομάδα εξυπηρετείται από τις ανεξάρτητες δράσεις των μελών της.

Αυτό ισχύει στην οικονομία μέχρι ενός σημείου. Η πρόσφατη κρίση απέδειξε ότι υπάρχουν όρια που το οικονομικό σύστημα και οι παίκτες του δεν πρέπει να ξεπερνούν.

Στην **πολιτική** όμως, η αρχή δεν (πρέπει να) ισχύει καθόλου. Στη διακυβέρνηση και στον πολιτικό στίβο γενικότερα, ο ανταγωνισμός δεν είναι πάντα ωφέλιμος, ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Ελλάδα, όπου το σύστημα υπολείπεται σε πολιτική ωριμότητα. **Εδώ, [hello !!] η υπεροχή του ατομικού εις βάρος του συλλογικού είναι ελάττωμα.** Ας το αντιληφθούμε επιτέλους!

Οι δρώντες, ως εκπρόσωποι των πολιτών οφείλουν να επικεντρώνονται στο συμφέρον των πολλών. Αυτή είναι η υποχρέωση ιδιαίτερα των πολυσυλλεκτικών κομμάτων που συγκροτούν τον λεγόμενο «δικομματισμό» (στα μικρότερα, με πολύ λιγότερους οπαδούς μπορεί να ισχύσει κάτι άλλο, αρκεί να υπάρξει συνεννόηση). Στην υπηρετηση του **κοινού συμφέροντος** εντοπίζεται το νόημα του επαγγέλματος του

πολιτικού, ο «λειτουργηματικός» χαρακτήρας του, που αν πλέον υπάρχει, είναι δυσδιάκριτος.

Να γιατί η χώρα δεν έχει την πολυτέλεια να χάνει ευκαιρίες για πραγματική αλλαγή και πρόοδο. Ιδιαίτερα στα ξέφωτα της νεοελληνικής πολιτικής ιστορίας, όπως το 2004, όταν μία παράξενη νομοτέλεια οδήγησε την τότε «νέα διακυβέρνηση» μπροστά σε ευρύτερη συναίνεση, που έφθανε στα όρια της συλλογικής ψυχικής ανάτασης (Ολυμπιακοί, νίκη στο Euro, κ.λπ.). Ήταν μία ατμόσφαιρα, η οποία όπως λέει η σημερινή νεολαία «δεν υπήρχε» (ήταν απίστευτη).

Σε τέτοιες περιπτώσεις αναμένεις ότι, ο **πραγματικός ηγέτης**, ο πολιτικός που ανέλαβε να κάνει πράξη την αλλαγή που υποσχέθηκε, θα προχωρήσει μπροστά, με ένταση, με σιγουριά, «σίγουρος για την ορθότητα των επιλογών του». Με δράσεις ριζοσπαστικές, χωρίς περιστροφές, χωρίς δευτερες σκέψεις, που απορρέουν από **κρυφές μικρο-έρευνες κοινής γνώμης με γνώμονα την αυτοπροστασία**. Ο ηγέτης φέρνει γρήγορα αποτελέσματα και ανταμοίβει τους πολίτες για τη διάθεση που επέδειξαν προς το πρόσωπό του. Στο κάτω-κάτω, με την ύπαρξή του, κάνει τη ζωή των πολιτών λίγο καλύτερη.

Αλλιώς, το αβίαστο (δικαιολογημένο) συμπέρασμα όλων είναι ότι **οι πολιτικοί δρουν μόνο για τον εαυτό τους, προς ίδιο όφελος**. Αυτό δηλαδή που συνέβη και – δυστυχώς – συνεχίζει να συμβαίνει στην Ελλάδα. Σε αυτά προστίθονται και οι κλασικές **αναστολές του επαγγέλματος**, που έχουν να κάνουν με τις πελατειακές σχέσεις, τις «εξυπηρετήσεις»-ρουσφέτια (μικρά ή μεγάλα), όλα αυτά που συνθέτουν τα «εφόδια» για την ώρα εκείνη που θα χρειαστεί να «κατέβει στον λαό» και να ζητήσει εκ νέου τη ψήφο.

Και πάει λέγοντας. Αυτός ο **φαύλος κύκλος** δεν πρόκειται να διακοπεί στη χώρα μας, εκτός αν κάποιος αποφασίσει να κάνει ριζοσπαστικές αλλαγές, τομές και πραγματικές μεταρρυθμίσεις. Και υπόψιν, τα αυτονόητα, η δράση που απορρέει από την κοινή λογική, το ορθό κρατικό μάνατζμεντ δεν είναι μεταρρύθμιση. Είναι αυτό που οφείλει να κάνει το Κράτος σε κάθε περίπτωση. **Για να μην ξεχνιόμαστε και μεταρρυθμίζουμε ανεξέλεγκτα...** Είναι και καλοκαίρι...

25] Τα blogs αντικαθιστούν τις εφημερίδες

5.7.09

Την ώρα που εφημερίδες κλείνουν, ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί συρρικνώνουν το προσωπικό τους, και οι εκδότες των περιοδικών γνωρίζουν εδώ και καιρό ότι είναι ξεγραμμένοι από τη βιομηχανία των Μέσων, τα **blogs** κερδίζουν διαρκώς έδαφος. Ιδιαίτερα στον χώρο του

πολιτικού περιεχομένου.

Τα παραδείγματα πολλά, ακόμη και στη χώρα μας, η οποία παραμένει υπό **ψηφιακή ανάπτυξη**. Από τα πιο χαρακτηριστικά, η πρόσφατη προεκλογική περίοδος των **Ευρωεκλογών 2009**, όπου τα **blogs έπαιξαν κύριο ρόλο στις εξελίξεις, έκαναν αποκαλύψεις και συμμετείχαν στη διαμόρφωση της πολιτικής ατζέντας**.

Πριν από λίγες ημέρες, όταν έγινε γνωστή η γνωμοδότηση, του πλέον συνταξιούχου Σανιδά, γράφαμε ότι **ο διάλογος, η αρθρογραφία, η ειδησεογραφία, τα μηνύματα των πολιτών, το ξεμπρόστιασμα των κακών συμπτωμάτων της καθημερινότητας, όλα αυτά είναι υγιή στοιχεία ενός κόσμου που αλλάζει** (βλ. [Γιατί ενοχλούν τα blogs](#)). Το διαδικτυο εξελίσσεται σε **είδος πρώτης ανάγκης**, η τηλεόραση χάνει το νόημά της, οι σημερινοί μαθητές του δημοτικού δεν θα πιάσουν ποτέ εφημερίδα στα χέρια τους.

Οι εξελίξεις είναι όντως ραγδαίες, άσχετα αν δεν το αντιλαμβάνονται οι κυβερνώντες, οι οποίοι σκέφτονται με **όρους του χθες**. Η [δημοσιογραφία των πολιτών](#) όμως, ξεπερνά τον κυβερνητικό τρόπο σκέψης.

Στο ελληνικό διαδικτυο, **το πρώτο κύμα ανάπτυξης των blogs ολοκληρώνεται**. Στην αρχή οι προσπάθειες ήταν ηρωϊκές και πέτυχαν (βλ. [Blogs Rule](#)). Πολύ σύντομα όμως, τα πράγματα θα είναι διαφορετικά. **Η εικόνα των πολιτικών blogs ήδη αλλάζει. Η ανάπτυξή τους εσωτερικεύει τεχνικές σχεδιασμού και αναδιάταξης των πληροφοριών, διευκολύνοντας την πλοήγηση και στοχεύοντας σε ευρύτερο κοινό**.

Για παράδειγμα, η ανανέωση του [antinews](#), ενός εκ των πλέον σοβαρών πολιτικών blogs στη χώρα είναι πολύ θετική εξέλιξη, όπως και η **φιλοξενία διαφήμισης**, που ήδη συμβαίνει σε άλλα πολιτικά sites, όπως το [parapolitika](#).

Το γεγονός ότι **η διαφημιστική δαπάνη σιγά σιγά μετακομίζει προς το διαδικτυο** αποτελεί χαρακτηριστική ένδειξη της επανάστασης που προκαλεί και στη χώρα μας η ανεξάρτητη **ψηφιακή δημόσια γραφή**. Στο εξωτερικό οι εξελίξεις τρέχουν με ταχύτητα. Στις ΗΠΑ το μερίδιο του διαδικτύου στη συνολική διαφημιστική δαπάνη πλησιάζει το 10% (αν και, όπως σε όλους τους τομείς, σημείωσε μείωση φέτος). Στην Ευρώπη τα πράγματα κινούνται πιο αργά, αλλά σε ψηφιακό χρόνο, **τα άλματα μπορεί ξαφνικά να λάβουν εντυπωσιακή μορφή**.

Ήδη οι μεγάλες εκδοτικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα μελετούν στρατηγικές κινήσεις στο διαδικτυο. Αρκετέ το έχουν ήδη κάνει πράξη. Και αυτό γιατί έχουν – επιτέλους – αντιληφθεί ότι **η ψηφιακή πρόοδος είναι μονόδρομος**, και **το περιεχόμενο είναι αυτό που μετράει**. Αν διαθέτεις περιεχόμενο που αξίζει, τότε οι χρήστες θα έρθουν και θα παραμείνουν. Απόδειξη τα πολιτικά blogs, τα οποία καθημερινά προσελκύουν εκατοντάδες χιλιάδες χρήστες.

Και βέβαια, κανείς δεν πρέπει να έχει αμφιβολία ότι σε λίγα χρόνια, στους μεγάλους ομίλους Μέσων Ενημέρωσης, **τα έντυπα προϊόντα θα συντηρούνται από τις ψηφιακές υπηρεσίες περιεχομένου**. Πολλά δε από τα έντυπα θα λάβουν ad hoc χαρακτήρα, **θα τυπώνονται δηλαδή μόνο όταν υπάρχει λόγος**, όπως για παράδειγμα σε επετείους, στα τέλη του έτους, όταν συμβαίνουν συνταρακτικά γεγονότα, κ.λπ....

26] «Χαρισματικές Ηγεσίες» 1

6.7.09

Στην Ελλάδα έχουμε συνηθίσει να μιλάμε πολιτικά μέσω προσώπων. Ό,τι και αν συζητούν οι πολίτες, υπάρχουν πάντα προσωπικές αναφορές σε πράξεις, παραλήψεις και επιτεύγματα – σπανιότερα – του ενός και του άλλου.

Αυτό συμβαίνει τόσο στην **κεντρική εξουσία** (νόμος Ταδόπουλου, διάταγμα Δεινόπουλου), όσο και σε **τοπικό επίπεδο** (επί δημαρχίας Παπαρόπουλου, κ.λπ). Σε αρκετές περιπτώσεις, τα συμπτώματα διακωμωδούν τη λογική μας, παρά τον εκμοντερνισμό των συμβολισμών. Δεν μπορεί να μην έχετε προσέξει τη γελοία πρακτική των δημάρχων να αναγράφουν το έτος κτήσης σε κινητά και ακίνητα, από δημοτικά οχήματα, έως κάδους απορριμάτων.

Οι Έλληνες πάντα ταύτιζαν τις επιτυχημένες πράξεις της πολιτικής με τα πρόσωπα, με ηγέτες χαρισματικούς, οι οποίοι, προσωπικά αναλάμβαναν την ευθύνη να φέρουν σε πέρας την αποστολή τους. Η εθνική πεποίθηση ότι για να υπάρχουν πιθανότητες προόδου της χώρας απαιτείται ο **χαρισματικός μπροστάρης** ίσως είναι δικαιολογημένη, δεδομένων και των περιπετειών που το ελληνικό έθνος έχει αντιμετωπίσει στην πορεία της ιστορίας. Μπορεί να είμαστε ειδική περίπτωση, αλλά – όλοι μπορούμε να συμφωνήσουμε ότι – σήμερα, στα τέλη της πρώτης δεκαετίας του 21ου αιώνα, αυτή η «μοναδικότητά» μας, ορισμένες φορές μάς κρατά πίσω.

Ένας από τους λόγους είναι ότι οι «χαρισματικοί», που είναι πολύ καλοί «γενικιστές», σπανίως αποδέχονται την ανάγκη εξειδίκευσης κατά την άσκηση της εξουσίας. **Στηρίζονται περισσότερο στο ένστικτο και τις έμφυτες ικανότητες και λιγότερο σε επιτελεία με εξειδικευμένα στελέχη, όπου ο καταμερισμός έργου και γνώσης και η ανασύνθεσή τους συμβάλλει στην αριστοποίηση του αποτελέσματος.** Εν προκειμένω της εφηρμοσμένης πολιτικής.

Όμως, **η πορεία με την όσφρηση και τις ad hoc αξιολογήσεις της πραγματικότητας**, μακροχρονίως, δεν οδηγούν σε θετικά αποτελέσματα. Ειδικά στην περίπτωση της Ελλάδος, η οποία έχει ανάγκη από

ρίζοσπαστικές παρεμβάσεις σε όλους τους τομείς, από τα μακροοικονομικά έως την καθημερινότητα.

Η «υψηλή πολιτική» δεν είναι και πολύ απαραίτητη σε μία χώρα όπου οι δρόμοι είναι γεμάτοι λακούβες και τα πεζοδρόμια ανήκουν στα μηχανάκια που σφυράν στους πεζούς για να περάσουν. Σε μία χώρα όπου λείπουν βασικά αγαθά, όπως η ατομική και συλλογική ασφάλεια, το δικαίωμα στην υγεία, η ισότητα έναντι στους νόμους και το Κράτος.

Για να αντιμετωπιστούν όμως τα μικρά και τα μεγαλύτερα απαιτείται **πραγματική ηγεσία**. Σύγχρονη, απαλλαγμένη από διάθεση για αναβλητικότητα, περιστροφές, αδράνεια, δευτερες σκέψεις και τακτικές αυτοπροστασίας. Στο κάτω-κάτω, γράφαμε [προχθες](#), η ύπαρξη του **πολιτικού ηγέτη, πρέπει να κάνει τη ζωή των πολιτών λίγο καλύτερη**. Ο ηγέτης χρωστάει στους πολίτες, όχι το αντίστροφο.

Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής αποσύρθηκε από την πολιτική σε ηλικία 88 ετών. Ο ανηψιός του έγινε πρωθυπουργός όταν είχε τα μισά χρόνια του θείου του. Μία τετραετία και ένα έτος μετά δήλωσε ότι «κουράστηκε». Το διακύβευμα όμως για τη χώρα παραμένει.

[συνεχίζεται...]

27] Η οικονομία και ο «μυστικοσύμβουλος»

7.7.09

«Είναι η οικονομία, ανόητε», ήταν η φράση που σημάδεψε την προεκλογική εκστρατεία του Μπιλ Κλίντον το 1992 ενάντια στον πατέρα Μπους. Ήταν η εποχή που στα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, ο Μπους εθεωρείτο ανίκητος, μετά τα τέλη του Ψυχρού Πολέμου και τον πρώτο πόλεμο του Κόλπου. Έτσι, ο **διαβόητος σύμβουλος στρατηγικής Τζέιμς Κάρβιλ**, υπεύθυνος της προεκλογικής εκστρατείας Κλίντον διέδωσε τη φράση, τοποθετώντας στα κεντρικά γραφεία του Clinton Campaign έναν πίνακα με τις φράσεις: «**Change vs. more of the same, The economy, stupid. Don't forget health care.**»

Αυτά στην Αμερική, πριν από πολλά χρόνια. **Τη συνέχεια τη γνωρίζουμε όλοι**. Η διακυβέρνηση Κλίντον θεωρείται από τις πιο πετυχημένες κυρίως σχετικά με ένα ζήτημα. **Την επιβίωση του επικεφαλής της**, ακόμη και από το σκάνδαλο Λουίνσκι. Θυμάστε, η κυρία που είχε ένα φόρεμα με έναν προεδρικό λεκέ...

Αυτά στις ΗΠΑ. **Στην Ελλάδα, έχουμε τον Λούλη, τον οποίο οι εφημερίδες φέρουν ως μυστικοσύμβουλο του Καραμανλή**. Ο Λούλης θεωρείται (άγνωστο ποιος το διέδωσε πρώτος) ο εμπνευστής του λεγόμενου

«μεσαίου χώρου». Επιστρέψτε μου να προσπεράσω με αυτό το ζήτημα. Για τους περιέργους και για όποιον ενδιαφέρεται, αρκεί μία έρευνα στο google με τις εξής λέξεις κλειδιά: **Anthony Downs, An Economic Theory of Democracy, 1957**. Εκεί υπάρχουν και εξηγούνται όλα. Μετά το ανάγνωσμα, μπορεί κανείς να σκεφτεί την **έννοια του μύθου, της δοξασίας του αυτονόητου** και της μιντιακής δύναμης του πρωτολαλήσαντος, αυτού δηλαδή που, **μέσω προνομιακής σχέσης με τα Μέσα, τού δίδεται η δυνατότητα να «εξηγεί πρώτος τα πράγματα»**.

Για αυτούς και άλλους λόγους, τα τελευταία χρόνια, **η οικονομία θεωρείται το σημαντικότερο εκλογικό «διακύβευμα»**. Λειτουργήσε, πλασματικά τον Σεπτέμβριο 2007, στις πρόωρες εθνικές εκλογές (τις οποίες η ΝΔ κέρδισε, όχι με το δίλημμα «ποιος μπορεί να καταθέσει καλύτερο προϋπολογισμό», αλλά λόγω της εθνικής αναταραχής που προκάλεσαν οι πυρκαγιές). Μέχρι που ήρθε η κρίση, η «παγκόσμια καταιγίδα», που αναστάτωσε το διεθνές γίνεσθαι και **έριξε έξω τους σχεδιασμούς όχι μόνο του ΥΠΟΙΟ, αλλά και της Federal Bank**.

Σήμερα, μπορεί ο Έλληνας να τρώει από τα αποθέματα, αλλά λίγο τον ενδιαφέρει το έλλειμμα, ο στασιμοπληθωρισμός (κάποιοι στη Ρηγίλλης πανηγύριζαν όταν έπεφτε ο τιμάριθμος), ή το χρέος που «κληρονομήσαμε»... Έχει μάθει και σφίγγει το ζωνάρι, να κρύβει και μερικά, και να έχει και τις «καβάτζες» του.

«Δεν είναι η οικονομία, ανόητοι». Είναι όλα τα υπόλοιπα. Η καθημερινότητα, η υγεία, η παιδεία, το περιβάλλον, η ασφάλεια της ζωής και της περιουσίας. Είναι η **εμπιστοσύνη ότι κάποιος σε κυβερνά, νοιάζεται και πετυχαίνει έστω κάτι διακριτό**.

Είναι η προσδοκία ότι τα πράγματα αλλάζουν, ή, όπως όρισε το δίλημμα ο Κάρβιλ, θα είναι πάλι «μία από τα ίδια»...

28] Το “τρίλημμα” του Καραμανλή

9.7.09

Σήμερα το «Ποντίκι» γράφει ότι πρόθεση του Κώστα Καραμανλή είναι να προσφύγει σε **πρόωρες εκλογές το φθινόπωρο**. Το σκεπτικό είναι ότι ο Καραμανλής ποντάρει σε περιορισμένης έκτασης ήττα της ΝΔ, η οποία, σε συνδυασμό με την ισχρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, ή την έλλειψη αυτοδυναμίας, **θα επιτρέψει στη ΝΔ να επιτρέψει να προκαλέσει εκ νέου εκλογές του χρόνου τον Μάρτιο για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και να επανέλθει στην εξουσία**.

Αυτό το σενάριο είναι γνωστό ως “**πράσινη παρένθεση**” και είναι **το πρώτο**

από τρία πιθανά ενδεχόμενα. Η κύρια αδυναμία του είναι ότι η ΝΔ θα έχει προκαλέσει δύο φορές εθνικές εκλογές μέσα σε έξι μήνες. Και αυτό οι πολίτες, πλέον, δεν θα το συγχωρήσουν.

Οι πολίτες δεν πρόκειται να ψηφίσουν διαδοχικά για να “κρατήσουν” κάποιον στην εξουσία, αλλά για να διασφαλίσουν ότι θα γίνει σωστότερα η “αλλαγή” προς κάτι το διαφορετικό. Καλύτερο ή χειρότερο, θα περιμένουν να δουν. Άλλωστε αυτό πράττουν τα τελευταία χρόνια. Περιμένουν.

Το δεύτερο ενδεχόμενο είναι να γίνουν (σύντομα) διορθωτικές κινήσεις, αλλαγές προσώπων και αναπροσαρμογές πολιτικής, και να πάμε για εκλογές τον Μάρτιο 2010, ευθύνη ΠΑΣΟΚ. Αυτό θα επιτρέψει στη ΝΔ να επικαλεστεί εκ νέου την “υπευθυνότητα” στη διακυβέρνηση, και να χαρακτηρίσει το ΠΑΣΟΚ ανεύθυνο, αποδίδοντάς του μικροπολιτικές σκοπιμότητες (βλ και [εδώ](#) για την τήρηση της πρόθεσης που έχει διατυπώσει ο ΓΑΠ για εκλογές τον Μάρτιο). Βέβαια, σε κάθε περίπτωση, η διαφορά των 5 μονάδων, σε συνδυασμό με τις τρέχουσες διαφορές στα ποιοτικά χαρακτηριστικά ΝΔ-ΠΑΣΟΚ, δεν ανατρέπεται σε καμμία περίπτωση. Το δε χαρτί της “υπευθυνότητας” έχει πλέον καεί, γιατί δεν αρκεί να λες ότι είσαι υπεύθυνος. Θα πρέπει να κυβερνάς κιάλας.

Το τρίτο ενδεχόμενο είναι, με δεδομένες τις δράσεις του δεύτερου σεναρίου και τακτικές κινήσεις συγκρότησης ευρύτερης συναίνεσης γύρω από ένα πρόσωπο (το οποίο, σημειωτέον, δεν θα είναι ούτε ο Παπούλιας, ούτε ο Σημίτης), **η ΝΔ θα καταφέρει να ξεπεράσει τον σκόπελο της Προεδρικής εκλογής, χωρίς την στήριξη ΠΑΣΟΚ**, το οποίο θα μείνει μόνο του να φωνάζει για εκλογές. Έτσι, θα κινηθεί προς το 2011 μέσα στην [πολιτική ομίχλη](#), σε νερά άγνωστα, γεμάτα υφάλους.

Το τελευταίο σενάριο θεωρείται το πιο πιθανό στο μυαλό του Κώστα Καραμανλή, ο οποίος πιστεύει ότι αν το πετύχει, την επόμενη φορά που οι πολίτες θα κληθούν να ψηφίσουν στις εθνικές εκλογές, θα έχει επέλθει ανάκαμψη της οικονομίας και “οι δρόμοι της ανάπτυξης” θα έχουν “δείξει” περισσότερο από σήμερα, που το μόνο που υπάρχει είναι λίγη περισσότερη Εγνατία και το Πέταλο του Μαλιακού.

Η ρεαλιστική όμως αξιολόγηση της πραγματικότητας τοποθετεί τις εξελίξεις κάπου στα πρώτα δύο σενάρια, με πιθανότερο το δεύτερο. **Απ’ ότι φαίνεται, αφορμές για γαλάζια σκανδαλολογία υπάρχουν παντού. Ακόμη και στον χώρο του κοινού ποινικού δικαίου...**

29] Η αίσθηση των Ελλήνων για τα πράγματα

10.7.09

Στην εξαμηνιαία έρευνα-μελέτη Forum της Metron Analysis για τις τάσεις στην πολιτική και την κοινωνία δημοσιεύεται μία **χρονοσειρά που καλύπτει την περίοδο 2004-2009** και έχει ιδιαίτερη σημασία για την αποτίμηση των πολιτικών πραγμάτων στη χώρα.

Είναι το διάγραμμα που παράγεται από τη **διερεύνηση των απαντήσεων για την «κατεύθυνση των πραγμάτων στη χώρα»**, που συλλέγει και επεξεργάζεται η εταιρεία τα τελευταία πέντε χρόνια.

Τον Μάιο 2004, περίπου **55% των πολιτών πίστευε ότι τα πράγματα στη χώρα πήγαιναν «προς τη σωστή κατεύθυνση»**, σε αντίθεση με το 34,5% που θεωρούσε ότι τα πράγματα κινούνταν «προς τη λάθος κατεύθυνση». Αυτό ήταν το pick της εντύπωσης των πολιτών για την πορεία της χώρας, ως αποτέλεσμα της δράσης της «νέας διακυβέρνησης».

Προτού ακόμη τελειώσει το έτος, η πτώση ήδη είχε ξεκινήσει. Οι τάσεις διασταυρώθηκαν πολύ νωρίς, περί τα τέλη του 2004. Έτσι, **από τον Φεβρουάριο-Μάρτιο 2005 (μόλις ένα χρόνο μετά τη νίκη της ΝΔ), είχαμε την πλήρη αντεστραμμένη εικόνα: 56% των πολιτών δήλωναν ότι τα πράγματα κινούνταν «προς τη λάθος κατεύθυνση» (σήμερα 80%)** (με 34% το αντίθετο – μόλις 15% σήμερα).

Έχουμε αναφερθεί και σε προηγούμενο post για την ευφορία του καλοκαιριού 2004 και τα νέα δεδομένα που δημιουργήθηκαν από τις **υπέρμετρες προσδοκίες για κάτι καλύτερο**. Τότε, το κακό παρελθόν, ο «κυβερνητισμός» του ΠΑΣΟΚ και η ξέφρενη προεκλογική ρητορεία της ΝΔ είχαν ανεβάσει πολύ ψηλά τον πήχη (βλ. [«Απλοί πολιτικοί και ηγέτες»](#)).

Όμως, η ταχεία πτώση της εμπιστοσύνης των πολιτών, που πολύ γρήγορα θεώρησαν ότι τα πράγματα δεν πάνε καλά, σημαίνει ότι **η εναρκτήρια κυβερνητική στρατηγική ήταν αποτυχημένη σε τέτοιο βαθμό που απογοήτευσε γρήγορα τους πολίτες**, οι οποίοι (guess what) είχαν απόλυτο δίκιο όταν το δήλωναν στους δημοσκόπους, σε εκείνη, την – τότε φαινομενικά – πρόιμη περίοδο...

30] Τα αποστήματα του παλαιοκομματισμού

11.7.09

Siemens, “Συμμορία των Φυλακών», χρηματισμοί πολιτικών, διαπλοκές επιχειρηματιών με μίντια και λογής μηχανισμούς επηρεασμού της κοινής γνώμης, πολιτικοί που δρουν στον ρόλο του υπαλλήλου, διεφθαρμένοι κρατικοί λειτουργοί. Αυτή είναι η Ελλάδα, στα τέλη της πρώτης δεκαετίας του 21^{ου} αιώνα.

Στο εξής, οι Έλληνες πολίτες πρέπει να αποφεύγουν την ψήφο που δίνει αυτοδυναμία στα κόμματα εξουσίας. Από τη μεριά τους, οι πολιτικοί θα πρέπει να μετατρέψουν το εκλογικό σύστημα προς το αναλογικότερο. Τουλάχιστον για μία δεκαετία. Για να ξεπεράσουμε τα – φαινομενικά – ανυπέρβλητα προβλήματα δομών και νοοτροπιών και να προλάβουμε να ξεφορτωθούμε την επερχόμενη γενιά πολιτικών που «έμαθαν» κοντά στους παλιούς, αλλά μοιάζουν κατώτεροί τους και σίγουρα υπολείπονται των περιστάσεων. Ίσως φταίει και η αποσάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος και ο απόλυτος κομματισμός των πανεπιστημίων, που «δημιούργησαν» πολιτικούς του κομματικού σωλήνα, οι οποίοι τα μόνα εύσημα που απέκτησαν ήταν «οι αγώνες στα κομματικά αμφιθέατρα» και η νομιμοφροσύνη σε κόμμα και εκάστοτε αρχηγό. Είναι μία χαμένη γενιά σαραντάρηδων, που ο πολιτικός τους λόγος κάνει τον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη να φαντάζει μοντέρνος (παρά τις ιστορίες που διηγείται).

Είναι η χαμένη γενιά της πολιτικής που η παρακμή αρχών και αξιών την καθιστά ανενεργή προτού ακόμη αναλάβει. Ανώριμη πολιτικά, ξύλινη στο λόγο, εριστική στις διεκδικήσεις επειδή βλέπει τα χρόνια να περνούν, λιγότερη των περιστάσεων. Οι άνθρωποι αυτοί, που μοιραία – λόγω επετηρίδας – σιγά σιγά αποκτούν τα ηνία δεν πρέπει να αφεθούν να κυβερνήσουν χωρίς έλεγχο. Τα παλιά κομματικά συστήματα που κτίστηκαν στη βάση της αντιπαλότητας δεν έχουν καμμία αξία πλέον. Συντηρούν μόνο το επάγγελμα του πολιτικού, κατά καιρούς τον εύκολο πλουτισμό, τις πελατειακές σχέσεις, όλα εις βάρος της χώρας.

Πρώτα, πρέπει όλοι αυτοί να καταστούν πολιτικά ανενεργοί. Γιατί; Απλά γιατί δεν προλαβαίνουμε να κάνουμε άλλους πειραματισμούς. Sorry, sometimes life is tough.

Είναι σαφές ότι στην παρούσα φάση, μόνο οι ευρύτερες πολιτικές συνεργασίες θα βγάλουν την Ελλάδα από το τέλμα. Συνεργασίες σε όλα τα επίπεδα. Μεταξύ αντίθετων ιδεολογικά πολιτικών, αντιπάλων κοινωνικών εταίρων, τοπικών κοινωνιών, ακόμη και τεχνοκρατών της πολιτικής, που – ως γνωστόν – κρατούν στα χέρια τους ουσία των πολιτικών πραγμάτων.

Παρά τις στρεβλώσεις του ισχύοντος εκλογικού νόμου (εξωπραγματικό – πολιτικά και ηθικά – το μπόνους στο πρώτο κόμμα), που στην ουσία θίγει τη δημοκρατία, στην επόμενη εκλογική αναμέτρηση ενδέχεται να μην υπάρχει αυτοδύναμη πλειοψηφία. Θα είναι μια καλή ευκαιρία για την ωρίμανση του

πολιτικού συστήματος. Ένα εθνικό reset από τα προβλήματα που ταλανίζουν δεκαετίες τη χώρα. Τότε μπορεί και η διακυβέρνηση να πάψει να είναι αυτοσκοπός ή λόξα, και να αποκτήσει τον χαρακτήρα που επιτάσσει η σύγχρονη εποχή και οι ιδιαιτερότητες της χώρας.

31] «Χαρισματικές Ηγεσίες» 2

13.7.09

Λέγεται ότι η ηγεσία είναι περισσότερο η έμπνευση, η δρομολόγηση εξελίξεων και οι διαδικασίες που εκπορεύονται από το πρόσωπο του ηγέτη, παρά το πρόσωπο αυτό καθαυτό. Ιδιαίτερα στην πολιτική, έχει να κάνει με τη σύνθεση των δημιουργικών δυνάμεων, τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος.

Έχουν περάσει οι εποχές που η παρουσία και μόνο ενός πολιτικού ηγέτη αρκούσε για να συνεπάρει τα πλήθη, να παρακινήσει τους πολίτες, να ενώσει αντικρουόμενες τάσεις και να πετύχει συναίνεση προς την κοινή κατεύθυνση που οδηγεί στην αλλαγή και την πρόοδο. Σήμερα, στην Ελλάδα, τα ζητούμενα αυτά παραμένουν, το προφίλ, όμως του πραγματικού ηγέτη αλλάζει.

Παρόλα αυτά, οι Έλληνες πολίτες αναζητούν ακόμη το «χαρισματικό» στοιχείο στους επικεφαλής του πολιτικού τοπίου. Ο Πρόεδρος του κόμματος, ο Πρωθυπουργός, ο αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, που διεκδικεί την εξουσία, όλοι πρέπει να εξέχουν «από το πλήθος». Ακόμη και για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας (που στην Ελλάδα, άγνωστο γιατί, έχει εξαγνιστικές ιδιότητες), στις αναλύσεις των καφενείων, η συζήτηση επικεντρώνεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει το πρόσωπο που θα επιλεγεί. Εκεί επιστρατεύονται τα στερεότυπα του παρελθόντος. Βασικά από αυτά είναι το «ιστορικό» όνομα, η πολιτική παράδοση, τα πολιτικά «κατορθώματα» του ανδρός (σπάνια αναφέρονται σε γυναίκα), τι έχει πετύχει στη ζωή του, κ.λπ., με πολιτικά – πάντα – κριτήρια.

Στην περίπτωση της διαδοχής εν ενεργεία πολιτικού αρχηγού κυβερνώνοντος κόμματος, τα πράγματα σκουραίνουν. Οι συσχετισμοί, οι δολοπλοκίες και τα μαχαιρώματα δίνουν και παίρνουν. Οι προβοκάτσιες διαδέχονται η μία την άλλη, οι «φήμες» κυριαρχούν εις βάρος της πραγματικότητας. Η διαδοχή συζητείται γύρω από την καρέκλα της εξουσίας, η οποία, στην περίπτωση αυτή έχει αρχίσει να τρίζει. Δηλώσεις του ίδιου «ότι κουράστηκε» να κάνει το ένα ή να ακούει το άλλο δεν βοηθούν καθόλου, εκτός και αν... συμβαίνουν για να δρομολογήσουν εξελίξεις.

Το σίγουρο είναι ένα. Στην παρούσα φάση, η χώρα χρειάζεται πολιτικό μάνατζερ. Με οργανωτικές ικανότητες, να μπορεί να επιλέγει συνεργάτες με εξειδικευμένες γνώσεις, να μπορεί να διαχειρίζεται τη γνώση και τις

πολιτικές και όλη του η προσπάθεια να καταλήγει σε ένα και μόνο αποτέλεσμα: στοιχεία εφηρμοσμένης πολιτικής με γνώμονα το συμφέρον των πολιτών. Α! και το κυριότερο: να μην υπολογίζει (πραγματικά) το πολιτικό κόστος και να μην αναλύσκει σε σύνθετες στρατηγικές αυτοπροστασίας.

Κι ας πέφτει από το ποδήλατο... άντε, κι ας κωπηλατεί μέχρι τελικής πτώσεως. Αυτά μαρτυρούν τουλάχιστον **κίνηση, δράση, ζωντάνια, ενέργεια...**

32] Η Κυβέρνηση στο δωμάτιο με τους καθρέφτες

14.7.09

Η κυβέρνηση δείχνει να μην ξεπέρασε ποτέ τις παιδικές ασθένειες που εκδηλώθηκαν με την ανάληψη της εξουσίας το 2004. Η παραπάνω το δέοντος ήπια πολιτική, η αποφυγή ακόμη και των όρων «ρίξη», «τομή», «ριζοσπαστικό», η φοβική προσέγγιση στην ίδια τη δυναμική που προκαλεί μία διακυβέρνηση κτισμένη από προσδοκίες, η υπερτροφική «συναινετική πολιτική», που οδήγησε στην αδράνεια, καθώς και η ανεπάρκεια στην επικοινωνιακή στρατηγική, όλα αυτά αποτέλεσαν συμπτώματα-προβλήματα μιας αποτελμάτωσης που φάνηκε από νωρίς.

Στο post "Η αίσθηση των Ελλήνων για τα πράγματα" γράφαμε προχθές ότι οι πολίτες «μυρίστηκαν» από νωρίς ότι κάτι δεν πάει καλά με αυτή τη διακυβέρνηση. Από τον Μάιο 2004, όταν περίπου 55% των πολιτών πίστευε ότι τα πράγματα στη χώρα πήγαιναν «προς τη σωστή κατεύθυνση» (σε αντίθεση με το 34,5% που θεωρούσε ότι τα πράγματα κινούνταν «προς τη λάθος κατεύθυνση»), έως τον Μάρτιο 2005 (μόλις ένα χρόνο μετά τη νίκη της ΝΔ), η πλήρης αντιστροφή είχε ήδη πραγματοποιηθεί: για το 56% των Ελλήνων, τα πράγματα, από πολύ νωρίς άρχισαν να κινούνταν «προς τη λάθος κατεύθυνση» (34% έλεγε το αντίθετο).

Σήμερα 8 στους 10 Έλληνες θεωρεί ότι τα πράγματα δεν πάνε καλά. Μόλις 1 στους 10 είναι ικανοποιημένος. Άξαφνα δε, μία σημαντική μερίδα πληθυσμού έχει αρχίσει να ζητά πρόωρες εκλογές! Και μην γελαστεί κανείς ότι ζητά εκλογές για να κρατήσει τη σημερινή κυβέρνηση. Μάλλον για το αντίθετο λόγο τις ζητά. Για να την διώξει.

Η κυβέρνηση της ΝΔ είναι στο δωμάτιο με τους καθρέφτες, με τις επιλογές, τα προβλήματα και τις αποτυχίες της να καθρεφτίζονται, να αντανακλώνται προς πάσα κατεύθυνση και η διέξοδος να φαντάζει αδύνατο να βρεθεί. Τα είδωλα της κυβερνητικής πολιτικής είναι παραμορφωμένα, ξεφεύγουν από την πραγματικότητα, απομακρύνονται από τους πολίτες, τα περιγράμματα αλλοιώνονται, οι εικονικές αναπαραστάσεις κυριαρχούν και εντείνουν το πρόβλημα.

Στο δωμάτιο με τους καθρέφτες, μία από τις πόρτες οδηγεί σε μία συνειδητή και σοβαρή προσπάθεια επιβίωσης, μέσα από ριζοσπαστικές αλλαγές και χρήσιμες διαδικασίες αυτογνωσίας. Άλλες οδηγούν σε άλλες επιλογές. **Μία πόρτα, της οποίας το χερούλι είναι πολύ κοντά (within reach που λένε), οδηγεί στο ...τρανάκι του τρόμου.** Οι επιλογές είναι γνωστές σε όλους. Πολίτες και πολιτικούς.

33] Αν φιμωθούν τα blogs, τότε...

16.7.09

Να προχωρήσουμε σε πλήρη κάθαρση του μιντιακού τοπίου. Οι ad hoc πολιτικές εξυπηρετούν μόνο τις συγκυριακές επιδιώξεις του ενός ή του άλλου. **Επομένως, αν καταργηθεί η ανωνυμία (πώς άραγε; Στην Κίνα πρόσφατα το προσπάθησαν, αλλά απέτυχαν) και φιμωθούν τα blogs, τότε:**

Να καταργηθούν και τα «ρεπορτάζ» που στηρίζονται σε ανώνυμες αλλά «έγκυρες», «αποκλειστικές» και άλλες πηγές (όπως «κυβερνητικοί αξιωματούχοι», «υπουργοί της κυβέρνησης», «κομματικά στελέχη» κ.λπ.), οι οποίες συχνά υπάρχουν μόνο στο μυαλό των δημοσιογράφων και τροφοδοτούν τις στήλες των εφημερίδων και τις παρόλες στα παράθυρα των τηλεοπτικών ειδήσεων. Το όνομα του δημοσιογράφου που τα λέει δεν σημαίνει τίποτα σε κανέναν, τουλάχιστον από πλευράς αξιοπιστίας. Σήμερα όλοι είναι υπάλληλοι κάποιου.

Να καταργηθούν και οι καταγγελίες στους ραδιοφωνικούς σταθμούς, οι οποίες δεν συνοδεύονται από το όνομα του καταγγέλλοντος (είναι γνωστή η πρακτική τα στοιχεία να «παραμένουν στη διάθεση του σταθμού», αλλά όχι στο κοινό).

Να καταργηθεί το αγγελιόσημο, το οποίο αποτελεί καθαρή χρηματοδότηση του δημοσιογραφικού κλάδου από το καταναλωτικό κοινό, λόγω μετακύλισης της σχετικής δαπάνης στις τιμές των προϊόντων που διαφημίζονται.

Να δημοσιευθούν τα ονόματα των διπλο, τριπλο-θεσιτών σε κρατικά Μέσα Ενημέρωσης, καθώς και το ύψος των αργομισθιών που εισπράττουν, προκειμένου να «επικοινωνούν» τις απόψεις της κυβέρνησης σε στήλες εφημερίδων και τηλεπαράθυρα.

Να δημοσιευθούν τα ονόματα των δημοσιογράφων που διατηρούν θέσεις σε γραφεία τύπου Δημοσίου και ΔΕΚΟ, οι οποίοι ταυτοχρόνως καλύπτουν «αξιόπιστα και αντικειμενικά» το ίδιο ρεπορτάζ για ιδιωτικά Μέσα.

Να ψηφιοποιηθεί και να εξεταστεί (από την πλευρά της δαπάνης) το «πόθεν

έσχες» που όλοι οι δημοσιογράφοι είναι υποχρεωμένοι να καταθέτουν κάθε χρόνο στον Άρειο Πάγο.

Να συνεχίσουμε; **Οι στρεβλώσεις στη μιντιακή αγορά της χώρας είναι άπειρες και συντηρούνται από τις κυβερνήσεις για λόγους ελέγχου και χειραγώγησης.**

Αυτό που κανείς δεν έχει καταλάβει είναι ότι **η κοινωνική αξία των παραδοσιακών Μέσων Ενημέρωσης έχει αρχίσει να υποχωρεί.** Ή μάλλον, να το θέσω καλύτερα. Οι ιθύνοντες μόλις άρχισαν να αντιλαμβάνονται τη δύναμη του διαδικτύου και προσπαθούν να τη δαμάσουν.

Στην εποχή των κατεστημένων μίντια, των διαπλεκομένων και των “νταβατζήδων” (όπως έχει πει και ο Κ. Καραμανλής), **τα blogs παίζουν τον ρόλο των Σαμιζντάτ**, των άλλοτε κρυφών κειμένων του 1950 στη Ρωσία. Υπερβολικό επιχείρημα; Για να δούμε...

Παλαιότερα σχετικά post:

[Τα blogs αντικαθιστούν τις εφημερίδες](#)
[Γιατί ενοχλούν τα blogs](#)
[Η «δημοσιογραφία των πολιτών»](#)
[Blogs rule...](#)

34] Δεν αρκεί ο προστατευτισμός; Χρειάζεται και διακομματική Επιτροπή για τον Τύπο;

17.7.09

Την ώρα που η Κυβέρνηση σπινάρει την σκλήρυνση της στάσης της έναντι στο ελεύθερο διαδίκτυο, οι εκπρόσωποι της πολιτικής και (προφανώς) υποστηρικτές των έντυπων Μέσων Ενημέρωσης συγκροτούν επιτροπή για την post-mortem εξέταση της αγοράς των εφημερίδων. Τιμούν έτσι την παραδοσιακή πρακτική στην ελληνική πολιτική σκηνή: “έχεις πρόβλημα; Φτιάξε μια επιτροπή”.

Σύμφωνα με το parapolitika.gr, «τη συγκρότηση διακομματικής Επιτροπής που να συζητήσει την κρίση στον Τύπο και τη διαμόρφωση του τοπίου στο χώρο της νέας διαδικτυακής ενημέρωσης και της ψηφιακής τηλεόρασης, αποδέχθηκε ο υφυπουργός Εσωτερικών, Κώστας Γκιουλέκας, ανταποκρινόμενος σε σχετική πρόταση του Πάνου Σόμπολου, μέλους του ΔΣ της ΕΣΗΕΑ.”

Ευτυχώς που απεδέχθη να συμμετάσχει. Διότι η ιστορική δεινότητα του

υφυπουργού επί των ΜΜΕ θα είναι απαραίτητη για την συγγραφή του επιλόγου μιας βιομηχανίας που πεθαίνει, αλλά και τη σκιαγράφηση του αιτίου και του αιτιατού, σε σχέση με τις επιπτώσεις στην ενημέρωση της ελληνικής κοινωνίας. Να σάς απαλλάξω από τον γρίφο. Κανένα αποτέλεσμα, καμμία επίπτωση στους πολίτες. Ελάχιστοι διαβάζουν. Άλλωστε, όταν η βλάβη γινόταν ανήκεστος, οι αναγνώστες-πολίτες δεν είχαν χρόνο να το διακρίνουν. Καταγίνονταν με τις προσφορές που κρύβονταν στα σελοφάν. Από σπίτια (παλαιότερα), κινηματογραφικές ταινίες (πλέον “εποχής”), και πρόσφατα, το κυνήγι του αυτοκόλλητου (για αυτοκίνητα). Κάτι σαν “ξυστό της έβδομης μέρας”.

Τα προβλήματα των εφημερίδων είναι πολλά και όποιος από τους ιθύνοντες έχει όρεξη να ανοίξει κανένα βιβλίο (π.χ. τις ιστορικές καταγραφές του Μάγερ ή του Καρυκόπουλου), μπορεί εύκολα να αντιληφθεί πως παλαιοί, νεότεροι και νεόκοποι εκδότες, όλοι μαζί συνέβαλαν στη decadence του ελληνικού πολιτικού Τύπου. Terminal. Εδώ δεν θα περιγράψουμε τα προβλήματα. Τουλάχιστον όχι αυτή τη φορά. Άλλη είναι η γεύση του post. Ούτως ή άλλως, οι πολιτικοί, ως διαμορφωτές της ιστορίας, μπορούν με άνεση (και άπλετο χρόνο) να ασχοληθούν, ιδίως μετά την στήριξη που τούς παρέχουμε, πληρώνοντας τις ασφαλιστικές εισφορές τους όταν δεν ασκούν επάγγελμα, παρά το ότι οι ίδιοι ψήφισαν τη δυνατότητά τους να το πράττουν.

Επιστροφή στο θέμα μας: πάλι σύμφωνα με το parapolitika.gr, σήμερα, το έτος 2009, «ο κ. Γκιουλέκας προανήγγειλε για το επόμενο χρονικό διάστημα, μέτρα που αφορούν τα δημοτικά μέσα ενημέρωσης, ενώ ανακοίνωσε πως το υπουργείο Εσωτερικών βρίσκεται σε συνεννόηση με το υπουργείο Παιδείας, προκειμένου να εισαχθεί πιλοτικά μάθημα μέσω ενημέρωσης στη Γ' Λυκείου, για την εξοικείωση των «αυριανών ακαδημαϊκών πολιτών» με τη διαδικασία σύνταξης και ανάγνωσης μιας εφημερίδας.”

Hello!! Πρέπει, σώνει και καλά, όλοι να αφήσουμε τη σφραγίδα μας σε αυτόν τον μάταιο κόσμο; Αν πρέπει όντως να γίνει κάτι τέτοιο, προτείνω να αρχίσουμε από την **άρση των προστατευτικών διατάξεων προς τη βιομηχανία του παρελθόντος**. Π.χ. κατάργηση αγγελιοσήμου, αυστηρός έλεγχος κρατικής διαφήμισης, κατάργηση του 2%, περιορισμός ατέλειας και γενικά όλων των ενισχύσεων (με λεφτά των πολιτών) ενσωμάτωση οδηγίας ΕΕ που αφαιρεί από τις εφημερίδες την αποκλειστικότητα της δημοσίευσης ισολογισμών, κ.λπ.

Έτσι μπορεί κάποιος να αφήσει τη σφραγίδα του στην Ελλάδα. Ως μεταρρυθμιστής του σήμερα, όχι ως μελετητής του χθες. Νο?

Σχετικά posts:

[Τα «φίλτρα» της πληροφόρησης](#)
[Οι «ακάλυπτοι» της διαπλοκής](#)
[Σειρά έχουν τα κανάλια;](#)

35] Τα blogs βελτιώνουν τη Δημοκρατία

19.7.09

Αυτό που δεν αντιλαμβάνεται το κυρίαρχο πολιτικό σύστημα, κυβερνητικό και μη, είναι ότι **σήμερα, οι ουσιαστικές – στο μυαλό των πολιτών – δημοκρατικές διαδικασίες ασκούνται εκτός των επίσημων χώρων της πολιτικής, όπως η Βουλή, τα υπουργεία, τα πολιτικά γραφεία, ή τα τηλεπαράθυρα.** Εκεί, δηλαδή όπου κυριαρχούν τα συνθήματα, ο ξύλινος πολιτικός λόγος και τα επιχειρήματα που εξυπηρετούν τη συγκυρία.

Σε περιόδους κρίσης, και σε ατελή πολιτικά συστήματα όπως το ελληνικό, **στους χώρους των κατεστημένων δομών, η δημοκρατία υπολειτουργεί,** γίνεται θύμα των εκάστοτε συμφερόντων και επιδιώξεων. Εκτός και πέρα από αυτές, η δημοκρατία εκφράζεται ως **καθημερινότητα του πολίτη, αφορά το σύνολο της ζωής μας και συζητείται στα καφενεία, στις ουρές, στον δρόμο και στις διακοπές, χειμώνα-καλοκαίρι. Απλά πράγματα.**

Το τελευταίο διάστημα, **η συζήτηση των πολιτών γίνεται και στο διαδίκτυο, στα πολιτικά ιστολόγια ή blogs,** όπου ενίοτε γίνονται και αποκαλύψεις για υποθέσεις που αφορούν δημόσια πρόσωπα, αξιωματούχους της κυβέρνησης, υπουργούς, κ.λπ. Άλλες φορές δημοσιοποιούνται και λεπτομέρειες της προσωπικής ζωής πολιτικών και προσωπικοτήτων, γεγονός που ταραξίζει τα νερά και ενεργοποιεί δυνάμεις αντίδρασης από τους θιγόμενους, και γενικότερα τους υπερασπιστές του status quo.

Το ζήτημα της συκοφαντικής δυσφήμισης είναι σύνθετο στη δημοσιογραφία, την κλασική, αλλά και την – φαινομενικά, τουλάχιστον – ελεύθερη που απαντά κανείς στα χιλιάδες blogs που ασχολούνται με τη δημόσια ζωή. Το ελληνικό σύστημα ευνοεί την άσκηση αγωγών, άρα και τον εκφοβισμό των δημοσιολόγων, όταν βέβαια, υπάρχει πραγματική βάση για κάτι τέτοιο. Στη συνέχεια, όλα πρέπει να αποδειχθούν εκεί που πρέπει.

Πέραν αυτών, **η ελεύθερη διατύπωση ιδεών, απόψεων, η σκληρή κριτική προς το πολιτικό σύστημα** (η οποία επιβάλλεται στις μέρες μας), **η αποκάλυψη κακώς κειμένων και η δημοσιοποίηση παραπόνων πολιτών, οι οποίοι, λόγω γραφειοκρατίας και αναποτελεσματικότητας του Κράτους δεν βρίσκουν το δίκιο τους, αποτελούν στοιχεία κοινωνικής προσφοράς.** Ενισχύεται έτσι ο δημοκρατικός διάλογος, μπαίνουν τα πράγματα στη θέση τους, **αποκαλύπτονται στους πολίτες οι κρυφές ατζέντες και επιδιώξεις του ενός και του άλλου και απογυμνώνονται οι ελίτ,** που έχουν συνηθίσει να «καταναλώνουν τη χώρα» χωρίς να βρίσκουν αντιδράσεις.

Λέγεται ότι **η δημοσιογραφία θριαμβεύει όταν οι ελίτ είναι διχασμένες.** Όταν οι επιδιώξεις τους είναι αντικρουόμενες και οι στόχοι πολύτιμοι για κάθε πλευρά. Αυτό είναι αληθές, σε ορισμένες περιπτώσεις. Όμως, κατά κανόνα και στα περισσότερα ζητήματα, οι ελίτ, σε γενικές γραμμές συμφωνούν και συμπορεύονται.

Έτσι, στη μάχη για τη δημόσια διατύπωση του αυτονόητου, τα blogs, η αδόμητη, σχεδόν αναρχική πλευρά του δημόσιου διαλόγου, παρά τις υπερβολές, εξελίσσεται σε όαση ελευθερίας και ανεξαρτησίας. Και είναι προσβάσιμη απ' όλους. Μόλις ένα κλικ μακριά...

36] Πολιτική υψηλού ρίσκου ή έλλειψη πολιτικής;

21.7.09

«Μέχρι σήμερα, οι αποφάσεις της [Κυβέρνησης] ελαμβάνοντο με γνώμονα την ελαχιστοποίηση του πολιτικού ρίσκου», έγραφε χθες, 20 Ιουλίου 2009 στο πρωτοσέλιδο σχόλιό της η ΕΣΤΙΑ. Η εφημερίδα, με τίτλο «Ζητείται πολιτική υψηλού ρίσκου» αποδίδει έλλειψη θάρρους στην κυβέρνηση. Σε άλλο σημείο αναφέρει: «Η Κυβέρνηση τρέμει το πολιτικό κόστος και φοβάται να δράσει με τόλμη και αποφασιστικότητα».

Αυτή είναι η γεύση που αφήνει η ΝΔ στους πολίτες μετά από 5 χρόνια διακυβέρνησης. Η σειρά της κεντροδεξιάς στη χώρα μας ήλθε και – απ' ό τι φαίνεται – παύει χωρίς να αφήσει κάτι πίσω της. Η μουσική όπου να' ναι θα σταματήσει απότομα και οι καρέκλες ήδη έχουν μειωθεί επικίνδυνα.

Οι ρηξικέλευθες αποφάσεις, οι ριζοσπαστικές δράσεις και η πολιτική των αποτελεσμάτων δεν ελήφθησαν, δεν έγιναν ποτέ. Παρέμειναν δυναμικές μόνο στο χαρτί των κειμένων και των ομιλιών. Η μεγιστοποίηση των προσδοκιών συνοδεύτηκε από ελαχιστοποίηση των δράσεων. Οι πράξεις ελάχιστα επιβεβαίωσαν τα λόγια. Συγχρόνως, η σκανδαλολογία και τα συμπτώματα «κυβερνητισμού» αποσάρθρωσαν και την «σεμνότητα και ταπεινότητα».

Η ΝΔ σήμερα ζει το χειρότερο δυνατό σενάριο για μία κυβέρνηση. Να εισπράξει το πολιτικό κόστος χωρίς να φέρει πραγματικό αποτέλεσμα. Χωρίς να έχει κάτι να δείξει στους πολίτες. Κανείς δεν γνωρίζει το αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων, του κυβερνητικού έργου γενικότερα.

Στον οικονομικό τομέα οι βελτιώσεις που έγιναν ακυρώθηκαν λόγω της διεθνούς κρίσης, στην καθημερινότητα ουδέν σχόλιο, στους υπόλοιπους τομείς ελάχιστοι γνωρίζουν τι γίνεται. Κανείς δεν βλέπει αποτέλεσμα, εκτός ίσως από τους οδηγούς που διέρχονται από τον Μαλιακό, ή τα νέα τμήματα της Εγνατίας. That's it. Τα υπόλοιπα εντάσσονται στις σφαίρες των «πρωτοβουλιών», των «προωθήσεων», των «χαράξεων» και των «επανεκτιμήσεων».

Η κατάσταση συνεχίζεται ακόμη και σήμερα, που τα αρνητικά συμπτώματα έχουν γίνει αντικείμενο συζήτησης στα καφενεία. Ακόμη και το άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων, το οποίο, εδώ και χρόνια αποτελεί φλέγον ζήτημα, όταν, τελικώς, το αποφάσισε η Κυβέρνηση, το πράττει φοβικά. Δηλώνει ότι θα ανοίξει ορισμένα από τα επαγγέλματα (μερικά από τα οποία ελάχιστοι πολίτες γνώριζαν ότι είναι «κλειστά»), ενώ άλλα, που άπτονται της καθημερινότητας,

όπως για παράδειγμα οι μεταφορές, τα ταξί, τα φαρμακεία παραμένουν «πολιτικό άβατο». Για να μην μιλήσουμε για τους «φόρους υπέρ τρίτων», που αποτελούν επιβάρυνση της ζωής και δράσης των φορολογούμενων πολιτών, οι οποίοι χρηματοδοτούν τις ζωές άλλων. «Μεσοβέζικα πράγματα», όπως λέμε εμείς οι Έλληνες.

Αντί για πολιτική με αποτελέσματα, έχουμε την «πολιτική της αποφυγής», που συνοψίζει την φοβική προσέγγιση στο πρόβλημα, την αποφυγή του πολιτικού κόστους, με στόχο τη φροντίδα του «υπαρξιακού» της κυβέρνησης, την προστασία της εικόνας της, τη ενασχόληση με την υστεροφημία.

Η μεταρρύθμιση της καθημερινότητας δεν ήλθε ποτέ. «Το μαχαίρι δεν μπήκε ποτέ στο κόκκαλο»...

37] Δεν χρειάζεται ανασχηματισμός της Κυβέρνησης

22.7.09

Στη φάση στην οποία βρίσκεται η κυβέρνηση της ΝΔ, ο ανασχηματισμός του κυβερνητικού σχήματος, οι αλλαγές στο κόμμα, το ξήλωμα και η επανεγκατάσταση υπουργικών επιτελείων δεν προσφέρουν τίποτα χρήσιμο, περισσότερη αναστάτωση προκαλούν, σε ένα πολιτικό περιβάλλον ήδη επιβαρημένο και χωρίς κατεύθυνση.

Άλλωστε η ανακύκλωση υπουργών και επιτελείων αποτελεί λύση ανάγκης, στην οποία ο Καραμανλής – όπως έχει δείξει – σπάνια καταφεύγει. Είναι που δεν του αρέσουν οι αλλαγές, είναι και οι συνειρμοί που δημιουργούνται για λανθασμένες τοποθετήσεις του παρελθόντος και «επιλογές που δεν τράβηξαν», είναι πολλά...

Είναι πολύ πιθανό όταν (και αν τελικώς) ανακοινωθεί ο «ανασχηματισμός» να πλησιάζουμε ήδη 100 ημέρες από τις ευρωεκλογές, την ημέρα, δηλαδή, που απεστάλη το μήνυμα των πολιτών προς την κυβέρνηση. Αυτό, σε συνήθεις ρυθμούς «νέας διακυβέρνησης» δεν σημαίνει τίποτα. Όμως, σε περίοδο κρίσης, οικονομικής, κοινωνικής και βέβαια πολιτικής, σημαίνει πολλά. Σημαίνει πρώτ' απ' όλα ιδιαίτερη καθυστέρηση αντίδρασης στο μήνυμα της κοινωνίας, το οποίο, ενώ παραδόθηκε αυθημερόν, χρειάστηκαν 100 ημέρες και 100 νύχτες για να αποφασίσει η κυβέρνηση τι να το κάνει. Σε άλλες χώρες, ο συμβολισμός των πρώτων 100 ημερών είναι ιδιαίτερα σημαντικός, με την ανάπτυξη ειδικού στρατηγικού σχεδίου, που αρχίζει να ξεδιπλώνεται την αμέσως επόμενη ημέρα. Αυτό που ζούμε κι εμείς, εδώ στην Ελλάδα, **the day**

after της ήττας της ΝΔ στις εκλογές.

Κάθε φορά που οι πολίτες εκδηλώνονται στην κάλπη, όταν, δηλαδή, δρουν πολιτικά, περιμένουν την αντίδραση του συστήματος, το οποίο, πρωτίστως, εκπροσωπείται από το κόμμα που κυβερνά τη χώρα. Όταν δε, αποφασίζουν να το καταψηφίσουν, τότε το μήνυμα που εκπέμπεται απαιτεί περαιτέρω εγρήγορση. Γιατί η αναμονή έχει ήδη επικριτικό χαρακτήρα.

Στην περίπτωσή μας, τα σημάδια εγρήγορσης ακόμη δεν έχουν φανεί. Ακόμη και η τυπική αντίδραση έχει καθυστερήσει πολύ, τόσο σημειολογικά, όσο και από τεχνοκρατικής πλευράς. Γιατί, όπως και να το κάνουμε, **όταν αργείς να εκδηλωθείς, δίνεις χώρο σε όλους**, μα όλους τους άλλους να πάρουν θέση με όποιον τρόπο φανταστούν. Οι ίδιοι γνωρίζουν ότι δεν έχει σημασία το τί λένε, αλλά να είναι πρωτότυποι, να διαφέρουν, για να κάνουν εντύπωση, δεδομένου ότι οι πολίτες-ψηφοφόροι έχουν μάτια και αυτιά ανοικτά και περιμένουν... Με την αναμονή προκαλείς και έναν **ενδοπααραταξιακό πρωταθλητισμό** που θολώνει ακόμη περισσότερα τα νερά, ενώ ο απόηχός του, βέβαια, δεν ενδιαφέρει διόλου την κοινωνία.

Από πλευράς στρατηγικής, οι 100 ημέρες δείχνουν να έχουν χαθεί. **Κατά το διάστημα της προσμονής, στελέχη, υπουργοί και κοινωνία έχουν προεξοφλήσει τα πάντα.** Σε τέτοιο βαθμό που, ό,τι και να γίνει δεν πρόκειται να κάνει εντύπωση. Δεν θα εξυπηρετήσει τους μισούς στόχους για τους οποίους σχεδιάζεται. Το **πλεονέκτημα της πρωτοβουλίας και το δύναμη της αυτενέργειας** έχουν απωλεσθεί, η ηγεσία δείχνει να δέχεται πιέσεις πολύ καιρό τώρα.

Τον Σεπτέμβριο 2009 ξεκινά **η τελευταία ευκαιρία της κυβέρνησης.** Έχει διπλάσια διάρκεια από την προηγούμενη: 100 ημέρες X 2. Μέχρι την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. **Είναι η τελευταία ευκαιρία της ΝΔ να ξεπεράσει τον φόβο της για την πολιτική.** Να εγκαινιάσει την στρατηγική προσέγγιση στα πράγματα. Να μελετήσει σωστά την κατάσταση και την ουσία των πραγμάτων, στη βάση του αποτελέσματος, όχι επικοινωνιακά και ανάλογα με τους συσχετισμούς μεταξύ συμφερόντων και φίλα προσκείμενων δυνάμεων, εντός και εκτός κόμματος.

Ο Καραμανλής έχει one shot να κάνει τη ρελάνς. Ακόμη και να «πέσει» αγωνιζόμενος είναι τίτλος τιμής στην πολιτική. Το μόνο που δεν αντιλαμβάνεται κανείς είναι η διαχείριση της αδράνειας ως άποψης και στάσης στο πολιτικό μάνατζμεντ. Όπως στην περίπτωση της οικονομικής κρίσης, όπου ...«οι έκτακτες περιστάσεις απαιτούν έκτακτα μέτρα», έτσι και **η Ελλάδα**, εισερχόμενη στη δεύτερη δεκαετία του νέου αιώνα, **απαιτεί τολμηρούς πολιτικούς ηγέτες...**

38] Η πολιτική ηγεσία, σήμερα, όχι χθες

24.7.09

Στην Ελλάδα νοιώθουμε ιδιαίτερη χαρά όταν ανατρέχουμε στο παρελθόν. Μερικές φορές, το πράττουμε από νοσταλγία, άλλες γιατί δεν θέλουμε να σκεφτόμαστε το μέλλον. Άλλες πάλι, γιατί, απλώς, το παρελθόν ήταν καλύτερο από το σήμερα.

Φέτος, δύο σημαντικά – για τον Ελληνισμό – γεγονότα, ένα έκτακτο, τα εγκαίνια του Μουσείου Ακρόπολης και ένα καθιερωμένο, η ετήσια επέτειος αποκατάστασης της Δημοκρατίας έγιναν αντικείμενο πολιτικής αντιπαράθεσης, ίσως διότι η χρονιά είναι φορτισμένη, ίσως γιατί η Κυβέρνηση, στην ανάγκη της να επενδύσει στο πρόσωπο και την οικογενειακή ιστορία του επικεφαλής της, έπραξε τα – γι' αυτήν – αυτονόητα, σε μία εποχή όμως, που οι πολιτικές δράσεις έχουν βαρύνουσα συμβολική σημασία.

Οι περιστάσεις καλούν για πολιτικές δράσεις που δεν έχουν προηγούμενο στη χώρα. Ο κόμπος έχει φτάσει στο κτένι, και η πίεση είναι τόσο μεγάλη που, το κτένι ή θα σπάσει, ή θα σφηνώσει τόσο πολύ που ο δεσμός θα γίνει γόρδιος. Το ερώτημα είναι ποιος θα ασχοληθεί με την πάταξη της αδράνειας και την επίλυση των προβλημάτων.

Είναι στιγμές στην πολιτική διακυβέρνηση, που οι απαντήσεις στα προβλήματα, οι τεχνικές επιβίωσης ενός κυβερνητικού συστήματος θα πρέπει να αναζητηθούν σε χώρους έξω από τα συνηθισμένα. Σε άλλα γνωστικά πεδία, όπως το μάνατζμεντ, η ψυχολογία, η διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, τα group dynamics.

Στη βιβλιογραφία έτσι αναλύεται η ηγετική ικανότητα. Είναι πολυθεματική η προσέγγιση. Όπως και οι απαιτήσεις. Οι σύγχρονες συνθήκες έχουν αλλάξει τα δεδομένα. Πρέπει κάποτε και οι Έλληνες να προχωρήσουμε μπροστά.

Οι ιστορικές αναφορές είναι πηγή έμπνευσης, αλλά όχι πανάκεια. Οι δε άμεσες συγκρίσεις με το παρελθόν περιπλέκουν τα πράγματα. **Σε κάθε ιστορική στιγμή, οι συνθήκες είναι ξεχωριστές, τα ζητούμενα διαφορετικά.** Βέβαια, από το άλλο μέρος, όλοι γνωρίζουμε ότι στην Ελλάδα έχουμε τάση μονιμοποίησης των προβλημάτων και αναβλητικότητα, η οποία – εν μέρει – πηγάζει από την **απροθυμία μας να αλλάξουμε τα πράγματα. Ακόμη και σε αντιπαραγωγικές συνθήκες, η συντριπτική πλειονότητα των Ελλήνων βρίσκουν τρόπους, όχι απλά επιβίωσης, αλλά αξιοπρεπούς διαβίωσης.**

Το ίδιο και οι πολιτικοί ηγέτες του σήμερα. Και όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και αλλού. Στον χθεσινό **Guardian**, δύο ολόκληρες σελίδες αφιερώνονται στην αξιολόγηση και βαθμολογία του **Gordon Brown** σε κύριους τομείς διακυβέρνησης: Βουλή, Αφγανιστάν, Σύνταγμα, Νέα Γρίπη, Κλιματική Αλλαγή, Δημοσιονομικά, Οικονομία και Παρουσία-Οργάνωση του ως ηγέτη. Τους χειρότερους βαθμούς (σχεδόν τη βάση) οι δημοσιογράφοι τους έδωσαν στις επιδόσεις του Βρετανού Πρωθυπουργού στη Βουλή, αλλά και στη

προσωπική του Παρουσία και Οργάνωση ως ηγέτη. Τον καλύτερο βαθμό τον Μπράουν τον έλαβε στις δράσεις του για την Κλιματική Αλλαγή (σε συνεργασία με τον Μίλιμπαντ).

Είναι καλή ιδέα οι δημοσκόποι να πράξουν κάτι αντίστοιχο για τους Καραμανλή – Παπανδρέου. Και θα πρότεινα να γίνει διαδικτυακά, με διαφάνεια. Και υπόψιν, να κληθούμε να αξιολογήσουμε τους σημερινούς, όχι τους «αγίους» του παρελθόντος.

39] Περί 'τρυφηλότητας' των πολιτικών

25.7.09

Και ξαφνικά, στον φειτό χαιρετισμό του Προέδρου της Δημοκρατίας, ανακαλύψαμε την ύπαρξη **πολιτικού νεοπλουτισμού και τρυφηλότητας**, η οποία, αντιγράφοντας από τον Σωκράτη (τον αρχαίο) συμπληρώνουμε ότι, όχι μόνο προκαλεί την κοινωνία, αλλά υπερβαίνει της σοφίας εκείνων που την επιδιώκουν. Με λίγα λόγια **δεν τούς αξίζει**.

Γιατί να είσαι σοφός πολιτικός άνδρας και γυναίκα και να στηρίζεσαι στα πλούτη της οικογενείας σου (με την καλή έννοια), προσφέροντας στον τόπο, τόσο με τις πολιτικές παρεμβάσεις σου, όσο και με δωρεές, να το (καλο)δεχθούμε. **Αλλά να είσαι φτωχός και να πλουτίζεις μέσω της πολιτικής, ε, αυτό μάλλον παραπέμπει σε διαφθορά, διαπλοκή και μετατρέπει τα πολιτικά γραφεία σε γραφεία γενικών υποθέσεων.**

Σήμερα, ο μισθός ενός υφυπουργού είναι σχεδόν στο ίδιο επίπεδο με εκείνον του βουλευτή (συν τα έξοδα παραστάσεως, μετακινήσεις, διατροφή). Τού υπουργού είναι κάτι παραπάνω, του Πρωθυπουργού αντίστοιχα. Τίποτα το εξωφρενικό για τα υψηλά κλιμάκια. Οι αμοιβές κυμαίνονται περίπου στο ύψος εκείνων ενός ανώτερου στελέχους ενός τραπεζικού ομίλου, χωρίς τα μπόνους.

Άρα, θα πρέπει να συμφωνήσουμε ότι η «τρυφή ζωή» **δεν εξασφαλίζεται μέσω της θεσμικής έμμισθης σχέσης με την πολιτική**. Κάτι άλλο γίνεται όταν βλέπει κανείς πολιτικούς να σωρεύουν ακίνητα στην πόλη και την εξοχή και βέβαια, πάντα σε θαυμαστές για τις ομορφιές τους περιοχές. Όχι όπου κι όπου. Σε νησιά υψηλού προφίλ, καλές περιοχές του κέντρου, ανερχόμενες περιοχές στα Μεσόγεια, κοσμικά ορεινά, κ.λπ.

Εκεί **εξασκούνται στην τρυφηλότητα**, αναμασώντας concepts εξουσίας και καλοπέρασης, εξυφαίνουν σενάρια εξελίξεων, μιλάνε με δημοσιογράφους και “δίνουν παραπολιτικά”, απολαμβάνουν τη βόλτα σε γραφικά σοκάκια, γυρνάνε με καθαρό βλέμμα στα φλας των φωτογράφων (σε κοσμικές περιστάσεις) και προκαλούν νεύματα αναγνώρισης από τους “απλούς πολίτες”.

Αυτό το δεύτερης διαλογής προφίλ με τις αντίστοιχες δράσεις απέχει

εξοργιστικά πολύ από τις κρίσιμες ανάγκες της χώρας. Εξαλείφεται κάθε κοινωνική χρησιμότητα του πολιτικού προσώπου, ο οποίος καταντά να συνδέει την πολιτική, δηλαδή την ενασχόληση με τα κοινά, με σχήματα βιοπορισμού υψηλού επιπέδου. Όλα αυτά έχουν να κάνουν με δύο ζητήματα: το πολιτικό χρέος και τη λειτουργία του Κράτους. Απλά πράγματα.

Σήμερα η ευθύνη είναι του **Κώστα Καραμανλή** – ο οποίος, αν και, απ’ ό,τι φαίνεται προσωπικά αποκηρύσσει την τρυφηλή ζωή – την τελευταία πενταετία δεν έκανε και πολλά για να πατάξει το φαινόμενο. Με την ίδια – αν όχι περισσότερη – ταπεινότητα συμπεριφέρεται και ο **Γιώργος Παπανδρέου**. Αυτό έχουν να το λένε όσοι τον γνωρίζουν. Και το μέλλον θα δείξει. Αλλά τί ωφελεί;

Το θέμα δεν είναι η τρυφηλότητα των άλλων, αλλά **τι κάνει ο ηγέτης για την ομάδα του που τον προδίδει καθημερινά.** Πορευόμαστε και όπου μας βγάλει; Ψάχνουμε οπορτουνιστικά την τακτικιστική έξοδο από τις δυσκολίες και μετά βλέπουμε; Ή δεν τρέχει και τίποτα; Ή μήπως, τελικά, ο Ισοκράτης, όντως «το είχε» από παλιά όταν έλεγε ότι ο χαρακτήρας της κοινωνίας διαμορφώνεται σύμφωνα με τον χαρακτήρα των αρχόντων;

40] Είμαι κεντρώος και είμαι καλά

27.7.09

‘Υστερα από ενάμισυ μήνα εντατικής και ελεύθερης Δημοσιο-Γραφίας επί των τρέχοντων ζητημάτων και υποθέσεων, **ας μού επιτραπεί κάτι προσωπικό. Η αναφορά στην κεντρώα θεώρηση της κατάστασης της διακυβέρνησης, της πολιτικής καθημερινότητας, της εξέλιξης των πραγμάτων.**

Είναι γεγονός ότι την άνοιξη 2004, **οι προσδοκίες μου για την νεωτερικότητα του Καραμανλισμού ήταν στα ύψη.** Το πρόσωπο του νέου ηγέτη, σε ηλικία και δυναμισμό, η διαφορά που ανέδιδε η στιγμή, όλα οδήγησαν στην προσέλευσή μου προς τη ΝΔ. Ο ενθουσιασμός ήταν τέτοιος που δεν αντέδρασα ούτε όταν ένας σύμβουλος με το όνομα Λούλης με ονόμασε **Μεσαίο Χώρο** (μετά ησύχασα κάπως, όταν έμαθα ότι πρώτος ο θεωρητικός [Anthony Downs](#), προτού καν γεννηθώ, το 1957, είχε περιγράψει την έννοια, κοινωνικά και εκλογικά). Έπειτα, βρέθηκα μέλος μιας κρίσιμης ομάδας, που βρισκόταν το επίκεντρο της «μεγάλης κοινωνικής συμμαχίας» που έκανε τον Καραμανλή Πρωθυπουργό και έφερε τη ΝΔ στην εξουσία μετά από αρκετά χρόνια.

Κοινή μας πεποίθηση (των Κεντρώων) είναι ότι η χώρα πρέπει να πάει μπροστά, όχι **ακολουθώντας έναν ηγέτη** (γιατί έτσι εξαρτάσαι απόλυτα από τις ικανότητές του, την ταχύτητά του, την όρεξή του για δουλειά), αλλά ως αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας. Τις προϋποθέσεις, βέβαια, τις απαιτούμενες αλλαγές, τις μεταρρυθμίσεις του παρακμιακού καθεστώτος του

παρελθόντος, θα πρέπει να τις δημιουργήσει η εκάστοτε κυβέρνηση.

Έτσι και η σημερινή, της ΝΔ, παρέλαβε ένα προβληματικό καθεστώς, υποσχόμενη τα πάντα. Οι προσδοκίες έφθασαν στην κορυφή, οι πολίτες ήταν έτοιμοι για όλα. Και απογοητεύθηκαν. Το λάθος στρατηγικής και τακτικής, όμως, έγινε από νωρίς. Η κρίσιμοι πρώτοι μήνες πέρασαν άδοξοι. Ιδιαίτερα για μία κυβέρνηση που είχε συγκεντρώσει πάνω της όλες τις ελπίδες της νέας εποχής. Προσέλκυσε ακόμη και τους νέους ανθρώπους, οι οποίοι πίστεψαν ότι, επιτέλους, κάτι θα αλλάξει. **Τότε έπρεπε «ο Κώστας να τα αλλάξει όλα».**

Το Κέντρο έβαλε πλάτη. Στήριξε με πάθος την προοπτική για αλλαγή. Όχι με απολιτίκ διάθεση. Το αντίθετο, **από βαθειά πολιτική θέση**. Ήταν μία αλλαγή, όμως, που δεν ήρθε ποτέ. **Ο «εκπασοκισμός» της ΝΔ** (βλ. Γιανναρά στην Καθημερινή, 26.7.2009) **ήταν ραγδαίος και το αδιέξοδο που δημιουργήθηκε πλήρες.**

Σήμερα δηλώνω ακόμη Κεντρώος και είμαι καλά με τον εαυτό μου. Έκανα το καθήκον μου. Έδωσα ευκαιρίες και το 2004 και το 2007 στην κεντροδεξιά του Κώστα Καραμανλή να οργανώσει τη χώρα στα πρότυπα του 21^{ου} αιώνα. Προς το παρόν νοιώθω ότι απλώς με χρησιμοποίησαν εκλογικά, σαν έναν εκλογικό «Μεσαίο Χώρο», για να συμβάλω με ψήφους, αλλά και για να εξωραϊστεί η «δεξιότητα» της ΝΔ. Επιτεύχθη προσωρινά, αλλά μετά επικράτησε η αδεξιότητα... Το λιγότερο...

Θα επανέλθω επί προσωπικού, όταν υπάρξει λόγος... όταν αλλάξει κάτι...

41] «Απαγορευμένες» ερωτήσεις κοινής λογικής

29.7.09

Ενώ πορευόμαστε προς το **φθινόπωρο της κυβερνητικής αυτογνωσίας** και την εγρήγορση της αξιωματικής αντιπολίτευσης ενόψει της εκλογικής αναμέτρησης της άνοιξης, ορισμένες ερωτήσεις που απασχολούν τον κοινό νου αναδύονται με πείσμα. Για την πολιτική, την καθημερινότητα, την κοινή λογική πολιτών και πολιτικών. Μερικές από αυτές είναι:

- **Γιατί τα κατεστημένα ΜΜΕ διαρκώς γράφουν και μεταδίδουν «πληροφορίες» και «διαρροές» για τα πολιτικά σχέδια του Πρωθυπουργού και γιατί το «άρωμα εκλογών» είναι η αγαπημένη έκφραση των αρθρογράφων στη χώρα μας;** Μήπως γιατί η «απειλή» των εκλογών αποτελεί πάγια τακτική της «νέας διακυβέρνησης»; Μήπως διότι η πολιτική της ετεροκαθορίζεται μέσω του Γ. Παπανδρέου;

- **Γιατί ψάχνει η κυβέρνηση τρόπους να φορολογήσει τα εισοδήματα των**

μισθωτών (με άμεσο και έμμεσο τρόπο) και δεν ασχολείται, με την ίδια εφευρετικότητα, με την εξεύρεση των δισεκατομμυρίων ευρώ της φοροδιαφυγής και φοροκλοπής;

- Γιατί η κυβέρνηση, στον έκτο χρόνο διακυβέρνησης ξαφνικά θυμήθηκε να εφαρμόσει την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» με έμφαση στους ΙΧηδες, ιδιαίτερα εκείνους που δεν έχουν λεφτά να αλλάξουν αυτοκίνητο; Τις τσιμινιέρες των ΤΑΞΙ, των λεωφορείων και των φορτηγών δεν τις βλέπει κανείς;

- [Συμπληρωματικό στο προηγούμενο:] Γιατί για μία άλλη φορά η κυβέρνηση αγνοεί τους νομοταγείς και τυπικούς πολίτες που εγκαίρως αντικατέστησαν τους καταλύτες των αυτοκινήτων τους, κάνουν κανονικά σερβις και έχουν έγκυρη κάρτα καυσαερίων; Μήπως πρέπει να πάνε να σταθούν κι αυτοί στη γωνία των κοροϊδών μαζί με τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους που δεν μπορούν να φοροδιαφύγουν;

- Γιατί στα τέλη της πρώτης δεκαετίας του 21^{ου} αιώνα, και τις κλιματικές αναταραχές σε πλήρη εξέλιξη η Ελλάδα δεν έχει ακόμη Υπουργείο Περιβάλλοντος; Και αυτό, παρά την εξόφθαλμη μόλυνση γύρω μας, την καταστροφή του περιβάλλοντος, το κυκλοφοριακό χάος, την εξάλειψη των τελευταίων πνευμόνων πρασίνου.

- Γιατί τα δίτροχα να κορνάρουν στους πεζούς (tourists included) να παραμερίσουν για να περάσουν, σε μεγάλα και μικρά πεζοδρόμια των Αθηνών; Δεν ενδιαφέρεται κανείς και για κανέναν λόγο;

- Γιατί οι επιβαίνοντες σε υπηρεσιακά αυτοκίνητα θεωρούν ότι δικαιωματικά τα οχήματά τους μπορούν να κινούνται στους λεωφορειόδρομους; Υπάρχουν στις μέρες μας, πλέον, τόσο σημαντικές και επείγουσες συσκευές; Αμφιβάλλω.

- Γιατί οι δημόσιοι διαγωνισμοί πάνω από κάποιο ποσό (π.χ. 15.000 ευρώ) δεν γίνονται online, με διαφάνεια και σαφώς μικρότερο τελικό κόστος για το Κράτος, δηλαδή όλους εμάς;

Και δύο καθαρά επικοινωνιακές:

- Γιατί ο Κώστας Καραμανλής επισκέπτεται Υπουργεία; Συμβολίζει κάτι ιδιαίτερο η επίσκεψη π.χ. στο ΥΠΙΑΝ και η ανάγνωση μέτρων και πρωτοβουλιών μπροστά στις κάμερες; Ακόμη, επισκεπτόμενος το ΙΚΑ και ένα ΚΕΠ αλλάζει κάτι στο σύστημα εξυπηρέτησης των πολιτών; Αν συνέβαινε, θα ήταν «ανέλπιστο»...

- Γιατί το dvd των εγκαινίων του Μουσείου Ακρόπολης, που διατέθηκε δωρεάν από κυριακάτικη εφημερίδα περιείχε οπτική ξενάγηση πολιτικού και όχι αποκλειστικά πολιτισμικού χαρακτήρα; Όσοι το αρχειοθέτησαν θα δείχνουν στα παιδιά τους, μαζί με το Μουσείο, και το ζεύγος Καραμανλή, τον Βαΐτση Αποστολάτο και τον καθηγητή Παντερμαλή με την ψείρα στο αυτί, προπομπούς της πολιτικής ξενάγησης;

42] Εκλογές ή αλλαγές;

31.7.09

Επί της ουσίας, η απάντηση είναι τίποτα από τα δύο. Τουλάχιστον αυτό πιστεύουν εκείνοι που γνωρίζουν την ψυχροσύνηση Καραμανλή. **Όχι στις εκλογές** γιατί πώς να το δικαιολογήσεις στους πολίτες και **όχι σε σημαντικές αλλαγές**, διότι μετά το σοκ του αποτελέσματος των ευρωεκλογών, το κυβερνητικό έργο έχει αρχίσει να ρολάρει ξανά. Και, guess what, είναι η πρώτη φορά που κάποιος πιστεύουν ότι έχει αρχίσει να «ακουμπά» την καθημερινότητα των πολιτών.

Υπάρχει μία μικρή πιθανότητα να γίνει, επιτέλους, ριζοσπαστική προσέγγιση στο σύστημα διακυβέρνησης. Με στρατηγική, σχέδιο, πλάνο υλοποίησης και επικοινωνιακή υποδομή επαγγελματικών προδιαγραφών. Να γίνουν αλλαγές που θα προκαλέσουν έκπληξη σε πολίτες και πολιτικούς. Αλλαγές ουσίας, δηλαδή, που θα διασφαλίσουν **διαλειτουργικότητα** και **αποτελεσματικότητα**, χαρακτηριστικά που, προς το παρόν λείπουν από το κυβερνητικό σχήμα.

Να γίνει επανασχεδιασμός των αξόνων δράσης, να συνδεθούν μεταξύ τους, να οργανωθούν πολιτικές πλατφόρμες σύνδεσης κυβέρνησης – πολιτών, **προκειμένου η πολιτική να αποκτήσει κοινωνικό αντίκρουσμα**, το κυβερνητικό έργο να «κουμπώσει» με την καθημερινότητα των πολιτών.

Εκεί εντοπίζεται και η μεγάλη αδυναμία της κυβέρνησης. Η **ταχεία αποξένωση της από τη «μεγάλη κοινωνική συμμαχία των πολιτών»**, και η πρόκληση αρνητικών εντυπώσεων πολύ νωρίς στη θητεία της. Όταν δε άρχισε να πλήττεται από τον «ιό του κυβερνητισμού», τότε η εικόνα της επλήγη ανεπανόρθωτα. Τον Αύγουστο 2007, η σύνταξη του προϋπολογισμού αποτέλεσε τη θεσμική δικαιολογία για προσφυγή στις κάλπες. Οι πύρινες καταστροφές της προεκλογικής περιόδου εξασφάλισαν τη νίκη. Γιατί στην κρίση, διατηρείς την κυβέρνησή σου. Δεν κάνεις πειράματα.

Σήμερα, η εικόνα (και τα ποσοστά) της κυβέρνησης βρίσκονται στο ναδίρ. Τα θεμελιώδη μεγέθη έχουν τρωθεί ανεπανόρθωτα. Πέρα από τη διαφορά ΠΑΣΟΚ-ΝΔ στη δημοσκοπική κάλπη, όλα τα λεγόμενα «ποιοτικά χαρακτηριστικά» (ικανότητα διακυβέρνησης, εμπιστοσύνη, επίλυση προβλημάτων κ.λπ.) είναι συντριπτικά υπέρ της αξιωματικής αντιπολίτευσης. **Η ζημιά δείχνει ανήκεστος.**

Επόμενος, επιστρέφοντας στο **δωμάτιο με τα παιχνίδια**, αυτή τη φορά οι συνθήκες είναι πολύ πιο δύσκολες. **Για εκλογές το φθινόπωρο, απαιτούνται περισσότερες «κρίσεις» του συνηθισμένου.** Έχουμε τη διεθνή οικονομική κρίση («την παγκόσμια οικονομική καταιγίδα»), την κρίση της γρίπης (προσοχή στις παρενέργειες των εμβολίων), καθώς και μία ελληνοτουρκικού χαρακτήρα, η οποία, όμως δεν πολυ-«παίζει» στη συνείδηση του κόσμου. **Για εκλογές τον Μάρτιο**, έχουμε όλα τα προηγούμενα, συν το «κακό ΠΑΣΟΚ», που διαπράττει «θεσμικά ατοπήματα» (άραγε πόσοι Έλληνες γνωρίζουν ακριβώς τι σημαίνει

αυτό;).

Για αλλαγές όμως, ουσιαστικές και καινοτόμες, υπάρχει άπλετος χρόνος, να σχεδιαστούν, να οργανωθούν, να γίνει pilot, να «επικοινωνηθούν» σωστά, έως και να φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα προς όφελος της χώρας.

Άρα, παραφράζοντας το ερώτημα: Εκλογές ή αλλαγές, μπορούμε να το διατυπώσουμε αλλιώς: **Εικονική πολιτική και ψευδοδιλήμματα, ή Πραγματική Πολιτική της Καθημερινότητας;**

43] Η «δημιουργική (;) καταστροφή»

του μιντιακού κατεστημένου

2.8.09

Έχω έναν καλό φίλο, ο οποίος επιμένει ότι το καλύτερο που έχει να κάνει κάποιος προκειμένου να «περάσει» τις απόψεις του προς την κοινωνία, και ταυτόχρονα να δημιουργήσει και έσοδα, είναι να δράσει ως κινητήριος δύναμη για τη δημιουργία ενός νέου έντυπου μέσου, ημερήσιου ή περιοδικού.

Σωστή σκέψη, η δημιουργία νέων Μέσων, γιατί η ενημερωτική αγορά, στην Ελλάδα αλλάζει, λάθος όμως κλάδος, ο έντυπος. **Γιατί η ενημέρωση στο χαρτί τελειώνει.** Και δεν αποκλείεται, στην περίπτωσή μας, να τελειώσει και κάπως απότομα, λόγω σωρείας προβλημάτων της έντυπης βιομηχανίας, με τα οποία κανείς δεν ασχολήθηκε όλα αυτά τα χρόνια.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, τα **περιοδικά**, τα οποία στην ελληνική αγορά έχουν συχνότητα εμφάνισης ίδια με τα κομμωτήρια, τα φαρμακεία και τις 'μικρομαρκέτες' της γειτονιάς. Κάποτε η Ένωση Περιοδικού Τύπου προσπάθησε να τα μετρήσει. Τα βρήκε «περίπου» 900 σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Η αγορά περιοδικού τύπου, εκτός από τις μερικές δεκάδες που είναι περισσότερο ή λιγότερο γνωστά, είναι χασοτική. **Μόνο το μητρώο της ΓΓ Ενημέρωσης γνωρίζει την πραγματικότητα για έναν και μόνο λόγο: διότι εκεί εγγράφονται οι εκδόσεις προκειμένου να λάβουν την ατέλεια του ταχυδρομείου.** Οποιοσδήποτε μπορεί να αποδείξει ότι τυπώνει έστω 10 τεύχη ετησίως, ταχυδρομεί χιλιάδες αντίτυπα, έναντι συμβολικού ποσού (τα διαφυγόντα έσοδα των ΕΛΤΑ είναι ανυπολόγιστα). **Στρεβλώσεις και χαριστικές ρυθμίσεις, που συντηρούν μία αγορά για να μην πεθάνει.** Για ποιό λόγο άραγε; Σε εποχή κρίσης και εξοικονόμησης εσόδων.

Στην αγορά των εφημερίδων, τα πράγματα είναι πιο σοβαρά. Γιατί, εκτός από τους 3-4 (;) μεγάλους ομίλους του Τύπου, **οι περισσότεροι μικρο-εκδότες** (με εφημερίδες που η συντριπτική πλειονότητα των Ελλήνων ούτε καν γνωρίζουν την ύπαρξή τους) **συνεχίζουν να υπάρχουν για 3 λόγους: πρώτον, το πακέτο της αποδελτίωσης που φθάνει κάθε πρωί στα γραφεία της εξουσίας**

(πολιτικής και οικονομικής, με έμφαση στη δεύτερη), **δεύτερον, την κρατική διαφήμιση για την οποία «σφάζονται παλικάρια», και τρίτον, τα μανταλάκια των περιπτέρων**, όπου μαζεύονται οι τζαπατζήδες για την πρωινή ανάγνωση στα πρωτοσέλιδα. Το τελευταίο δεν προσθέτει τίποτα, μόνο την αυτοϊκανοποίηση της ύπαρξης.

Για αυτούς που ξέρουν, όλα αυτά είναι αυτονόητα. Για την συντριπτική πλειονότητα των πολιτών είναι terra incognita. Γιατί να νοιάζονται άλλωστε; Απλώς, ας τονιστεί κάτι που έχει σημασία: **Ας σταματήσει η κρατική χρηματοδότηση των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Είναι πλέον ντροπή. Ας τα βγάλουν πέρα μόνοι τους, επιτέλους.** Ας πληρώσουν την εργοδοτική εισφορά από την τσέπη τους, ας απασχολήσουν μόνο όσους εργαζόμενους μπορούν να πληρώσουν, και εντέλει, **αν θέλουν (για δικούς τους λόγους) να διατηρούν ζημιογόνα Μέσα, ας τα πληρώνουν οι ίδιοι, όχι οι πολίτες.**

Η κρίση είναι ευκαιρία και απόλυτη δικαιολογία για ριζοσπαστικές αλλαγές όχι μόνο στον κλάδο των ΜΜΕ, αλλά και στην ίδια τη ζωή. Απ' ό,τι φαίνεται, σε ορισμένους τομείς, την «καταστροφή» δεν την αποφεύγουμε. Ας είναι τουλάχιστον «δημιουργική»...

44] Blogs: Επώνυμα ή Ανώνυμα;

5.8.09

Το φοβικό σύνδρομο της κυβέρνησης προς τα blogs και ο θόρυβος που έχει προκληθεί καθιστούν απαραίτητο το ξεκαθάρισμα ορισμένων εννοιών. Σημειωτέον δεν πρόκειται να γίνει τίποτα, τουλάχιστον επισήμως. Καμμία προληπτική παρέμβαση δεν δικαιολογείται στη σύγχρονη δημοκρατία. Παρόλα αυτά, ας δούμε δύο παραδείγματα, και ορισμένα βασικά επιχειρήματα δανεισμένα, από τον ...κοινό νου.

Από παλιά, και ακόμη και σήμερα, **τα άρθρα που καθήλωναν τους αναγνώστες των εφημερίδων ήταν εκείνα που ήταν γραμμένα από «Ειδικό Συνεργάτη» ή από δημοσιογράφους και αναλυτές με εμφανώς επιμελημένα ψευδώνυμα.** Αυτά συνήθως περιέχουν στοιχεία παρασκηνίου, σκληρή κριτική και αποκαλύψεις που κλονίζουν τις απόψεις των πολιτών για πρόσωπα και πράγματα. Η πράξη αυτή της εκάστοτε εφημερίδας να δημοσιεύει άρθρα, στην ουσία, ανυπόγραφα, αποσκοπούσε και αποσκοπεί **στη διαμόρφωση περιεχομένου, ιδιαίτερης βαρύτητας, που προκαλεί αντιδράσεις,** το βάρος των οποίων, ο κάθε δημοσιογράφος, ως άτομο δεν θα μπορούσε να σηκώσει. Έτσι, την ευθύνη την αναλαμβάνει η εφημερίδα συνολικά, δηλαδή η διοίκηση και η ιδιοκτησία της, που είναι σε όλους πρόσωπα γνωστά.

Άλλου είδους παράδειγμα, εξίσου ισχυρό είναι η ανωνυμία σε όλα τα άρθρα, την

οποία, από ιδεολογία, τηρεί ο **Economist**. Στις σπάνιες περιπτώσεις, που φιλοξενεί άρθρα που ο συγγραφέας τους κατονομάζεται, το δηλώνει: by invitation. (By the way, που λέει και ο Κίμωνας, αυτή είναι μία καλή ιδέα για τα ελληνικά blogs). Στον Economist εργάζονται δημοσιογράφοι άκρως εξειδικευμένοι, με διδακτορικά και εμπειρία, ενώ ο εκάστοτε διευθυντής αναλαμβάνει τη θέση μετά από αγγελία στις στήλες εύρεσης εργασίας. **Στην περίπτωση αυτή, η ανωνυμία εγγυάται την ελευθερία και ανεξαρτησία στην παραγωγή περιεχομένου. Απελευθερώνει την ανάλυση και την κριτική, οι οποίες στηρίζονται σε τεχνοκρατικά δεδομένα και στοιχεία, ανεξαρτήτως ποιος είναι, κάθε φορά, το αντικείμενο.** Και πάλι, ο διευθυντής και ιδιοκτήτης είναι πρόσωπα ευρέως γνωστά.

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, όταν κάποιος θεωρεί ότι θίγεται, ή αδικώς ζημιώνεται από ένα δημοσίευμα, καταφεύγει στη δικαιοσύνη και ακολουθούνται τα προβλεπόμενα.

Το ίδιο ισχύει και με όλους τους ιστότοπους, τα blogs, ακόμη και τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης. Το απόρρητο αίρεται κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας και ο διαχειριστής κατονομάζεται. Σε περίπτωση δε, που έχουμε να κάνουμε με διεθνή εταιρεία, η υπόθεση ακολουθεί τη διαδικασία της δικαστικής συνδρομής, κ.λπ. Απλώς ενδέχεται να υπάρξει χρονική καθυστέρηση, πάντως θα υπάρξει αποτέλεσμα, διότι **όλες οι κυβερνήσεις, παγκοσμίως μοιράζονται τον ίδιο προβληματισμό και γι' αυτό συνεργάζονται.**

Οτιδήποτε άλλο αποτελεί παραβίαση της ελεύθερης διακίνησης ιδεών, την ελευθερία της έκφρασης, οι οποίες, φυσικά και ενισχύονται από την ψηφιακή τεχνολογία. Οι κυβερνήσεις που δεν το αντέχουν, καλό είναι να αναθεωρήσουν την τακτική τους, και από αρνητές των εξελίξεων, να αγκαλιάσουν την καινοτομία, μπας και τσιμπήσουν και καμμία ψήφο από τους νέους... Γιατί, μεταξύ μας, όταν είσαι **ουσιαστικά και πολιτικά τεχνοφοβικός,** τότε οι συνέπειες στις νέες ηλικίες, που ζουν με την τεχνολογία, είναι πολύ σοβαρές και αμετάκλητες...

45] Ποιός έχει σήμερα το πολιτικό πλεονέκτημα;

8.8.09

Η αυτογνωσία είναι πολύτιμο εργαλείο για πολιτικούς και πολιτικά κόμματα. Αποτελεί μέσο αξιολόγησης και διόρθωσης της πορείας τους, αλλά και οδό ανασύνθεσης στρατηγικών στόχων και δημιουργίας νέων ιδεών. Ενίοτε δε, **σε ό,τι αφορά το κυβερνητικό έργο, επιτυγχάνεται με απλό, τεχνικό τρόπο, ακόμη και με μία απλή swot ανάλυση** (καθορισμός ισχυρών σημείων, αδυναμιών, ευκαιριών και απειλών).

Είναι απορίας άξιο γιατί η Κυβέρνηση του Κώστα Καραμανλή «κατάφερε»

να απωλέσει το πολιτικό πλεονέκτημα που είχε έναντι του ΠΑΣΟΚ του παρελθόντος. Η απάντηση είναι μάλλον απλή: δεν μπόρεσαν να μετουσιώσουν τις «αλλαγές και μεταρρυθμίσεις» σε δυνάμεις βελτίωσης της καθημερινότητας των πολιτών. Δεν μπόρεσαν (ή δεν ήθελαν;) να εφαρμόσουν **απλά πράγματα στην καθημερινότητα των Ελλήνων, τα οποία θα έφερναν θεαματικά αποτελέσματα.** Κι ας υπάρχει διεθνής κρίση (by the way, προσοχή, μπορεί η κρίση να τελειώσει ξαφνικά και να μην το πάρουμε είδηση), κι ας διατηρούνται ρωμαλέες οι στρεβλώσεις της ελληνικής οικονομίας, με τη διατήρηση του προστατευτισμού και τις αλλοιώσεις του ελεύθερου ανταγωνισμού. **Με την παραοικονομία στο 25% του ΑΕΠ (περί τα 65 δισ. ευρώ = περίπου τρία ΕΣΠΑ), τα περιθώρια του νεοέλληνα είναι πολλά.**

Η σύγχρονη ζωή είναι ένα άθροισμα παραμέτρων που συνθέτει την εντύπωσή μας για τα πράγματα. Η εργασία, η καθημερινότητα, η ασφάλεια, η οικογένεια, οι διακοπές, ακόμη και τα ωφέληματα από το ελληνικό περιβάλλον, όλα αποτελούν στοιχεία που ο Έλληνας έχει μάθει να θεωρεί χρήσιμα για τη διαβίωσή του. Αν όλα πηγαίνουν στραβά, τότε **η απαισιοδοξία πλήττει την ψυχολογία του** και αν δεν βλέπει προοπτική βελτίωσης, τότε ριζώνει για τα καλά μέσα του. **Στην Κυβέρνηση στρέφεται για να λυθούν ορισμένα από αυτά που θεωρεί το πάνε προς τη λάθος κατεύθυνση. Αν τίποτα δεν βελτιώνεται, τότε αποζητά την αλλαγή.** Η ιδεολογία αποτελεί δευτερεύοντα στόχο. Άλλωστε θεωρεί ότι όλοι τα ίδια είναι. Και έχει, σχεδόν, απόλυτο δίκιο.

Σήμερα, όλα πάνε στραβά. Για πολλούς λόγους, που πλέον, αφορούν τον ιστορικό του μέλλοντος. Της κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας, γιατί **η πολιτική δεν εξελίχθηκε τα τελευταία πέντε χρόνια.** Η πραγματική πολιτική, διότι ο τακτικισμός και ο επικοινωνισμός περίσσεψαν.

Φέτος, ο Δεκαπενταύγουστος βρίσκει τους πολιτικούς μαγκωμένους. Η κεντροδεξιά παρακολουθεί την αποσύνθεσή της, η κεντροαριστερά δυσκολεύεται να ανασυστήσει τις δυνάμεις της, τα άκρα κάνουν πάρτυ, ως χώροι εκτόνωσης του πολιτικού αδιεξόδου.

Κάποτε είχα διαβάσει ένα ενδιαφέρον κομμάτι στο antinews.gr με τίτλο “Ο κουρασμένος και ο αναπόφευκτος“. Αντιλαμβάνεστε το περιεχόμενο. Κάπως έτσι είναι τα πράγματα, ενώ βαδίζουμε προς το τέλος του καλοκαιριού, και της **παρούσας μορφής διακυβέρνησης.** Γιατί η ουσιαστική διέξοδος στην πολιτική, απ’ ότι φαίνεται είναι για λίγους. Ίσως για όσους κάνουν πράξη την αυτογνωσία και αυτο-διδάσκονται. Αυτοί ίσως έχουν και το πολιτικό πλεονέκτημα...

46] Σε μια αστραψιά του νου...

13.8.09

Η διακυβέρνηση (governance αγγλιστί) είναι ίσως από τους παλαιότερους τομείς συσσώρευσης εμπειρίας και γνώσης. Όλα τα σημαντικά και μεγαλεπήβολα έχουν ειπωθεί στο πέρασμα του χρόνου, έχουν πετύχει ή αποτύχει στην πρακτική τους μορφή και έχουν επανέλθει με καλύτερες προδιαγραφές ή προσαρμογές στην εκάστοτε συγκυρία.

Σε κρίσιμες στιγμές για έθνη, ποδοσφαιρικές ομάδες ή οικονομίες, ο στόχος, ο τελικός προορισμός είναι αυτό που μετράει. **Στην πολιτική, βέβαια, πολύ συχνά συγχέεται το δημόσιο συμφέρον με τις τακτικές αυτοσυντήρησης του επαγγέλματος.** Έτσι, όταν οι πολιτικές επιδιώξεις και η ευρύτερη στοχοθεσία αντιβαίνουν την κοινή λογική, μετατρέπονται σε μυστήριες έννοιες στο μυαλό του μέσου πολίτη. Ή, για να το πούμε όπως πρέπει, γίνονται **πεδίο εύκολων ερμηνειών, με το απόφθευγμα «όλοι ίδιοι είναι, τα παίρνουν κ.λπ.» να βρίσκεται στην κορυφή των προτιμήσεων.**

Η απαξία της πολιτικής, πλέον, αποτελεί γενική διαπίστωση. Ιδιαίτερα στη σκέψη των πολιτών που αντιλαμβάνονται τα μηνύματα της εποχής. Εκείνων που θέτουν τις **προτεραιότητες στη βάση των αναγκών και όχι του πολιτικού θυμικού και της προσωπολατρίας.** Αυτών, δηλαδή, που αξιολογούν την πολιτική σε επίπεδο εφαρμοσμένο και όχι σαν πομπώδες νεφέλωμα, που στέκεται υψηλότερα από τις υπόλοιπες δράσεις της ζωής. Γιατί, στην ουσία, (πρέπει να) συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. **Οι πολιτικοί (βουλευτές και άλλοι) είναι «υπηρέτες του λαού».** Αυτή είναι η πραγματικότητα. **Ειδάλλως δεν έχουν λόγο ύπαρξης.** Και σημειωτέρον, 300 είναι πολλοί... (αλλά αυτό είναι μία άλλη συζήτηση...).

Έτσι, **σήμερα, οι 300 «υπηρέτες» μας οφείλουν να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων και αν είναι κυβερνητικοί να ανασκουμπωθούν να παράξουν έργο από και χρήσιμο σε όσο χρόνο τους απομένει, αν είναι της αξιωματικής αντιπολίτευσης να ελέγχουν την κυβέρνηση με τον απαραίτητο ζήλο, και ίσως να προετοιμάζονται σωστά για το κυβερνητικό ενδεχόμενο,** αν είναι της ελάσσονος, ας ασχοληθούν με την εμπεριστατωμένη παρουσίαση νέων ιδεών και μεθόδων, που μπορούν να φανούν χρήσιμες στους πολίτες.

Τα περιθώρια των πολιτών (και της χώρας) τελείωσαν. **We are flying on fumes,** που λένε. Τα κυβερνητικά και ηθικά αποθέματα τα εξήντησε το ΠΑΣΟΚ τις προηγούμενες δεκαετίες, τα ψυχολογικά τα αποδεκάτισε η παρούσα διακυβέρνηση, οι συζητήσεις περί συγκυβέρνησης των υπαιτίων θα μάς στείλουν στο τρελάδικο.

Αδιέξοδα στην πολιτική δεν υπάρχουν. Και μην πάει το μυαλό σας τις εκλογές. Φτάνει πια. Basta. **Οι εκλογές στην Ελλάδα έχουν καταντήσει σαν την ακράτεια που πλήττει την τρίτη ηλικία.** Σημειολογικά, αλλά και ουσιαστικά, γιατί, όπως δείχνουν και οι έρευνες, οι εκλογές, πλέον σήμερα, με τον τρόπο που γίνονται, δεν αφορούν τους νέους.

Το μυστικό της εφηρμοσμένης πολιτικής, ιδιαίτερα όταν το χτένι έχει σφηνώσει στον κόμπο, είναι η επιστροφή στις βασικές έννοιες της πολιτικής. Back to basics. Στόχος – μέθοδος – αποτέλεσμα. Τίποτ' άλλο. Έτσι, μπας και “σε μια αστραγιά του νου”, να καταφέρουμε να βάλουμε, όλοι μαζί, τη χώρα στον σωστό δρόμο...

47] Η Κυβέρνηση μεσοπέλαγα...

19.8.09

Έως τον περασμένο Ιούνιο, το κυβερνητικό σκάφος ήταν αγκυροβολημένο. Στο λιμάνι της ήσσυτος προσπάθειας, των ανόητων «σκανδάλων», των «κατεψυγμένων» στελεχών της περασμένης δεκαετίας. Συγχρόνως ήταν και το λιμάνι του lifestyle, των wannabes, του νέου χρήματος, κάτι σαν την Ψαρού της Μυκόνου. Ενίοτε δε, όταν οι καταστάσεις έσφιγγαν, ήταν και το λιμάνι της λησμονιάς. Ποιος θυμάται τα δεκάδες κυβερνητικά στελέχη που εξαναγκάστηκαν σε παραίτηση, συχνά από τα τηλεπαράθυρα, τα λάθη στο κυβερνητικό μάνατζμεντ, αλλά και τη συσσώρευση ακινήτων σε προνομιακές περιοχές και προορισμούς, το ύφος του κυβερνητισμού on και off camera.

Τον περισσότερο καιρό, το πλοίο παρέμενε αγκυροβολημένο. Που και που έβγαине αρόδο, αλλά όχι πολύ μακριά, έτσι για να μην κολλήσουν τα βαγονάκια και τα κοτσανέλα και να γρασάρουν τα σχοινιά. Τότε το πανί άλλαζε μορφή. Πότε έπαιρνε χρώμα αλλαγών και μεταρρυθμίσεων και άλλοτε γινόταν κοινωνικά ευαίσθητο με χαμογελαστά πρόσωπα να ατενίζουν το μέλλον. Η πορεία όμως ήταν κυκλική. Μόλις ξεπρόβαλε ο Πλατύς Γιαλός, το πλοίο επέστρεφε. Το πλήρωμα ήταν μπερδεμένο, τα μηνύματα δεν έβγαζαν νόημα, και οι ντόπιοι κοιτούσαν απορημένοι, προσπαθώντας να καταλάβουν τις προθέσεις του καπετάνιου.

Ο ίδιος, σπάνια εμφανιζόταν στη γέφυρα. Προτιμούσε το γραφείο του. Ενίοτε δε έβγαине και στην παραλία και τα έπινε με φίλους από τα παλιά. Τότε, έλεγαν πολλοί, άλλαζε εικόνα, γινόταν διαφορετικός. Σπάνια τον είχαν δει στην καμπίνα πλοήγησης. Εκεί άφηνε άλλους. Άλλωστε είχε δώσει σαφείς οδηγίες για την πορεία. Είχε αφήσει μόνο μία εκκρεμότητα που παίδευε στο μυαλό του. Τη διακυνδύνευση, το ρίσκο που έπρεπε να πάρει το πλοίο. Σε αυτό δεν είχε καταλήξει ακόμη.

Κάποτε το λιμάνι βρώμισε. Το πλοίο επίσης. Όταν χρειάστηκε να σαλπάρει για ένα ακόμη δοκιμαστικό ταξίδι, οι άξονες κίνησης, η καρίνα, οι προπέλες δεν λειτουργούσαν καλά. Γύρισαν πίσω άρον άρον και άρχισαν τις επισκευές, οι οποίες έμοιζαν ατελείωτες. Το ηθικό έπεσε, οι αξιωματικοί έκαναν του κεφαλιού τους, ορισμένοι είχαν ήδη αρχίσει να κάνουν πρόβες στη τιμονιέρα και καμώνονταν τους σπουδαίους.

Με το ‘να και με τ’ άλλο, το πλοίο της κυβέρνησης δεν σαλπάρισε ποτέ. Και

άξαφνα το βράδυ της 7ης Ιουνίου του σωτηρίου έτους 2009, **οι νησιώτες βαρέθηκαν να το βλέπουν και πήγαν κρυφά και έκοψαν τον κάβο.** Το πρωί βρήκε καπετάνιο και πλήρωμα μεσοπέλαγα.

Οι προσπάθειες συντονισμού και πλοήγησης απέβησαν άκαρπες. Ήταν πολύς ο καιρός που ήταν ακίνητο και αδρανές. Από την άλλη, οι εργασίες δεν είχαν προχωρήσει. Ήταν και εκείνα τα ανταλλακτικά που περίμεναν από το εξωτερικό και δεν έρχονταν. **Το πλοίο δεν δούλευε.** Ευτυχώς, προς το παρόν είχε μπουνάτσα. Τα πανιά δεν έφταναν, παρέμεναν ακίνητοι. Εδώ και καιρό ο καπετάνιος γυροφέρνει σκεφτικός από το γραφείο του στην καμπίνα πλοήγησης, στη γέφυρα και τανάπαλιν.

Είναι άραγε αργά για να βρει το δρόμο του; Να οργανώσει τα πράγματα, να κάνει εγκαίρως τις επισκευές; Ίσως όχι, αλλά το δίλημμα είναι, να χαράξει πορεία πίσω στο λιμάνι, ή προς την ανοικτή θάλασσα; **Και οι νησιώτες; Γιατί έκοψαν τους κάβους; Τί περιμένουν από αυτόν;** Η απάντηση στο ερώτημα ίσως να κρύβει και το κλειδί των εξελίξεων...

48] Το τέλος της προηγούμενης Ελλάδας

25.8.09

Οι πυρκαγιές του Αυγούστου, το 2007 και 2009, στην Πελοπόννησο και τη ΒΑ Αττική αποτελούν ένα **ενιαίο γεγονός.** Είναι ομοειδή **συμπτώματα του ίδιου προβλήματος. Με ονομασία προέλευσης. Νεοελληνικής.**

Το **πρόβλημα της καταστροφής του περιβάλλοντος στην Ελλάδα** (και των πυρκαγιών) έχει **πολλές παραμέτρους,** με κεντρικό πρωταγωνιστή το Κράτος και τους πολίτες που το συνιστούν. Δηλαδή εμάς του ίδιους. Που κτίζουμε όπου μας αρέσει, που τα βρίσκουμε μεταξύ μας όταν χρειαστεί, αλλά γκρινιάζουμε όταν ξαφνικά εφαρμόζεται ο νόμος.

Με το ίδιο σκεπτικό, όσοι ανήκουν στον κρατικό μηχανισμό είναι υπεύθυνοι για την **αναποτελεσματικότητα, την αδράνεια, τα λάθη, τον κακό συντονισμό και γίνονται στόχος των υπολοίπων.** **Και δεν είναι δύσκολο για κάποιον να ενταχθεί στο κράτος. Συνήθως η οδός είναι πολιτική, το κοινώς λεγόμενο ρουσφέτι.** Τις περισσότερες φορές η μέθοδος αυτή υπονοεί και την αναξιοκρατία, με τα γνωστά αποτελέσματα, από τα γκισέ της γραφειοκρατίας έως τους μηχανισμούς αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών.

Η αποτελεσματικότητα στην Ελλάδα εξαρτάται από τον ίδιο τον άνθρωπο, σε ατομικό επίπεδο. **Το Κράτος ως σύνολο θεσμών, λειτουργικά και διαδικαστικά βρίσκεται πολύ πίσω.** Και αυτό διότι ο **εκσυγχρονισμός του απαιτεί και βελτίωση ικανοτήτων και αλλαγή φιλοσοφίας από τους υπηρέτες τους.** Και αυτό είναι κάτι που οι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν μάθει να

αποφεύχουν με επιτυχία. «Άσε να το κάνει ο επόμενος». Ο επόμενος όμως έχει ήδη διαφθαρεί από τον μηχανισμό και αποτελεί μέρος του, ένα γρανάζι που ήδη, από νωρίς, έχει αρχίσει να σκουριάζει.

Δεν είναι τυχαίο που οι επιτυχίες στην πυρόσβεση, την πρόοδο, την ανάπτυξη, τα καλά παραδείγματα της ζωής συνήθως αποτελούν **ιστορίες ανθρώπων** «που πέτυχαν μόνοι τους». Γιατί συμβαίνει αυτό; **Διότι σε ατομικό επίπεδο μπορεί να τα δώσουμε όλα. Σε συνολικό είμαστε λίγο πιο αδιάφοροι.** Εκεί οφείλονται και οι περιορισμένες δυνατότητες, η έλλειψη δυναμικής του κράτους. Και σε κάτι άλλο: την **έλλειψη αποφασιστικής βούλησης από την πολιτική ηγεσία.** Να οργανώσουν το κρατικό μάνατζμεντ, να προχωρήσουν την ψηφιοποίηση των τεχνικών, των μεθόδων, των υπηρεσιών, να εκπαιδεύσουν τους νεότερους και να επαναξιοποιήσουν τους παλιούς. Είναι αυτονόητο, αλλά στην περίπτωσή μας πρέπει να λεχθεί: **Το μάνατζμεντ και οι ψηφιακές τεχνολογίες συνιστούν την απάντηση σε πολλά από τα προβλήματα της νεοελληνικής πραγματικότητας.** Συγχρόνως οικοδομούν και νέα νοοτροπία. Μπορεί όχι τρόπου ζωής, αλλά εργασίας με αποτελέσματα.

Στόχος πρέπει να είναι να μην δούμε το τρίτο μέρος των «πυρκαγιών του Αυγούστου». **Να προλάβουμε τις εξελίξεις. Να κάνουμε μία νέα αρχή.** Να αφήσουμε πίσω μας την «προηγούμενη Ελλάδα», της μετριότητας, της αδράνειας, των γόνων, του πολιτικού τακτικισμού και των υπερτοφικών 'εγώ'.

Η αρχή να γίνει τώρα. Με case study τη διαχείριση των «νέων καμένων» της ΒΑ Αττικής. Σε όλα τα επίπεδα, τοπικά, περιφερειακά, κεντρικά. Μένει όμως και κάτι ακόμη. **Ποιός θα οδηγήσει τη νέα προσπάθεια;** Να μια καλή ερώτηση, που ο Παραγαλο δεν έχει όρεξη, πλέον, να απαντήσει...

49] Οι 200 χρυσές ημέρες του Καραμανλή [ή μήπως του Παπανδρέου;]

31.8.09

Η προκήρυξη πρόωρων εκλογών από τη δεύτερη κυβέρνηση Καραμανλή θα σημάνει την αρχή του τέλους της «νέας διακυβέρνησης», η οποία πάλιωσε προτού ακόμη προλάβει να αφήσει το στίγμα της στην πολιτική ιστορία. Τα προσχήματα, οι δικαιολογίες για τις πρόωρες είναι μάλλον αδύναμα έως ανύπαρκτα, ενώ η **απόπειρα «προεϊσπραξής» του πιθανού πολιτικού ωφελήματος από το όποιο δικομματικού τύπου δίλημμα συνοδεύει την προεδρική εκλογή την άνοιξη 2010, απεικονίζει και την απόγνωση** που δημιουργείται, και δικαιολογημένα, σε κάθε διακυβέρνηση όταν λείπει η στρατηγική και το πολιτικό θάρρος.

Η αποχή στις ευρωεκλογές του περασμένου Ιουνίου, παρά το επίσημο κυβερνητικό spin ότι προέρχεται από τις νεοδημοκρατικές τάξεις, απεδείχθη, σε κάθε σοβαρή συζήτηση που ακολούθησε, ότι μοιράστηκε ισόποσα μεταξύ των δύο μεγάλων κομμάτων.

Στις πρόωρες που έρχονται (;) **ίσως το spin να βγει αληθινό, σε μία άβολη όμως στιγμή για το μέλλον της κεντροδεξιάς.** Το σώμα της αποχής θα συγκροτείται πρωτίστως από γαλάζιους, οι οποίοι, **μπορεί να μην πάει το χέρι τους να ψηφίσουν τον Παπανδρέου, αλλά από την άλλη είναι απογοητευμένοι από τον Καραμανλή και διατεθειμένοι να «τους αφήσουν να κόψουν μόνοι τους το λαιμό τους».** Με τις επικρατούσες τάσεις στο εκλογικό σώμα, αυτό οδηγεί σε κατάρρευση της κεντροδεξιάς.

Κατά την προεκλογική περίοδο – όταν αυτή ξεκινήσει και επισήμως – η **κυβέρνηση θα λειτουργήσει σαν σάκος του μποξ, πάνω στον οποίο ολόκληρη η αντιπολίτευση, μείζονα και ελάσσονα, θα εξασκείται χωρίς διακοπή.** Από το άλλο μέρος, οι τακτικές τύπου Πατριανάκου (η νέα γραμματέας «πολιτικού σχεδιασμού» της ΝΔ), με τη σύνταξη και εκφορά παράλογα σκληρού και παρωχημένου κομματικού λόγου **θα σπρώχνουν ακόμη περισσότερο την πολιτική ύπαρξη της ΝΔ στο κενό,** κερδίζοντας τα κεκτημένα (σκληρός πυρήνας ΝΔ) και χάνοντας τα αναγκαία (μεσαίος χώρος). Οι περισσότεροι που έρχονται σε επαφή με τον «νέο» κομματικό λόγο της ΝΔ απορούν για το θράσος και την άγνοια (;) της «νέας γενιάς πολιτικών», την οποία όπως με πείσμα έχει υποστηρίξει ο Παπαγαλο πρέπει οι πολίτες να βρουν τρόπο να αποφύγουν.

Σε κυβέρνηση και ΝΔ πιστεύουν ότι η μόνη άμυνα που υπάρχει είναι η **επίθεση στον Παπανδρέου, πάνω και κάτω από τη μέση.** Η ηθική έχει πάει περίπατο, τον πολιτικό πολιτισμό οι «βάρβαροι» τον μάζησαν και τον έφτυσαν, ο κομματικός λόγος έχει ξεσαλώσει (να μην τα ξαναλέμε), οι χαρακτηρισμοί επί προσωπικού δίνουν και παίρνουν, το παλιό δεξιό κατεστημένο (που κρυβόταν επιμελώς) βλέπει την εξουσία να ξεγλιστρά και μπαίνει μπροστά να «οδηγήσει» τις εξελίξεις. Έτσι την έχει πατήσει στο παρελθόν το ΠΑΣΟΚ, ήρθε και η σειρά της ΝΔ.

Ένας παλιός και πολύ αξιόλογος γκουρού της πολιτικής επικοινωνίας, ο οποίος διατηρεί χαμηλό προφίλ στα πράγματα μου έλεγε πρόσφατα: **«Οι κεντροδεξιές και κεντροαριστερές κυβερνήσεις εναλλάσσονται στην Ευρώπη εδώ και πολλά χρόνια, με διαφορετικές αποστολές. Οι μεν κεντροδεξιά προωθεί την επιχειρηματικότητα, εξυγιαίνει την οικονομία, κτίζει το κλίμα της ανάπτυξης, η δε κεντροαριστερά ισορροπεί τα πράγματα, δίνοντας έμφαση στο κοινωνικό κράτος. Το παράξενο είναι ότι αυτοί εδώ, δεν έκαναν ούτε αυτό που τούς αναλογεί...».** Ήταν ο μεσαίος χώρος, που από εκλογικό τέχνασμα μετατράπηκε σε «πολιτική με επίκεντρο τον άνθρωπο»; Ήταν ένα φοβικό σύνδρομο που τον ριζοσπαστισμό που απαιτούσε η κατάσταση της χώρας το 2004; Τί εμπόδισε τη ΝΔ να σπάσει τα κατεστημένα της φοροδιαφυγής, της παραοικονομίας, των αυθαιρέτων, της μίζας;

Από το βήμα της ΔΕΘ έως την εκλογική αναμέτρηση που δρομολογεί το ΠΑΣΟΚ την επόμενη άνοιξη μεσολαβούν 200 ημέρες. Θα μπορούσαν να είναι “οι 200 χρυσές ημέρες του Κώστα Καραμανλή”, αν αποφασίσει να τα αλλάξει

όλα. Μπορούν κάλλιστα – που είναι και το πιθανότερο – να είναι 200 εφιαλτικές ημέρες, σεναρίων και αστάθειας. Να ανθήσουν τα παπαγαλάκια (τα οποία ο Paragalo όπου μπορεί τούς ασκεί verbal spanking), να ευχαριστηθούν τα τηλεοπτικά δελτία (να τονωθεί και η διαφημιστική δαπάνη), να ζήσουν οι κυριακάτικες εφημερίδες (να βρει τον χρόνο και η Real News να ξεπεράσει το Πρώτο Θέμα, μπας και ησυχάσουμε...).

Το διάστημα αυτό θα μπορούσε επίσης να είναι οι πρώτες 200 ημέρες του Γιώργου Παπανδρέου ως Πρωθυπουργού της Ελλάδος. Διαλέξτε και πάρτε.

Σίγουρο είναι ότι **οι πολίτες έχουν βαρεθεί να απογοητεύονται.** Αν πάνε να ψηφίσουν, ετοιμαστείτε για την “ψήφο του παραλόγου”. Αν δεν πάνε, τότε το νέο (γαλάζιο) ρεκόρ της αποχής είναι μπροστά μας... Και οι καυτές πολιτικές ημέρες. Γιατί το Indian Summer μόλις ξεκίνησε...

50] Ψυχολογικές επιχειρήσεις

3.9.2009

Εδώ και αρκετές ημέρες, τα Μέσα Ενημέρωσης είναι γεμάτα κείμενα που διατυπώνουν **προβλέψεις για τις προθέσεις, τις σκέψεις, τις ενέργειες του Κώστα Καραμανλή.** Πρόωρες εκλογές και ανασχηματισμός (σαρωτικός, δομικός ή μερικός και επικεντρωμένος) ήταν οι δύο επιλογές που κυριαρχούσαν στο στόμα και τα πληκτρολόγια των δημοσιογράφων σε εφημερίδες, τηλεόραση και ραδιόφωνο, ενώ τα πολιτικά ιστολόγια ανταγωνίζονται σε καινοφανείς θεωρήσεις των εξελίξεων.

Χθες, Τετάρτη 2 Σεπτεμβρίου 2009, ολόκληρη την ημέρα, **οι εξελίξεις «κλείδωναν» και «ξεκλείδωναν».** Το επικοινωνιακό παίγνιο βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη. Οι δημοσιογράφοι άλλαζαν τις εκτιμήσεις τους καθε στιγμή. Τα σενάρια των Μέσων μεταβάλλονταν διαρκώς. Τα δημοσιεύματα καταγιγιστικά. Από το διάγγελμα των εκλογών στις 19.00, μετά στις 20.00, στην σύγκληση της Βουλής την Παρασκευή... Εντέλει, λίγο πριν τα δελτία ειδήσεων, **τα «αποκλειστικά» απελευθερώθηκαν και η είδηση βγήκε με ασφάλεια...** Διάγγελμα στα δελτία των 8, πρόωρες εκλογές στις 4 Οκτωβρίου.

Υπήρχαν και κάποιοι, λίγοι, οι οποίοι, με την ίδια ένταση είχαν «κλειδώσει» μέσα τους την εκτίμηση ότι πρόωρες εκλογές δεν θα γίνουν. Θεωρούσαν ότι όλα ήταν ένα επικοινωνιακό παίγνιο, στο οποίο εκείνος που συμμετείχε ήταν υποχρεωμένος να εκφράσει ανοικτά τις επιθυμίες του. Απώτερος στόχος η ανανέωση, τη στόχευση της διακυβέρνησης να διατηρείται, την ασπίδα να παραμένει ψηλά, το δυναμικό να ανασυντάσσεται. Φρούδες οι ελπίδες. Και

εντέλει, εκτός πραγματικότητας.

Τα Μέσα Ενημέρωσης έδρασαν ως παίκτες με ιδιαίτερη πολιτική βαρύτητα. Περιέγραψαν τα πάντα πριν ακόμη γίνουν. Η δύναμη της πειθούς ήταν τόσο μεγάλη που η προκήρυξη των εκλογών προεξοφλήθηκε σε μεγάλο βαθμό από τους πολίτες. Τελικώς προκηρύχθηκαν και η έκπληξη μετατράπηκε σε ανακούφιση. Γιατί τελείωσε η σπέκουλα και πάμε για ξεκαθάρισμα λογαριασμών. Θύματα θα υπάρξουν πολλά. Γαλάζια τα περισσότερα, γιατί η εκκαθάριση της ΝΔ μόλις ξεκίνησε.

Ο επικοινωνιακός χειρισμός των εκλογολάγων ήταν χαοτικός, αλλά ιδιαίτερα επιτυχής. The art of persuasion. In full speed. Με κατευθυνόμενες φήμες και διαρροές τα νερά θόλωναν και καθάριζαν διαδοχικά, οι επίδοξοι πρωταγωνιστές έστρεψαν τα φώτα της δημοσιότητας πάνω τους και όταν το παρασκήνιο φούντωσε, το προσκήνιο άδειασε. Οι διορατικοί πρόλαβαν και τραβήχτηκαν. **Το κενό γέμισε από μίζερους δευτεροκλασάτους και καρεκλάκηδες της εξουσίας.** Ακόμη και στους δρόμους παραλίγο να βγουν και μερικοί, παρακαλώντας τον κάτοικο του Μαξίμου να αναθεωρήσει. Χωρίς επιτυχία.

Έγινε και κάτι άλλο. **Για λίγο, πολίτες και πολιτικοί αναγκάστηκαν να κάνουν προσομοίωση του πολιτικού μέλλοντος, «φαντάστηκαν» την επιστροφή του ΠΑΣΟΚ στη διακυβέρνηση του τόπου.** Φαντάστηκαν επίσης τη ζωή χωρίς τον Καραμανλή. Τα αποτελέσματα του ονείρου (που κορυφώνεται έως τις 4 Οκτωβρίου) μάλλον θα τα δούμε στην κάλπη.

Οι ψυχολογικές επιχειρήσεις ολοκληρώθηκαν με επιτυχία. Οι εκλογές έρχονται, ο πρωθυπουργός-αρχηγός παίρνει τους δρόμους για το προεκλογικό καθήκον. Όσοι έχουν δυνατό στομάχι και αυτοπεποίθηση ακολουθούν. Έτσι **σαν πολιτική άσκηση υψηλού βαθμού δυσκολίας, για γερά νεύρα.** Γιατί ως γνωστόν, στη δημοκρατία δεν υπάρχουν αδιέξοδα.